

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Serviceivåbeslut för Österbottens välfärdsområdes räddningsväsende

Giltighetstid: 1.1.2024–31.12.2026

Godkännare: Österbottens välfärdsområdesfullmäktige

Innehåll

Inledning	3
1 HUVUDSAKLIGA RIKTLINJER	7
1.1 Tyngdpunkter och strategiska mål	7
1.2 Fastställande av behov, kvantitet och kvalitet	8
1.3 Val av sättet för producerande	11
1.4 Styrningen och tillsynen av tjänsternas och åtgärdernas produktion	12
1.5 Metoder för kontinuerlig riskhantering	13
1.6 Organisering av producerandet i störningssituationer	14
1.7 Organisering av produktionen i undantagsförhållanden	15
2 BEDÖMNING AV SERVICENIVÅBESLUTSPERIODEN SOM UPPHÖR	17
2.1 Förebyggande av olyckor och tillsyn	17
2.2 Räddningsverksamheten	22
2.3 Räddningsväsendets planer	24
2.4 Räddningsväsendets frivilligverksamhet	25
2.5 Beredskap för befolkningsskyddet	26
3 RISKANALYSENS RESULTAT OCH SLUTSATSER	27
4 BESLUT OM SERVICENIVÅN ENLIGT SERVICEOMRÅDE	33
4.1 Förebyggande av olyckor och tillsyn	33
4.1.1 Styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation som hör till räddningsväsendet	34
4.1.2 Brandutredning	40
4.1.3 Samarbete för att förebygga olyckor	44
4.1.4 Uppföljning av olycksutvecklingen	48
4.1.5 Säkerställande att skötseln av förebyggande av olyckor och tillsyn som välfärdsområdena sköter i samverkan organiseras ändamålsenligt	50
4.1.6 Tillsynsuppgifter	50
4.1.7 Inspektion av beredskapen	56
4.1.8 Övriga tjänster för förebyggande av olyckor och tillsyn (uppgifter som inte omfattas av räddningslagstiftningen, till exempel tillsynsverksamhet med stöd av kemikalielagstiftningen) ...	56
4.2 Räddningsverksamhet och beredskapen för den	57
4.2.1 Varning av befolkningen vid tillbud och olyckor samt det larmsystem som behövs för detta	57
4.2.2 Räddningsverksamheten	59
4.2.3 Ledning av räddningsverksamheten	89

4.2.4	Tillsyn över att skötseln av de uppgifter som hör till räddningsverksamheten och som välfärdsområdena sköter i samverkan går ändamålsenligt till	91
4.2.5	Räddningsmyndighetens handräckning till andra myndigheter	92
4.2.6	Upprätthållandet av den beredskap som krävs för att vid räddningsinsatser lämna bistånd till utlandet och för att vid räddningsinsatser ta emot internationellt bistånd	93
4.3	Planer för räddningsverksamheten	95
4.3.1	Larmanvisningar	95
4.3.2	Räddningsverkens plan för ömsesidigt bistånd.....	97
4.3.3	Samarbetsplaner	98
4.3.4	Sådana planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna i välfärdsområdet kräver	100
4.3.5	Externa räddningsplaner för objekt som medför särskild risk	102
4.3.6	Andra planer för räddningsverksamheten (som inte förutsätts enligt förordningen) ...	105
4.4	Räddningsväsendets frivilligverksamhet	106
4.4.1	Användningen av frivilliga för producerande av räddningsväsendets tjänster	106
4.4.2	Främjande av frivilligverksamhet inom räddningsväsendet	107
4.4.3	Hälsoundersökningar för dem som hör till avtalsbrandkårer och andra motsvarande sammanslutningar	109
4.4.4	Utbildning av personal i bisyssla och avtalspersonal	111
4.5	Beredskap för befolkningsskyddet som räddningsväsendets myndigheter ansvarar för....	112
4.5.1	Den planering som befolkningsskyddsberedskap förutsätter	112
4.5.2	Samordningen av den verksamhet och de planer som krävs för de befolkningsskyddsuppgifter	113
4.5.3	Välfärdsområdets befolkningsskyddsorganisation	114
4.5.4	Reservering av den personal som behövs för befolkningsskyddsuppgifter	116
4.5.5	Utbildningsbehov för lednings- och specialpersonal inom befolkningsskyddet	117
4.5.6	Säkerställande av ledningsförutsättningarna under undantagsförhållanden	118
4.5.7	Samarbetet med kommunerna	119
4.5.8	Övriga tjänster (som inte omfattas av räddningslagstiftningen)	120
5	UTVECKLINGSPLAN	124

Inledning

Servicenivåbeslutet är ett lagstadgat beslut av välfärdsområdets räddningsväsende, där ordnande av räddningsväsendets tjänster och uppgifter i området fastställs. Ordnande av räddningsväsendet på välfärdsområdet anges i lagen om välfärdsområden (611/2021) och lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021). I räddningslagen (379/2011) finns dessutom bestämmelser om välfärdsområdets och räddningsverkets uppgifter. Beredningen av och innehållet i servicenivåbeslutet regleras av inrikesministeriets förordning om beslut om räddningsväsendets servicenivå (1225/2022).

Inom Österbottens välfärdsområde utgörs räddningsväsendets verksamhetsområde av räddningsverket. Räddningsverket sköter Österbottens regionala räddningsväsende och fungerar som Österbottens välfärdsområdes räddningsverk. För räddningsväsendets verksamhetsområde används benämningen Österbottens räddningsverk.

Österbottens välfärdsområde sörjer för ordnandet av räddningsväsendet och tillsynen av det. Styrningen av ordnandet baserar sig på välfärdsområdesfullmäktiges beslut och tillsynen på uppgifterna för välfärdsområdesstyrelsen och sektionen för räddningsväsendet.

Österbottens välfärdsområdes första servicenivåbeslut ska vara godkänt före den 1 december 2023 enligt inrikesministeriets förordning om beslut om räddningsväsendets servicenivå. Begäran om ändring i ett beslut av välfärdsområdesfullmäktige får sökas genom välfärdsområdesbesvär inom 30 dagar från delfåendet av beslutet. Beslutet träder i kraft den 1 januari 2024.

Utarbetandet av servicenivåbeslutet anpassas enligt mandatperioderna, så att servicenivåbeslutet gäller från valåret till slutet av följande år. Detta beslut om servicenivån gäller till den 31 december 2026.

Beaktande av regionförvaltningsverkets utlåtande i servicenivåbeslutet

Regionförvaltningsverket skall ge ett utlåtande om utkastet till beslut om servicenivå innan beslutet fattas. Räddningsverket lämnade in utkastet till beslut om servicenivå till regionförvaltningsverket den 16 oktober 2023. Regionförvaltningsverket gav den 1 november 2023 ett skriftligt utlåtande om utkastet samt en bedömning baserad på de gemensamt framtagna bedömningskriterierna för regionförvaltningsverken.

I utlåtandet från regionförvaltningsverket konstateras att beskrivningarna av nuvarande nivå, behov och mål för tjänsten som presenteras i utkastet till beslut om servicenivå är övervägande tillräckliga.

Enligt regionförvaltningsverket har det i den separata riskanalysen för räddningsväsendet i Österbottens välfärdsområde identifierats hot och risker. Fastställandet av målen för räddningsväsendets servicenivå i beslutet om servicenivå bör grundas på riskanalysen. Riskanalysen har inte tillräckligt presenterat bedömningen av hot under undantagsförhållanden eller krigstid och deras påverkan.

I utlåtandet från regionförvaltningsverket konstateras också att det i beslutet om servicenivå har identifierats väsentliga behov av utveckling. Dock har inte alla utvecklingsbehov presenterats i utvecklingsplanen.

Räddningsverket har försökt beakta regionförvaltningsverkets feedback både i beskrivningen av frågorna och i dokumentationen av beslutet. Även utvecklingsplanen har uppdaterats efter utlåtandet från regionförvaltningsverket. Dessutom har beslutet om servicenivå försökt ta hänsyn till den tidigare expertbedömningen som regionförvaltningsverket gav om läget för Österbottens räddningstjänsts tjänster och ekonomi.

Beslutet om servicenivå innehåller information som anses vara konfidentiell enligt paragraferna 7 och 8 i paragraf 24.1 i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (621/1999), varför dokumentet som helhet inte är offentligt.

Beaktande av ministeriernas rekommendationer i servicenivåbeslutet

Välfärdsområdet är själv ansvarig för ordnandet av social- och hälsovården och beslutar inom ramen av sitt självstyre för eventuella åtgärder med anledning av åtgärdsrekommendationer. Åtgärdsrekommendationer som framkommer mitt under servicenivåperioden ska bedömas hur de påverkar det gällande servicenivåbeslutet.

Inrikesministeriet och finansministeriet har utfärdat åtgärdsrekommendationer för Österbottens välfärdsområde för ordnande av räddningsväsendets tjänster. Förhandlingar mellan inrikesministeriet och välfärdsområdet förs årligen på hösten. Som grund för förhandlingarna betraktas regionförvaltningsverkets expertbedömning om hur räddningsverkets tjänster genomfördes föregående år.

Välfärdsområdets räddningsväsende ska årligen utarbeta en redogörelse för hur räddningsväsendets tjänster genomförts och för det ekonomiska läget, som beaktas i servicenivåbeslutet (13 § 2 mom. i lagen om ordnande av räddningsväsendet).

Tillgängligheten för Österbottens välfärdsområdes räddningsväsende i fråga om brådskande tjänster är särskilt krävande, och begränsningarna i beredskapen har ökat. Anvisningen för planering av aktionsberedskapen har en betydande inverkan på hur områdets beredskap byggs upp i riskklass 2 rutor och leder till kostnadsökningar, om man vill upprätthålla beredskapen på samma nivå som i anvisningen. Avstånden mellan tätorterna har en inverkan på att rutorna inte kan nå centraliserat från en brandstation. Beredskapen kan endast delvis lösas med dygnetrunnberedskap, som grundar sig på aktiv arbetstid med beaktande av arbetssäkerheten. Tillgången på avtalspersonal har en viktig roll i att bygga upp en kostnadseffektiv beredskap.

I fråga om problemrutorna i Vasa har man gjort systematiska framsteg. Problemrutorna i Österbotten finns i Vasa. Problemrutorna i riskklass I finns i Brändö, Sunnanvik och Korsnäståget. Problemruta i riskklass II finns i Gamla Vasa. Bristerna i tillgängligheten har beaktats i det gällande servicenivåbeslutet och behovsutredningar av byggprojekt har gjorts och det finns ett beslut av välfärdsområdets styrelse om att fortsätta projekten i genomförandefasen. Styrmekanismen för välfärdsområdenas investeringar påverkar finansieringen. Uppskattningen är att brandstationerna tidigast kan tas i bruk 2025 eller 2026.

Dessutom har det funnits brister i uppnåendet av målen för den första enhetens aktionsberedskapstider i Kasköområdet. Regionförvaltningsverket har inlett en styrnings- och tillsynsprocess i ärendet i Kaskö under våren 2023. I det område som övergick från Mellersta

Österbotten (Jakobstad, Larsmo, Kronoby) har det hittills inte upptäckts några betydande brister i aktionsberedskapen.

De största utmaningarna för ekonomin i Österbottens välfärdsområdes räddningsväsende är kraftigt ökande kostnader för IKT, lokalsäkerhet och hyreskostnader samt möjligen ersättande av beredskap med aktiv arbetstid. I samband med att området utvidgades överfördes inte personal enligt servicebehovet, i synnerhet inte befäl. Under servicenivåperioden går befäl i pension och områdets tvåspråkighet är en utmaning för rekryteringen. Inom den närmaste framtiden ökar behovet av experter och utbildad personal i och med projekt för grön energi.

Beaktande av regionförvaltningsverkets årliga expertbedömning i servicenivåbeslutet (14 § 1 mom. i lagen om ordnande av räddningsväsendet)

Vid bedömningen av den uppgiftsbaserade tillgången till tjänster för förebyggande av olyckor upptäcktes inga betydande brister. Utvecklingsbehoven gällde brandutredningsprocessen, där det kunde observeras en viss fördröjning samt tillsynsuppgifter där de faktiska tillsynsmängderna inte motsvarade målen i tillsynsplanen. Vid uppföljningen av olyckor ska man fästa uppmärksamhet vid rapporteringen av slutledningar och konsekvenser samt de åtgärder som vidtas i samarbete för att förbättra rapporteringen.

När det gäller räddningsväsendets tjänster framkom det i utvärderingen brister i uppnåendet av målen för den första enhetens aktionsberedskapstider i Vasa och Kaskö.

När det gäller den frivilliga verksamheten inom räddningsväsendet ska användningen av frivilliga i produktionen av räddningsväsendets tjänster följas upp och utvärderas särskilt med tanke på prestationsförmågan. Det har konstaterats att antalet rök-, kemikalie- och vattendykare är begränsat i området, vilket för sin del kan försämra tillgången på räddningsväsendets tjänster. Det upptäcktes brister i planerna för räddningsverksamheten. Samarbetsplaner ska utarbetas och vara på den nivå som lagen förutsätter.

I den utredning som gjordes under 2022 motsvarar bekämpningen av miljöskador inte räddningsverkets kravnivå för bekämpningen av miljöskador.

Det finns brister i fråga om reserveringen av den personal som behövs för befolkningsskyddsuppgifter samt lokaler och materielreserveringar. Utvecklingsbehoven är att uppdatera reserveringarna och ordna utbildning för befolkningsskyddets lednings- och specialuppgifter regelbundet och årligen.

Räddningsväsendets planerade investeringar bedömdes vara nödvändiga. Inverkningarna bedömdes vara positiva när det gäller lika tillgång till räddningsväsendets tjänster, tjänsternas kvalitet och kostnadseffektivitet samt tillgången till tjänster inom hela räddningsområdet.

Avhjälpan av brister och missförhållanden i servicenivåbeslutet som ålagts av regionförvaltningsverket (18 § 2 mom. i lagen om ordnande av räddningsväsendet).

Regionförvaltningsverket har inlett styrnings- och tillsynsförfarande i frågan i Kasköområdet, där första enhetens aktionsberedskapstider ska granskas och anordnaren av räddningsväsendet åläggs

avhjälpa frågan. En åtgärdsplan ska vara uppgjord senast den 29 september 2023 och uppföljningen ska göras i maj 2024.

Beaktande av lika tillgång till tjänsterna (7 § 1 mom. 1 punkten i lagen om välfärdsområden)

Välfärdsområdets skyldighet är att sörja för skötseln av de lagstadgade uppgifterna, tillgodoseendet av välfärdsområdets invånares lagstadgade rättigheter och samordningen av servicehelheterna samt lika tillgång till de tjänster som ordnas i hela välfärdsområdet. Räddningsväsendets tjänster baserar sig på välfärdsområdets risker och de servicehelheter som det bildar och som produceras på lika villkor utifrån lokala riskbetoningar (riskrutor och riskbedömningar) och på basis av bedömningar av olycksutvecklingen.

1 HUVUDSAKLIGA RIKTLINJER

1.1 Tyngdpunkter och strategiska mål

Vid fastställandet av tyngdpunkterna och de strategiska målen beaktas de riksomfattande strategiska målen för ordnandet av räddningsväsendet 2023–2026 (8 § 1 punkten i lagen om ordnande av räddningsväsendet). Utifrån dessa bildar man regionala tyngdpunkter och strategiska mål för verksamheten.

Utifrån utvärderingen av räddningsväsendets tjänster kan konstateras att det finns saker som kan förbättras och utvecklas i verksamheten, men också god praxis. Under den nya servicenivåbeslutsperioden är målet att främja jämlik serviceproduktion som grundar sig på områdets riskanalys. Prioriteringarna och de strategiska målen för verksamheten i Österbottens välfärdsområdes räddningsväsende har samband med räddningsväsendets riksomfattande strategiska mål (2023–2026) och genomförandet av Österbottens välfärdsområdes strategi. Välfärdsområdets strategi består av följande mål:

Säkerheten och kvaliteten är den bästa i Norden,
Finlands bästa välfärdsanställda och
effektiv användning av resurser.

Tyngdpunkter i Österbottens välfärdsområdes räddningsverk som härletts från målen i den riksomfattande strategin:

Österbotten är ett tryggt välfärdsområde där räddningsverket främjar en säker utveckling av boendemiljön tillsammans med kommuner, andra myndigheter och sammanslutningar.

Säkerhetsmyndigheternas operativa samarbete i välfärdsområdet utvecklas med hjälp av strukturerna för samordning av den regionala beredskapen med välfärdsområdet, kommunerna och andra aktörer som deltar i räddningsverksamheten.

Räddningsverket stärker den lokala befolkningens resiliens och funktionsförmåga i olika störningar och säkerhetssituationer genom att främja människors egen beredskap.

Räddningsverket har omedelbar förmåga att i alla säkerhetssituationer verka i området i den föränderliga omvärlden och säkerställa att befolkningen skyddas i alla förhållanden.

Räddningsverkets tjänster för förebyggande av olyckor genomförs enhetligt, riskbaserat och effektivt.

Räddningsverket har tillräckliga personalresurser och kompetens och välmående personal. Kompetensen utvecklas i enlighet med arbetarskyddet, kraven i verksamhetsmiljön och förändringarna i serviceproduktionen i anslutning till det samt enligt individuella utvecklingsbehov.

Österbottens räddningsverk tillhandahåller högklassiga, heltäckande och jämlika tjänster enligt servicenivån.

Österbottens räddningsverk arbetar aktivt nära människan med fokus på säkerhet.

De prioriteringar som styr tjänsterna och som härleds från de riksomfattande strategierna behandlas i de punkter som granskar tjänsterna.

1.2 Fastställande av behov, kvantitet och kvalitet

Fastställandet av behovet av tjänster och åtgärder samt deras mängd och kvalitet grundar sig på verksamhetsmiljö- och riskanalys (7 § 1 mom. 2 punkten i lagen om välfärdsområden).

Österbottens räddningsverk producerar de uppgifter som i räddningslagen och annan lagstiftning föreskrivs för välfärdsområdets räddningsväsende och räddningsmyndighet samt andra tjänster. Det område som har organiseringsansvaret för tjänsterna kan således i praktiken inte själv bestämma vilka olika räddningstjänster som produceras i området. Räddningsverkets tjänster och de resurser som krävs för dem utvecklas så att tjänsterna kan produceras på lika villkor i hela verksamhetsområdet.

Med kvaliteten på tjänsterna avses tjänstens förmåga att svara mot kundernas servicebehov effektivt, i enlighet med bestämmelserna och kostnadseffektivt. Styrning och tillsyn av tjänsterna har ett väsentligt samband med mängden tjänster och i synnerhet uppföljningen av kvaliteten. En närmare beskrivning av styrningen och övervakningen i anslutning till produktionen finns i kapitel 1.4.

Räddningsväsendets lagstadgade tjänster

Servicenivåbeslutet grundar sig på verksamhetsmiljö- och riskanalyser. I enlighet med anvisningen för planering av aktionsberedskapen inom räddningsväsendet (2012) har räddningsområdena (välfärdsområdena) delats in i riskrutor som är en kvadratkilometer och för vilka en kalkylerad risknivå har fastställts. Den kalkylerade risknivån fastställs med hjälp av en regressionsmodell, som prognostiserar antalet byggnadsbränder i rutan som grundar sig på invånarantal, våningsyta och deras samverkan. Rutorna klassificeras i fyra riskklasser utifrån den kalkylerade risknivån så att risknivån i riskklass I är den högsta och klass IV den lägsta. Utöver den kalkylerade risknivån beaktas vid fastställandet av riskklassen också olyckor som inträffat i en riskruta och skador i samband med dem. Det har ställts krav för räddningsverksamhetens prestationsförmåga som grundar sig på riskbedömning och det rutnätsmaterial som ingår i den. Utgångspunkten är att räddningsväsendets tjänster produceras i en olyckssituation inom de målsatta tider som föreskrivits för aktionsberedskapen enligt principen närmaste ändamålsenliga enhet.

I områdets riskanalys försöker man dessutom identifiera de särdrag i verksamhetsmiljön som inverkar på tjänsteproduktionen och använda den nationella, regionala riskbedömningen och uppgifter om olyckor i området och deras konsekvenser. Utifrån uppgifterna i riskrutematerialet och riskanalysen på flera nivåer inklusive riskbedömningen för undantagsförhållanden skapas behovet av lagstadgade servicehelheter i välfärdsområdets räddningsväsendes servicenivåbeslut.

Servicehelhet	Tjänster
Förebyggande av olyckor och tillsyn	<ul style="list-style-type: none"> - Styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation som hör till räddningsväsendet - Tillsyn - Brandutredning - Samarbete för att förebygga olyckor - Uppföljning av olycksutvecklingen - Inspektion av beredskapen - Tillsyn över att skötseln av förebyggande och tillsyn som välfärdsområdena sköter i samverkan går ändamålsenligt till - Övriga tjänster för förebyggande av olyckor och tillsyn (uppgifter som inte omfattas av räddningslagstiftningen, till exempel tillsynsverksamhet med stöd av kemikalielagstiftningen)
Räddningsverksamhet och beredskapen för den	<ul style="list-style-type: none"> - Varning av befolkningen vid tillbud och olyckor samt det larmsystem som behövs för detta - Räddningsverksamhet - Ledning av räddningsverksamheten - Tillsyn över att skötseln av de uppgifter som hör till räddningsverksamheten och som välfärdsområdena sköter i samverkan går ändamålsenligt till - Räddningsmyndighetens handräckning till andra myndigheter - Upprätthållandet av den beredskap som krävs för att vid räddningsinsatser lämna bistånd till utlandet och för att vid räddningsinsatser ta emot internationellt bistånd
Räddningsväsendets planer	<ul style="list-style-type: none"> - Larmanvisningar - Räddningsverkens plan för ömsesidigt bistånd - Planering av samarbetet inom räddningsverksamheten - Sådana planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna i välfärdsområdet kräver - Externa räddningsplaner för objekt som medför särskild risk
Räddningsväsendets frivilligverksamhet	<ul style="list-style-type: none"> - Användningen av frivilliga för producerande av räddningsväsendets tjänster - Främjande av frivilligverksamhet inom räddningsväsendet

	<ul style="list-style-type: none"> - Hälsoundersökningar för dem som hör till avtalsbrandkårer och andra motsvarande sammanslutningar - Utbildning av personal i bisyssla och avtalspersonal
Beredskapen för befolkningsskyddet som räddningsväsendets myndigheter ansvarar för	<ul style="list-style-type: none"> - Den planering som beredskapen för befolkningsskyddet förutsätter - Samordningen av den verksamhet och de planer som krävs för de befolkningsskyddsuppgifter - Välfärdsområdets befolkningsskyddsorganisation - Reservering av den personal som behövs för befolkningsskyddsuppgifter - Utbildningsbehov för lednings- och specialpersonal inom befolkningsskyddet - Säkerställande av ledningsförutsättningarna under undantagsförhållanden - Samarbetet med kommunerna

Områdets risker och särdrag utgör grunden för en jämlik produktion av lagstadgade tjänster i området med beaktande av lokala variationer. Vid produktionen av räddningsväsendets tjänster varierar kapaciteten beroende på riskerna. Prestationsförmågan består av brandstationernas beredskap, materiel samt personalresurserna, kompetensen och antalet.

Förebyggande av olyckor och tillsynskompetens kräver kontinuerligt kunnande och resurser i anslutning till förändringarna i verksamhetsmiljön. Riskanalysen och den verksamhetsmiljöanalys som ingår i den jämte slutsatser har beaktats och resursbehoven har beskrivits servicespecifikt.

Övriga tjänster

Prehospitala akutsjukvården och första insatsen

Enligt 27 § i räddningslagen producerar räddningsverket tjänster i anknytning till den prehospitala akutsjukvården i enlighet med vad välfärdsområdet beslutar om saken. Österbottens räddningsverk deltar i serviceproduktionen enligt servicenivåbeslutet för Österbottens välfärdsområdes prehospitala akutsjukvård på det sätt som antecknats i servicenivåbeslutet. Tjänsten omfattar prehospital akutsjukvård på basnivå, som brandmannens grundläggande utbildning tills vidare ger behörighet för och första insatsen vid fastställda brandstationer. Till prehospitala akutsjukvården har det anvisats 13 årsverken av räddarens arbetsinsats och under de senaste fem (5) åren har man haft sammanlagt 2 349 första insatsen-uppdrag. Avtalet har baserat sig på räddningsväsendets beredskap där man använt personer som genomfört kursen i första insats.

Räddningsverkets kommunikation

Kommunikationen är en väsentlig del av hela räddningsverkets verksamhet och den stöder skötseln av de grundläggande uppgifterna och stärker organisationens verksamhetsförutsättningar. Planerad kommunikation stöder målen i räddningsväsendets strategi. Räddningsverket har lagstadgade skyldigheter som bestämmer dess kommunikation som myndighet. I räddningslagen finns dessutom bestämmelser om skyldigheter i fråga om olyckskommunikation och säkerhetskommunikation.

Räddningsverkets kommunikation bildar en helhet där varje gärning påverkar räddningsverkets anseende och upprätthåller förtroendet i den egna gemenskapen och hos intressentgrupper. Genom god växelverkan och ledningskommunikation i arbetsgemenskapen stärks samhörigheten med både heltidsanställda och avtalspersonalen. Behovet av intern kommunikation framhävs i förändringen. Välfärdsområdets kommunikation har utfört systematisk förändringskommunikation, och räddningsverkets personal har fått en helhetsbild av välfärdsområdet och den nya organiseringen av verksamheten. Integrationen av räddningsverket i välfärdsområdet och utveckling av samarbetet stärker i fortsättningen såväl den externa som den interna kommunikationen.

1.3 Val av sättet för producerande

I det konkreta sättet att producera varje tjänst ska produktiviteten och kostnadseffektiviteten beaktas och den tredje sektorn således användas alltid när det är ändamålsenligt.

Emellertid inte i uppgifter där betydande offentlig makt utövas.

Enligt förordningen om beslut om räddningsväsendets servicenivå (1225/2022) omfattar beslut om produktionssättet också om servicen produceras själv eller i samarbete mellan välfärdsområden eller om den skaffas någon annanstans på basis av avtal.

I det konkreta sättet att producera varje tjänst ska produktiviteten och kostnadseffektiviteten beaktas och den tredje sektorn således användas när det är ändamålsenligt.

I sättet att producera räddningsväsendets tjänster ska produktiviteten, kostnadseffektiviteten, serviceförmågan inklusive prestationsförmågan, tillgängligheten, kontinuitetshanteringen samt ordnandet av verksamheten på alla beredskapsnivåer beaktas. Tredje sektorns resurser kan användas avtalsbaserat, när det anses ändamålsenligt. Emellertid inte i uppgifter där betydande offentlig makt utövas. Produktionssättet påverkas av andra samarbetspartners skyldighet enligt lagstiftningen att delta i samarbetet bland annat andra myndigheter och kommuner.

Österbottens välfärdsområdes räddningsverk producerar räddningsväsendets tjänster enligt 27 § i räddningslagen (379/2011) och räddningsverkets uppgifter inom välfärdsområdet som egen produktion och skaffar dem av områdets avtalsbrandkårer, motsvarande föreningar såsom sjöräddningsföreningar (sjöbevakningens primära partner), industribrandkårer och frivilliga räddningstjänsten (FRT). Avtal om att producera tjänster ingås genom separata avtal.

1.4 Styrningen och tillsynen av tjänsternas och åtgärdernas produktion

Beskrivning av anordnarens styrning och tillsyn av produktionen, både välfärdsområdets egen produktion och som anskaffas genom avtal (7 § 1 mom. 4 punkten i lagen om välfärdsområden).

I enlighet med 7 § 1 mom. 3 punkten i lagen om välfärdsområden (611/2021) svarar välfärdsområdet för styrningen och tillsynen av produktionen av de tjänster och andra åtgärder som organiseras. Tillsynen ska utöver de tjänster som välfärdsområdet producerar som egen verksamhet och andra tjänster som välfärdsområdet producerar också omfatta tillsynen över tjänster som grundar sig på avtal.

I 16 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021) föreskrivs att välfärdsområdets räddningsväsendes tjänster ska genom egenkontroll säkerställa att dess uppgifter sköts på ett lagenligt sätt. Välfärdsområdet ska säkerställa tillgången till räddningsväsendets tjänster samt deras kvalitet och effektivitet.

Räddningsväsendets tjänster samt tjänsternas kvalitet och effektivitet följs upp med ett program för egenkontroll. Den interna tillsyn som programmet för egenkontroll ska omfatta ändamålsenlig tillsyn av de tjänster som produceras av välfärdsområdet, produceras i samarbete och på basis av avtal. Programmet för egenkontroll innehåller en beskrivning av uppföljningen av tjänsterna, upptäckande och handläggning av avvikelser, hur man reagerar på dem och nödvändig kommunikation. I programmet anges dessutom närmare hur fullgörandet av styrnings- och tillsynsplikterna som helhet ska ordnas och genomföras. Programmet för egenkontroll utarbetas så att de uppgifter som följs upp med hjälp av programmet till behövliga delar är jämförbara med motsvarande uppgifter om räddningsväsendet i andra välfärdsområden och är offentligt framlagda.

Inrikesministeriets förordning om det allmänna innehållet i och utarbetandet av programmet för egenkontroll är inte färdig vid beredningen av servicenivåbeslutet. Det är därför inte möjligt att beakta de krav som ställs i förordningen i servicenivåbeslutet.

Uppföljning, bedömning och styrning av räddningsverkets tjänster görs med jämna intervaller. Inom den dagliga räddningsverksamheten är uppföljningen av tjänsterna nästan kontinuerlig, vilket säkerställer brådskande hjälp inom hela området. I den mer omfattande rapporteringen följer man upp genomförandet av budgetårets verksamhetsplan, som styrs av servicenivåbeslutet samt situationen för driftsekonomi och investeringarna. Denna rapportering sker kvartalsvis till räddningsväsendets sektion och välfärdsområdesstyrelsen. Räddningsverkets ledningsgrupp följer månatligen upp hur tjänsterna förverkligas.

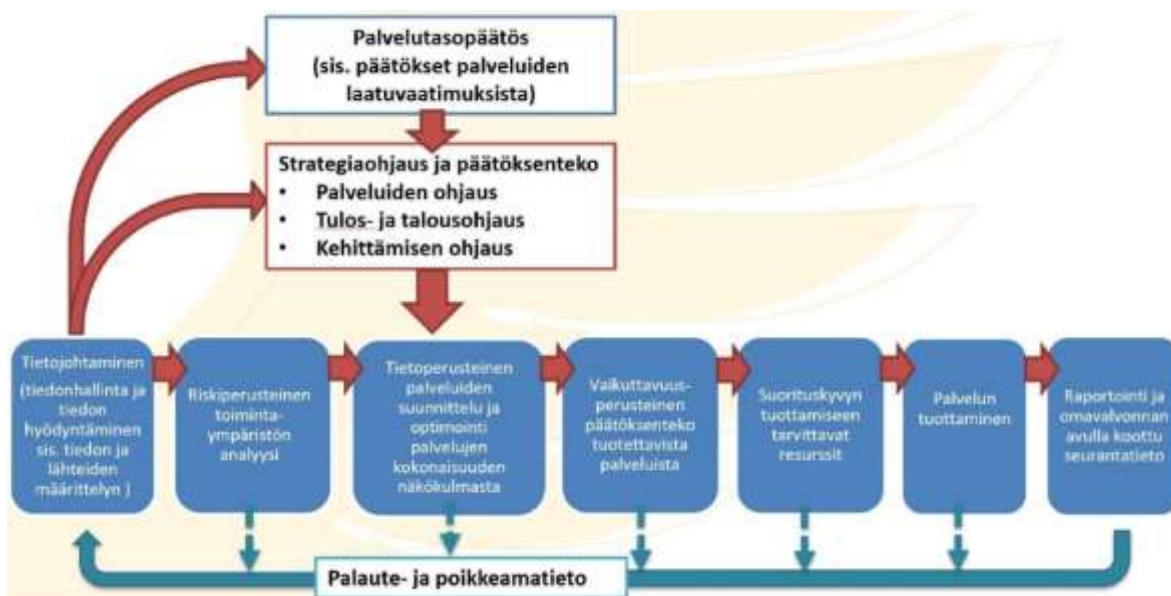

Bild 1: Räddningsväsendets modell för egenkontroll, Partnerskapsnätverket V-P Tervo

Välfärdsområdets räddningsverks egenkontroll har inkluderats i välfärdsområdets program för egenkontroll. Målet är att vid sidan av beredningen av servicenivåbeslutet skapa räddningsverkets program för egenkontroll med hjälp av räddningsväsendets riksomfattande modell för egenkontroll. Avsikten är att programmet för egenkontroll ska utvecklas under 2024 så att det motsvarar behoven i välfärdsområdets organ samt det regionförvaltningsverk och styrande ministerium som utövar tillsynen.

1.5 Metoder för kontinuerlig riskhantering

Servicenivån för ett välfärdsområdes räddningsväsende ska motsvara de nationella, regionala och lokala behoven och olycksriskerna och andra risker (3 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet 613/2021). Grunden för den servicenivå som motsvarar hoten och författningarna är en riskanalys som beskriver verksamhetsmiljön. Vid sidan av räddningsverkets riskbedömning beaktas nationell riskbedömning och regional riskbedömning.

I den nationella riskbedömningen har man vart tredje år identifierat risker som har stor nationell betydelse och bedömt deras konsekvenser för livsviktiga funktioner i samhället. Den regionala riskbedömningen utarbetas för samma tidsintervall. Båda riskbedömningarna görs på basis EU-bestämmelser. Hot och risker i verksamhetsmiljön bedöms oftare under året i samband med miljökonsekvensbedömningar och planläggningsutlåtanden för olika byggprojekt.

Den information och de iakttagelser som består av iakttagelser av förebyggande, tillsyn, utvärderingar av övningar vid storolyckor och objekt med extern räddningsplan, brandutredning och den dagliga verksamheten används i riskanalysen. Har huvudsakligen granskats utgående från den tidigare perioden, närmast på basis av räddningsverksamhetens uppdrag och deras prestationsnivå.

Risκανalysen behandlas i kapitel 3. Riskanalysen kompletteras av de planer och anvisningar som styr räddningsverkets serviceproduktion. Dessa bildar en helhet, enligt vilken serviceproduktionen har byggts upp så att den motsvarar de nationella, regionala och lokala behoven. Upprätthållandet och uppdateringen av planerna och anvisningarna är fortlöpande verksamhet som styr serviceproduktionen.

Riskbedömning är en del av räddningsverksamhetens dagliga operativa verksamhet. Detta görs både i den egna verksamheten och i samarbete med andra myndigheter. Det regelbundna informationsutbytet stöds av Österbottens räddningsverks lägescentral och ledningscentral som producerar och förmedlar bland annat information till kommunerna, information om offentliga tillställningar och infrastrukturåmålningar med mera. Kontinuerlig riskhantering i anslutning till tjänsteproduktionen ingår i programmet för egenkontroll, som beskrivs i kapitel 1.4 (styrningen och tillsynen av produktionen).

1.6 Organisering av producerandet i störningssituationer

Vid organisering av producerandet i störningssituationer ska man beakta att de inte berättigar till att den fastställda eller lagenliga servicenivån sjunker, utan man ska förbereda sig på detta så att tjänsterna även då kan produceras på den nivå som anges i lagen. 32 § 4 mom. i räddningslagen: När omständigheterna kräver det ska uppgifterna prioriteras enligt hur brådskande eller viktiga de är.

Störningssituationer är ett hot eller en händelse som äventyrar samhällets vitala funktioner eller strategiska uppgifter och vars hantering förutsätter mer omfattande eller intensivare samarbete och kommunikation mellan myndigheterna och övriga aktörer än normalt. Exempel på störningssituationer är allvarliga naturkatastrofer, såsom stormskador och en plötslig höjning av vattennivån. Också mänsklig verksamhet kan orsaka störningssituationer, såsom upplopp och terrorism. Störningssituationer kan förekomma både i normala förhållanden och undantagsförhållanden. En störningssituation kan gälla hela riket eller vara regionala eller lokala. En störningssituation kan också gälla endast en enskild funktion.

Producerandet av tjänster för Österbottens välfärdsområdes räddningsväsende i störningssituationer baserar sig till alla delar på organisering under normala förhållanden. Man måste dock bereda sig på eventuell anpassning av funktionerna och omfördelning av resurserna samt på hur brådskande eller viktiga uppgifterna är i störningssituationer. Man kan bli tvungen att prioritera funktioner och uppdrag om verkningarna av en störningssituation är betydande eller om störningssituationen blir långvarig.

Räddningsverksamhet och de funktioner som direkt anknyter till den är sådana som bör kunna fortsätta i störningssituationer på ett sätt som motsvarar normala förhållanden. När en situation förutsätter det ska enskilda räddningsuppdrag emellertid prioriteras enligt hur brådskande eller viktiga de är, varvid de mest kritiska uppgifterna under alla omständigheter är de som handlar om att rädda människor. I störningssituationer är det nödvändigt att omfördela resurserna och innehållet i producerandet av tjänster. Ledningsresurserna stärks genom att personal överförs från andra uppgifter. Upprätthållande av lägesbild, säkerhetskommunikation och kommunikation betonas i

hanteringen av störningssituationer. Vid behov fortsätter producerandet av tjänster i anpassad form inom ramen av de begränsningar som en störningssituation medför.

Kontinuitetshantering är räddningsverkets strategiska process vars syfte är att säkerställa att räddningsverket kontinuerligt kan fungera och betjäna sina kunder också i exceptionella situationer, såsom vid naturkatastrofer, tekniska störningar, informationssäkerhetsproblem eller andra oförutsedda händelser. I kontinuitetshantering försöker man säkerställa att organisationen klarar av störningarna och återgår till normal verksamhet så snabbt som möjligt.

Räddningsverksamhetens beredskap för olika situationer behandlas i kapitel 4.2.2.2 verksamhetsmodeller för reglering av beredskapen. Verksamhetsprincipen för förebyggande av olyckor under störnings- och undantagsförhållanden beskrivs i kapitel 4.1.

1.7 Organisering av produktionen i undantagsförhållanden

Vid ordnandet av produktionen i undantagsförhållanden ska man beakta att de inte berättigar till att den fastställda eller lagenliga servicenivån minskar, utan man ska förbereda sig på detta så att tjänsterna även då kan produceras på den nivå som anges i lagen. 32 § 4 mom. i räddningslagen: När omständigheterna kräver det ska uppgifterna prioriteras enligt hur brådskande eller viktiga de är.

Undantagsförhållanden definieras i beredskapslagen 1552/2011. Undantagsförhållanden beslutas av statsrådet i samverkan med republikens president. I samband med beslutet kan närmare bestämmelser om tillämpningen av beredskapslagen och befogenheterna (6 § i beredskapslagen 1552/2011) utfärdas genom förordning av statsrådet (ibruktagningsförordning).

Österbottens räddningsverk producerar lagstadgade tjänster också i undantagsförhållanden. Verksamheten i undantagsförhållanden grundar sig på ledningsstruktur, verksamhets- och produktionsätt samt produktionskedja i normala förhållanden. Beroende på situationen och behovet i undantagsförhållanden intensifierar räddningsverket dock verksamheten och effektiviserar den inom ramen för den gällande beredskapslagstiftningen. Med stöd av 32 § 4 mom. i räddningslagen (379/2011) ska uppgifterna när omständigheterna kräver det prioriteras enligt hur brådskande eller viktiga de är. Tjänster som inte är brådskande kan flyttas fram. Beredskapslagen utvidgar räddningsväsendets tjänster. Den regionala ledningen av befolkningsskyddet, samarbetet med kommunerna och myndigheterna kräver att de resurser som på förhand reserverats för dem tas i bruk. Producerandet av tjänster anpassas så att resurserna under normala förhållanden överförs i enlighet med de åtgärder som situationen kräver.

Tillämpning av beredskapslagen är fallspecifikt och noggrant övervägd. Det är omöjligt att på förhand exakt prioritera hur brådskande eller viktiga räddningsväsendets tjänster är, eftersom klassificeringen är helt beroende av de rådande undantagsförhållandena och de aktuella omständigheterna samt tillämpningen av beredskapslagen. Prioriteringen och resursfördelningen av uppgifterna fastställs på det sätt som den rådande situationen kräver inom ramen för de befogenheter som ges i beredskapslagen. Räddningsverkets tjänster produceras i undantagsförhållanden i enlighet med beredskapsplanen.

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

16(126)

2 BEDÖMNING AV SERVICENIVÅBESLUTSPERIODEN SOM UPPHÖR

2.1 Förebyggande av olyckor och tillsyn

Styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation

I enlighet med räddningslagen (379/2011) är målet för den styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation som hör till räddningsväsendet att minska sannolikheten för olyckor och skadorna till följd av olyckor genom att öka människornas och samfundens beredskap och kunskap. De uppställda målen baserar sig på olycksrisker som identifierats med hjälp av riskanalysarbete och brandutredning. Avsikten är att rikta säkerhetskommunikationen riskbaserat, inte kvantitativt. Styrning och rådgivning produceras bland annat av tjänsten jourhavande brandinspektör.

Den jourhavande brandinspektören har till uppgift att svara på förfrågningar som kommit via den elektroniska kundservicen som gäller allmän säkerhet. Tjänsten jourhavande brandinspektör är tillgänglig varje vardag kl. 9–15 elektroniskt och per telefon. Tjänsten har konstaterats fungera och vara nyttig med tanke på medborgarnas och sammanslutningarnas informationsbehov.

Uppgifterna för säkerhetskommunikationen omfattar utbildning för medborgare, sammanslutningar och företag. Utbildningen kan innehålla föreläsning, förstahandssläckning i praktiken, handledning eller rådgivning för genomförande av säkerhetsvandring i objekt samt ibland även kombinationer av dessa med beaktande av skyldigheterna för den egna beredskapen i objektet.

Säkerhetskommunikationen genomförs i samarbete med olika myndigheter och organisationer. I samarbetet beaktas alltid aktuella, regionala och/eller riksomfattande säkerhetskampanjer.

Säkerhetskommunikationen genomförs, utvärderas och utvecklas i enlighet med prioriteringarna och de centrala riktlinjerna i räddningsväsendets strategi, välfärdsområdets strategi, programmet för den inre säkerheten och räddningsväsendets säkerhetskommunikationsstrategi. Funktioner produceras inom hela räddningsverkets verksamhetsområde och i säkerhetskommunikationen deltar vid behov alla räddningsverkets heltidsanställda. Vi stödjer och uppmuntrar säkerhetskommunikation som genomförs av avtalsbrandkårister.

Säkerhetskommunikationsevenemang ordnas i enlighet med inriktningen i säkerhetskommunikationens årsplan. Målgrupp år 2023 är

- skolelever från förskola till studerande på andra stadiet,
- sektorer som arbetar med specialgrupper och barn (till specialgrupper hör bland annat invandrare, äldre, personer med funktionsvariation samt personer i psykiatrisk rehabilitering och missbruksrehabilitering).

I mån av möjlighet har vi strävat efter att även erbjuda utbildning till allmännyttiga föreningar och husbolag. Hur målet uppfylls utvärderas årligen på basis av PRONTO-statistiken. I servicenivåbeslutet för 2021–2024 var målet att utveckla säkerhetskommunikationens arbetsprocesser och

verksamhetssätt så att man årligen uppfyller räddningsväsendets riksomfattande verksamhetsprogram för förebyggande av olyckor.

Man har försökt att precisera arbetsprocesserna och stärka verksamhetssätten så att de är likartade inom hela området. Man har försökt att utveckla verksamhetssätten i fråga om materialhanteringen. Man har försökt att för detta ändamål utveckla ett system som omfattar hela området. Genom att utnyttja systemet kan uppgifterna om de artiklar som används i säkerhetskommunikationen alltid vara uppdaterade. Det kan emellertid konstateras att detta utvecklingsarbete inte har slutförts på grund av konsekvenserna av tjänstledigheter och övergången till välfärdsområdet.

Ett av målen var även räddningsväsendets åtgärdsprogram för förebyggande av olyckor. Utgångspunkten i programmet är verkningsfullhet, människoorientering och fenomenorientering. Man har svarat på detta genom att utveckla utbildningsmaterialet så att det motsvarar områdets verksamhet, genom att föra fram aktuella fenomen som påverkar säkerheten, bland annat via sociala medier och genom tidningsintervjuer. Människoorientering har alltid varit utgångspunkten för säkerhetskommunikationen.

Mål som också anges i servicenivåbeslutet är att styrning och rådgivning inriktas enligt objektstänkande i den riksomfattande och lokala säkerhetskommunikationen genom att beakta specialgrupper. Detta arbete har genomförts i enlighet med säkerhetskommunikationens årsplan.

Ett mål var också att säkerhetspersonalen vid företag, inrättningar och husbolag är utbildad och att de säkerhetspersoner som utsetts för uppgifterna är motiverade och funktionsdugliga under normala förhållanden och undantagsförhållanden.

De resurser som räddningsverket anvisat till säkerhetskommunikationen inte är tillräckliga för att täcka alla mål, och därför strävar man efter att genomföra en del av målen genom samarbete. Utbildningen för säkerhetspersonalen vid företag, inrättningar och husbolag genomförs i samarbete med Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland (SPEK). SPEK är en expertorganisation inom beredskap, förebyggande av olyckor och räddningsbranschen som erbjuder utbildning för ovan nämnda målgrupper.

Det huvudsakliga målet för det olycksförebyggande arbetet är att olyckorna och följderna av dem ska minska inom räddningsverkets område i förhållande till invånarantalet.

Tillsyn

I fråga om tillsynen har Österbottens räddningsverk i servicenivåbeslutet för 2021–2024 ställt som mål att tillsynsarbetet ska vara högklassigt, effektivt, regelbundet och resultatrikt så att säkerhetskulturen i de objekt som övervakas utvecklas och därigenom att antalet olyckor och deras konsekvenser minskar. I servicenivåbeslutet har fastställts riktlinjer och huvudprinciper för tillsynsarbetet samt de personalresurser som ska användas för tillsynen.

Räddningsverkets tillsynsplan har uppdaterats årligen och i planen har uppställts mål och prioriteringar för tillsynsverksamheten för varje år. Det kan emellertid konstateras att tillsynsverksamheten under servicenivåbeslutsperioden som upphör inte har motsvarat målen i tillsynsplanen. År 2021 var utfallet av de tidsbestämda brandsynerna cirka 91 procent av målen i tillsynsplanen och av de skickade breven för egenkontroll av brandsäkerheten returnerades cirka 86 procent. År 2022 var utfallet av de tidsbestämda brandsynerna cirka 52 procent och av de skickade breven för egenkontroll returnerades cirka 84 procent. Beredningen av överföringen av ansvaret för ordnandet av räddningsväsendet från kommunerna till välfärdsområdena, som inleddes 2022, har sysselsatt räddningsverkets personal i alla personalgrupper. Resursbristen torde således vara en betydande faktor till den exceptionellt låga utfallsprocenten 2022. Den kvalitativa bedömningen av tillsynen har genomförts utifrån en granskning av de brandsynsprotokoll som valts ut genom stickprov. För att utveckla tillsynen för 2021–2024 har det nämnts att genomförandesätten och processerna ska utvecklas så att de blir effektivare och mer resultatrika i linje med den utveckling som sker inom räddningsverkens partnerskapsnätverk. Exempel på dessa är en utvärderande tillsynsmetod och projekt för egenkontroll av brandsäkerheten. Utifrån de iakttagelser som gjorts i samband med kvalitetsbedömningen av tillsynen har det planerats utbildning för de anställda.

Tillsynsprocessen har utvecklats genom att ta i bruk en enhetlig tillsynsprocess enligt en riksomfattande modell. De viktigaste målen för den nya tillsynsprocessen är att säkerställa god förvaltning och klientens rättsskydd samt att genomföra tillsyn av jämn kvalitet. Införandet av en utvärderande tillsynsmetod har fördröjts på riksomfattande nivå, och den har inte tagits i bruk under den servicenivåbeslutsperiod som upphör. Den utvärderande tillsynsmetoden har anknytning till en nationellt utvecklad applikation för förebyggande av olyckor, vars utveckling pågår och ibruktagandet har fördröjts på grund av det.

Samarbete

Begäran om utlåtanden behandlas i teamet och med det här arbetet får man enhetliga, snabba och heltäckande utlåtanden. I verksamheten har man blivit av med de gamla kommunala verksamhetsområdena och servicen genomförs på samma sätt i hela räddningsverkets område med principen att man får alla tjänster över en disk. Detta förbättrar kundservicen så att en arbetstagares tillfälliga frånvaro inte utgör ett hinder för tillgången till service, och dessutom är också processerna och svaren enhetligare.

Tjänstens verksamhet registreras och följs upp, det finns emellertid fortfarande saker att utveckla i synnerhet när det gäller kvalitetsuppföljningen. För närvarande finns det inga verktyg som kan användas för kvalitetsbedömning.

Även säkerhetsrelaterade frågor förändras då samhället, byggandet och författningarna förändras. För att räddningsverket ska kunna ge människor aktuell handledning och rådgivning är det viktigt att personalens kompetens upprätthålls genom regelbundna och aktuella utbildningar. Räddningsverket har inte någon planerad utbildningskalender eller motsvarande för upprätthållande av kompetensen för förebyggande av olyckor.

Brandutredning

Enligt 41 § i räddningslagen (379/2011) är målet med den brandutredning som räddningsverket utför att förebygga motsvarande olyckor och begränsa skadorna samt att utveckla räddningsverksamheten och aktionsberedskapen. Vid brandutredningen bedöms orsaken till eldsvådan och utreds i behövlig omfattning de faktorer som påverkat antändningen och spridningen av branden, de skador som branden orsakat och de faktorer som påverkat skadornas omfattning samt räddningsverksamhetens förlopp. Utredningens omfattning beror särskilt på hur allvarliga följderna av branden är. Om det finns skäl att misstänka att en eldsvåda eller någon annan olycka har orsakats uppsåtligt eller av oaktsamhet, ska räddningsmyndigheten anmäla saken till polisen. Också förseelser i fråga om brandsäkerheten och människors säkerhet som upptäckts i samband med brandutredningen ska anmälas till polisen.

Under servicenivåperioden som löper ut har det anvisats ett (1) årsverke för brandutredning i Österbottens räddningsverk och man har strävat efter att utföra brandutredning enligt bästa möjliga prestationsförmåga inom den egna dagliga verksamheten och enligt riksomfattande verksamhetsmodeller. Antalet brandutredningar i Österbottens räddningsverk 2022:

- Nivå 1, 331 st.
- Nivå 2, 11 st.
- Nivå 3, inga uppdrag,
- Av de ovan nämnda kunde antändningsorsaken utredas i 301 av fallen.

I Österbottens räddningsverks servicenivåbeslut för 2021–2024 i kapitel 3.1.4 gällande mål, beslut och utveckling för brandutredning har det som presenterades emellertid inte förverkligats helt och hållet. Några exempel på det som inte genomförts:

- brandutredningsredogörelser har endast delvis använts i utbildning och serviceproduktion,
- brandutredningsprocessen har endast delvis definierats och beskrivits,
- den egna interna brandutredningsanvisningen har inte uppdaterats,
- det har inte funnits heltidsanställda brandutredare,
- samarbetsavtal om brandutredning med grannområden har inte ingåtts,
- fyra personer har i verkligheten deltagit i nivå 2 brandutredning,
- brandutredarna har inte haft jour,
- brandutredningen har inte tillgång till specialmaterial eller -utrustning,

- Egen utvärdering av våra olika funktioner i form av skolvitsord:
  - 7 för PRONTO-registreringar av nivå 1 brandutredning,
  - 8 för samarbete med den lokala polisen,
  - 7 för möjligheten för brandutredare på nivå 2 att genomföra utredning i ändamålsenlig omfattning,
  - 7 för användning av brandutredningarnas resultat inom räddningsverket,
  - 6 för riksomfattande användning av brandutredningarnas resultat,
- Ordet fritt: "Det behövs mer enhetligare brandutredningsprocesser och kompetenskrav för att på basis av dem kräva tillräckliga lokala resurser. På nationell nivå bör man se till att sammanställa resultaten och vidareutveckla dem, och utifrån det använda effekterna för att förbättra säkerheten och räddningsväsendets tjänster."

Enskilda positiva metoder för att använda brandutredning i Österbottens räddningsverks område har förverkligats på följande sätt:

- med information om allvarliga bränder som hemmaboende personer råkat ut för, har man försökt förbättra boendesäkerheten,
- byggnadstillsynsmyndigheter har utbildats i bränder som spridit sig från en balkong till vindsbjälklaget.

En positiv sak är att under servicenivåperioden som löper ut att på grund av pensionering inom Österbottens räddningsverk kunnat välja en ny separat utsedd ansvarsperson för brandutredning.

Farliga kemikalier

Förutom de uppgifter som ålagts räddningsmyndigheterna i räddningslagstiftningen har man uppgifter på grundval av kemikaliesäkerhetslagstiftningen. Räddningsmyndigheten övervakar de säkerhetskrav som anges i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva ämnen, flytgasförordningen, förordningen om explosiva varor och i andra författningar.

År 2021 handlades 29 kemikalieanmälningar och 23 anmälningar om upplagring av fyrverkeripjäser i samband med affär. År 2022 var det 24 kemikalieanmälningar och 25 anmälningar om upplagring av fyrverkeripjäser i samband med affär. Handläggningen av anmälningarna omfattar beslutsfattande, inspektion för ibruktagande och förhandlingar med verksamhetsidkarna.

I objekt som bedriver omfattande industriell hantering och upplagring av farliga kemikalier samarbetar räddningsverket med Säkerhets- och kemikalieverket (TUKES) bland annat genom utlåtanden samt genom att delta i de ibruktagningsbesiktningar och periodiska besiktningar av kemikalieobjekt som Tukes genomför.

2.2 Räddningsverksamheten

Författningar om räddningsverksamhet presenteras i räddningslagen 379/2011, lagen om ändring av räddningslagen 436/2023 och statsrådets förordning om räddningsväsendet 407/2011 samt beredskapslagen 1552/2011.

Räddningsverket ansvarar för de uppgifter som hör till räddningsverksamheten när en eldsvåda, någon annan olycka eller risk för en eldsvåda eller olycka kräver skyndsamma åtgärder för att skydda eller rädda människors liv eller hälsa, egendom eller miljö och åtgärderna inte kan vidtas på egen hand av den som drabbats av olyckan eller risken för den eller inte ankommer på någon annan myndighet eller organisation.

Till räddningsverksamheten hör enligt 32 § räddningslagen att

1. ta emot larm,
2. varna befolkningen,
3. avvärja överhängande olyckor,
4. skydda och rädda offer för olyckor samt människor, miljö och egendom som är i fara,
5. släcka eldsvådor och begränsa skador, samt
6. ha hand om ledning, kommunikation, underhåll och andra stödfunktioner i anslutning till de uppgifter som nämns i 1–5 punkten.

Räddningsverksamhetens aktionsberedskap består av fem delfaktorer:

1. Personalens (kvalitet) kompetens och antal.
2. Mängden materiel och dess kvalitet.
3. Operativa planer som gjorts upp på förhand.
4. Hur ledningen är organiserad.
5. Räddningsverksamhetens aktionsberedskapstid.

Ledning av räddningsverksamheten

Det har utarbetats en anvisning om räddningsverksamheten för Österbottens räddningsverk (uppdaterad 25.3.2023). Anvisningen om räddningsverksamheten styr genomförandet av räddningsverksamheten inom Österbottens räddningsverks område. Dess mål och syfte är att förbättra räddningsväsendets ledningsberedskap i olika säkerhetssituationer samt att stödja samordningen och ledningen av räddningsväsendets resurser.

Ledningen av räddningsverksamheten är nivåstrukturerad, där ledningsarrangemangen utvecklas under situationen enligt situationens omfattning och verkningar samt de resurser som används. Förutsägbarhet har ökat under den gångna servicenivåbeslutsperioden bland annat utifrån väder- och översvämningssprognoser. En rusningsmodell används och har visat sig vara fungerande.

Räddningsverksamhetens resurser

Det finns inte separata larmanvisningar för styrningen av räddningsverksamhetens resursanvändning, men i ERICA-systemet har det konstruerats en alarmering av resurserna i området, vars funktion bedöms i det operativa möte som ordnas varje vecka och utifrån vilket behövliga korrigeringar görs. Larmanvisningarna behövs för att beskriva grunderna för larmdata som matats in i Erica. Det har inte förekommit några betydande brister i uppföljningen av larmverksamheten trots att området utökades med tre kommuner i början av 2023. Ett reservlarmsystem utvecklas för att säkra funktionen vid störningssituationer.

De resurser som används för räddningsverksamheten består i regel av räddningsverkets heltidsanställda och avtalspersonal. Avtalspersonalen har antingen personligt avtal eller omfattas av FBK-avtal. Brandstationerna bildar ett tätt när servicenätverk. Som stöd för utvecklingen har uppgjorts en separat tabell som beskriver brandstationernas mål för prestationsförmågan, som grundar sig på hantering av lokala risker. I tabellen beskrivs de mål som styr utvecklingen av stationens materiel och fordon, personalmängden och ordnandet av utbildningen samt den prestationsförmåga som dessa bildar. Hur servicen förverkligas, aktionsberedskapen, personalmängden och prestationsförmågan samt att materielen är lämplig och tillräcklig följs upp i PRONTO-systemets dokumenteringar. Betydande avvikelser bedöms och med vilka åtgärder man kan åtgärda situationen.

Efter välfärdsområdesändringen och coronapandemin har upprätthållandet och utvecklandet av kompetensen undantagsvis varit svårt att återuppta. Under coronapandemin blev man tvungen att begränsa bland annat avtalspersonalens utbildning, som delvis nog har påbörjats på nytt. Utbildningsplanen har styrt obligatoriska utbildningar för de heltidsanställda i området. Välfärdsområdesändringen har varit förenad med vissa utmaningar, eftersom sju (7) brandstationer anslöts till räddningsverksamheten inom Österbottens välfärdsområde när Jakobstad, Larsmo och Kronoby anslöt sig till välfärdsområdet. Planeringen av utbildning och övning har fått ge vika för ändringarna och senareläggning av anskaffning av ett uppföljningssystem för utbildningen har försvårat uppföljningen av genomförandet. Det behövs mer resurser för att förbättra

kompetensutvecklingen. Systemet måste fås i skick för att man bättre ska kunna följa upp hur utbildningen av personalen genomförs.

Aktionsberedskap

Anvisningen för planering av aktionsberedskapen inom räddningsväsendet (IM publikation 21/2012) innehåller grunder för bedömning av olycksrisker och för väsentliga frågor som hör till räddningsverksamheten. Dessa är sammanställning och ledning av formationer samt tillgänglighet till olycksplatsen. Utifrån det är minimimålet inom Österbottens välfärdsområde att vid brådskande räddningsuppdrag uppnår första enheten det mål om aktionsberedskapen som uppställts för riskrutan i fråga i minst 50 procent av uppdragen. Dessutom ska räddningsverksamhetens aktionsberedskapstid uppnås i minst 50 procent av uppdragen. Uppföljning och utvärdering av aktionsberedskapen har gjorts. Observerade brister i aktionsberedskapen behandlas mer ingående i riskanalysen och kapitel 3 och 4.2.2.1 i detta dokument.

Vattenområdena är indelade i insjöområden och havsområden i enlighet med myndigheternas ansvar. Till havs leds verksamheten av sjöräddningsmyndigheten och på insjöarna av räddningsmyndigheten. Inom havsområdet har samverkan med sjöbevakningsväsendet i anslutning till bekämpningen av miljöskador intensifierats till följd av ändringar i lagstiftningen.

Polisen och den prehospitala akutsjukvården samt grannräddningsverkens räddningsmyndigheter är i de dagliga uppgifterna de huvudsakliga samarbetsmyndigheterna inklusive nödcentralen. Samarbetet med Försvarsmakten framstår i exceptionella störningssituationer. Samarbetet baserar sig på handräckning, förhandsplaner och separata avtal.

Riskerna för olyckor i området och ordnandet av räddningsverksamheten har utretts och utvärderats i den riskanalys som hänför sig till servicenivåbeslutet. Räddningsverket har beredskap att sköta sina lagstadgade uppgifter i olika säkerhetssituationer, som är dagliga situationer, störningssituationer under normala förhållanden samt undantagsförhållanden.

2.3 Räddningsväsendets planer

Inrikesministeriet har utfärdat förordningen (1363/2018) om planer för räddningsväsendet. I förordningen finns bestämmelser om planer för räddningsverksamheten, om innehållet i och strukturen för dessa planer samt om samarbetsplaner för räddningsverksamheten. Planerna för räddningsverksamheten ska motsvara lokala behov och innehållet i planerna ska grunda sig på de hot som förekommer inom räddningsområdet och bedömningen av de risker som hoten medför.

Planerna för räddningsverksamheten indelas i två delar: den allmänna organiseringen av räddningsverksamheten, och räddningsverksamheten i krävande situationer.

Räddningsverket har utarbetat största delen av de planer som avses i förordningen och omfattar det innehåll som anges i förordningen. Planerna uppdateras under servicenivåbeslutsperioden så att de

omfattar hela välfärdsområdet och upprätthålls i fråga om strukturen i enlighet med den ovan nämnda förordningen. De planer som saknas ska utarbetas under 2023 och 2024.

2.4 Räddningsväsendets frivilligverksamhet

Österbottens räddningsverk har brandkårsavtal med frivilliga brandkårsföreningar. Största delen av dessa föreningar är brandkårer som först startar till en olycksplats på sitt område och de brandkårer som omfattas av avtalet utgör således en del av räddningsverkets normala beredskap. Räddningsverket betalar föreningsersättning eller svarar för löneutbetalningen för föreningarna i enlighet med avtalet. Över hälften av avtalsbrandkåristerna har ett personligt arbetsavtal med välfärdsområdet. Räddningsverket sörjer för avtalspersonalens lagstadgade försäkringar och ordnande av företagshälsovård enligt 53 § i räddningslagen.

Räddningsverket har inte gällande avtal med Frivilliga räddningstjänsten (FRT). Avsikten är att ett avtal ska utarbetas under servicenivåperioden tillsammans med Finlands Röda Kors distrikt i Västra Finland, och detta ska möjliggöra omfattande användning av frivilliga i olika stöduppgifter inom räddningsverksamheten. Det är ändamålsenligt att detta avtal utarbetas så att det omfattar välfärdsområdet.

Räddningsverket har ett avtal med Vasa sjöräddningsförening. Avtalet med föreningen uppdateras under 2024 och avtal ingås också med andra sjöräddningsföreningar i den mån det är möjligt.

Räddningsverket har avtal med Vasa Marinförsvarsskicklighetsutvecklingsföreningen angående jour för båtbefälhavare. Avtalet kommer att uppdateras under år 2024

Avtalsbrandkårens grundutbildnings- och utbildningsinnehåll har förenhetligats ytterligare. Räddningsinstitutet utarbetar en riksomfattande läroplan som Österbottens räddningsverk följer. Utbildningsmaterialet som Räddningsinstitutet producerar är webbaserat. Räddningsverket köper kursorganiseringen för grundutbildningen av en extern serviceproducent. I regel är det Österbottens räddningsverks heltidsanställda som på egen tid är ansvariga utbildare och utbildare i avtalspersonalens grundläggande kurser. En kartläggning av avtalspersonalens utbildningsbehov görs årligen för brandkåreerna samt en årlig diskussion med räddningsverket om behovet. Utbildningsplanen uppdateras utifrån dessa. På årsnivå har antalet utbildningsdagar i utbildningsplanen varit cirka 700.

I Österbottens räddningsverks område finns cirka 900 avtalsbrandkårister. Personalomsättningen hos avtalsbrandkåristerna är relativt liten. De förnyade kraven i Räddningsinstitutets läroplan samt övergången till webbkurser har sannolikt gjort att antalet brandkårister minskat, även om coronapandemin kan ha en inverkan, då det var uppehåll i aktiv utbildning och övning. Tillgången till material på svenska och uppdaterat material har varit en fortlöpande utmaning. Denna brist fördröjer i synnerhet ansökan till utbildning för dem som har svenska som modersmål samt rekryteringen av utbildare.

Åldersstrukturen för personalen inom avtalsbrandkåren är i genomsnitt 10 år lägre än för den heltidsanställda, och man får också nya medlemmar i jämn takt. Det finns dock regionala skillnader och utmaningar med tillgången på personal. Det finns regionala skillnader i den personliga

prestationsförmågan i antalet avtalsbrandkårister som når upp till nivån för krävande uppgifter. Dessa skillnader har i huvudsak samband med testarrangemangen och styrningen av verksamheten.

Observerade och synliga hotbilder i anslutning till upprätthållande av verksamheten är en allmänt falnande frivilligverksamhet och sämre grundkondition hos de som är med i verksamheten, ett fenomen som är vardag till exempel inom Försvarsmakten. Även antalet personer med förmåga att köra tunga fordon minskar. En orsak till detta är reformen av yrkeskompetens för lastbilsförare under 2000-talet, som gjort att körrätten skaffas i faser och har därmed betydligt ökat kostnaderna för att skaffa körrätt för tunga fordon. Räddningsverket har redan tidigare inlett en diskussion om stödåtgärder i anslutning till anskaffning och upprätthållande av körrätten.

2.5 Beredskap för befolkningskyddet

Österbottens räddningsverk har beredskap för befolkningskyddet i enlighet med lagar och förordningar. Befolkningskyddets planering och beredskap ingår i räddningsverkets uppgift. Det har reserverats cirka 1 årsverke för planering och beredskap samt andra uppgifter, som har räckt till en del av uppgifterna för befolkningskyddets beredskap. Myndigheterna ska utbilda och reservera personal för uppgifter under undantagsförhållanden samt sörja för byggandet och underhållet av lednings-, övervaknings- och larmsystem. Man förbereder sig på att skydda befolkningen mot vapenpåverkan bland annat med hjälp av skyddsrum och evakueringar.

Österbottens säkerhetsforum grundades 2022 av Österbottens välfärdsområde, kommunerna, myndigheterna och andra aktörer inom området. Forumets egentliga verksamhet inleddes hösten 2022. Räddningsverket är ordförande för forumets sekretariat och deltar i beredningen av de ärenden som behandlas vid forumet. Räddningsverket har bedömt krigstida hot och inverknings. Bedömningen utgör grunden för beredskapsplaneringen. Arbetet med att uppdatera beredskapsplanen har inletts under 2023.

Det har beslutats att utbildningen av skyddsorganisationen för undantagsförhållanden huvudsakligen ska skötas som räddningsverkets eget arbete samt i samarbete med Räddningsinstitutet. Räddningsverket har reserverat sin personal, men ingen annan personal har reserverats. Utbildningar har inte hållits. Räddningsverket deltar i beredskaps- och lokalförsvarsövningar som ordnas av Regionförvaltningsverket i Norra Finland och Försvarsmakten.

Lednings- och larmsystem finns och upprätthålls. I övervakningen stöder man sig på Försvarsmakten. Beredskapsplanen för befolkningsförflyttning är föråldrad och kommer att förnyas. Planerna för befolkningskyddet som räddningsväsendets myndigheter ansvarar för har samordnats. Samordningen av planerna ska fortsätta. Räddningsväsendes organisation för undantagsförhållanden stärks vid behov genom att överföra personalens arbetsinsats från icke-brådskande uppgifter till befolkningskyddsuppgifter.

3 RISKANALYSENS RESULTAT OCH SLUTSATSER

Den riskanalys som beslutet om servicenivån grundar sig på ska innefatta sådana centrala hot och risker som identifierats utgående från bedömningen av verksamhetsmiljön och uppföljningen av räddningsväsendets olycksutveckling samt förändringar i dessa risker som räddningsväsendet ska bereda sig på. I riskanalysen ska nationellt och regionalt betydande risker beaktas (resultaten av den nationella och regionala riskbedömningen).

Riskanalysen ska göras för dagliga olyckor, störningssituationer och undantagsförhållanden. Utifrån riskanalysen dimensioneras räddningsväsendets tjänster enligt risker och hot. Utifrån risker och hot fastställs verksamhetens mål, tillgängliga resurser, de tjänster som produceras och deras nivå. I analysen ska bland annat följande perspektiv användas: räddningsväsendets verksamhetsmiljöanalys, det vill säga ändringar i lagstiftningen, centrala förändringsfenomen i området, statistiska faktorer, verksamhetsmiljöfaktorer (byggd miljö mm.), förverkligade risker, olycksutvecklingen, riskklassificering och riskbedömningar inklusive den nationella och regionala riskbedömningen samt bedömningen av hot om undantagsförhållanden.

Vid bedömningen av hot om undantagsförhållanden ska de undantagsförhållanden som anges i beredskapslagen beaktas. Riskanalysen innehåller de krigstida hot som förutsätts i 64 § i räddningslagen och resultaten av bedömningen av deras konsekvenser. Vid bedömningen av krigstida hot ska Försvarsmakten med stöd av 65 § 5 mom. i räddningslagen lämna räddningsmyndigheterna de uppgifter som behövs för bedömningen av krigstida hot och deras konsekvenser.

Utöver beslutet om servicenivån har det utarbetats en separat verksamhetsmiljö- och en riskanalys, utifrån vilken man samlat analysresultat som har behandlats separat för varje tjänst och gjort framställningar om utvecklingsbehoven och servicenivån.

Riskanalysen för Österbottens välfärdsområdes räddningsväsende grundar sig huvudsakligen på regionala risker som härletts från den nationella nivån 2023 och på lokal omgivnings- och riskanalys samt utifrån uppföljningen av utvecklingen av olyckor de hot och risker som räddningsverket ska bereda sig på. Nationell riskbedömning utgör grunden för allt.

Hotbilder och störningssituationer som bedömts i den nationella riskbedömningen:

- Informationspåverkan.
- Politiska, ekonomiska och militära påtryckningar.
- Användning av militära maktmedel Massinvandring och påtryckning genom styrning av invandrare.
- Terrordåd eller annat våldsdåd mot samhällets strukturer eller stora folksamlingar.
- Våldsamma kravaller som involverar stora folkmassor, grupper eller sammanslutningar eller verksamhet som äventyrar samhällsordningen.

- Störning i de offentliga finanserna.
- Störning i det finansiella systemet.
- Störningar i energiförsörjningen.
- Störningar i informations- och kommunikationsnät och i kommunikationstjänster.
- Störningar i transporternas kontinuitet.
- Störningar i hälsosäkerheten.
- Störningar i vattenförsörjningen.
- Störningar i livsmedelsförsörjningen och försämrade livsmedels- och näringstrygghet.
- Storolyckor eller långvariga olyckssituationer. Marin sektorövergripande olycka, allvarlig kärnkraftsolycka i Finland eller Finlands närområden, flera samtidiga omfattande terrängbränder.
- Extremt kraftiga rymdstormar.

Den nationella riskbedömningen bildar tillsammans med de regionala riskbedömningarna en riksomfattande riskhelhet där de mest betydande riskerna har identifierats och utvärderats förvaltningsövergripande. Nationellt och regionalt bedömda risker bildar grunden för hurdana risker olika förvaltningsområden och andra aktörer ska förbereda sig på.

Utifrån den nationella och regionala riskbedömningen ska det i området upprätthållas uppdaterade specialplaner som stöder andra samarbetsmyndigheter, kommuner och utvecklar ledningen av räddningsverksamheten. Vid Österbottens säkerhetsforum skapar regionalt betydande risker en bra plattform för att utveckla samarbetet i händelse av störningar och uppföljning av hur olyckor utvecklas.

Regionalt betydande risker:

- Långvarigt och exceptionellt väderfenomen.
- Översvämningar i vattendrag eller av dagvatten.
- Olycka i anslutning till farliga ämnen eller sprängämnen.
- Allvarlig flyg-, spårtrafik- eller vägtrafikolycka.
- Brand i ett betydande infrastrukturobjekt.
- Storolycka på havsområdet.
- Allvarlig störning i vattenförsörjningen.
- Störning i tillgången, överföringen eller distributionen av elenergi.

- Störningar i användningen av datakommunikation och informationssystem.
- Störningar i transport och logistik.
- Allvarlig brottslig gärning.
- Störningssituation i primärproduktionen.
- Regionala förflyttningar av befolkningen.

Räddningsverket beaktar följande risker som framkommit i de nationella och regionala riskbedömningarna:

Marin sektorövergripande olycka

Med marin sektorövergripande olycka avses en situation när det förekommer flera olika räddningsuppdrag, bland annat räddning av människor, bekämpning av miljöskador, räddningsverket deltar i räddningen av människor och bekämpningen av miljöskador. Detta kräver lämplig specialmateriel, personalresurser och specialkompetens. Samarbete och övningar utgör grunden för utvecklandet av beredskapen och planerna. Samverkan med MRCC och MCG ska säkerställas

Storolycka till havs

Vid storolyckor till havs är räddningsväsendet en biträdande och deltagande myndighet. Räddningsverket ska förmåga att ta emot personer som ska räddas tillsammans med den prehospitala akutsjukvården i EVAC-center.

Flera samtidiga omfattande terrängbränder

Att släcka terrängbränder är en kärnuppgift för räddningsverket. Planen för bekämpning av skogsbränder och släckvattenplanen styr anskaffningen av materiel. Terrängbränder förekommer årligen och när det råder varning för skogsbrand ska brandstationernas prestationsförmåga och beredskap säkerställas samt säkerhetskommunikationen ökas.

Översvämningar i vattendrag eller av dagvatten

Räddningsverkets uppgift vid hantering av översvämningar är i allmänhet sekundär, men primär i situationer som utvecklas snabbt. Syftet är att begränsa konsekvenserna av skador genom skydd och pumpning. Räddningsverket ska för hantering av akuta situationer ha pumpar och material för skyddande. Vid arbetet för att förbereda bekämpning av översvämningar ska man beakta och säkra samarbetet med kommunerna och stödja den egna beredskapen för invånare i översvämningssusceptibla områden.

Olycka i anslutning till farliga ämnen eller sprängämnen

Olyckor med farliga ämnen förutsätter skyddsutrustning och bekämpningsredskap för kemikaliedykning samt kemikaliedykningskompetens. En olycka med sprängämnen förutsätter specialkompetens och övningar bland annat med polisen.

Allvarlig flyg-, spårtrafik- eller vägtrafikolycka

Räddningsmyndigheten är allmän ledare. Räddningsverket ska ha terrängräddningsförmåga för att nå ett olycksobjekt i terrängen. Regelbunden övning och uppdaterade planer ger god grund för att räddningsverksamheten ska lyckas.

Brand i ett betydande infrastrukturobjekt

Räddningsverket ska upprätthålla information om ett objekt och dess experter och bereda sig på objektspecifika planer som stöder ledningen av räddningsverksamheten. En situation kräver ofta samarbete med experter i objektet i fråga om information och ledning.

Utifrån den regionala verksamhetsmiljön och riskanalysen framkom följande faktorer som påverkar utvecklingen av räddningsväsendets tjänster och olyckstätheten:

Befolkningsutvecklingen medför utmaningar för räddningsväsendet när det gäller att producera kostnadseffektiva tjänster i synnerhet i glesbygden, där räddningsväsendets tjänster stöder sig på avtalsbrandkårer som åldras och även hela kommunens kundkrets åldras. Antalet personer som söker sig till verksamheten minskar. Det riksomfattande utbildningsunderskottet av räddningspersonal utgör en utmaning för organisering av verksamheten. Upprätthållandet av en enhetlig service i enlighet med de omgivande lokala riskerna kan försvåras i fortsättningen.

Räddningsverket ska påverka att räddningsbranschens utbildningssystem producerar tillräckligt med yrkesutbildad personal för uppgifterna. Räddningsverket ska sörja för att bibehålla personal genom att beakta behoven för nuvarande och blivande personal genom att erbjuda meningsfulla och inspirerande arbetsuppgifter, konkurrenskraftig lön för arbetet samt i mån av möjlighet beakta flexibla arbetstidslösningar. Räddningsverket ska främja verksamhetsförutsättningarna för avtalspersonal som används i räddningsväsendets uppgifter när det gäller behövliga specialfärdigheter, utbildning och upprätthållande av funktionsförmågan.

Äldre människor kan ofta ha fler sjukdomar än den övriga befolkningen och på grund av nedsatt funktionsförmåga är det mer sannolikt att de råkar ut för olycksfall och olyckor. Utrymning från en byggnadsbrand försämras, då människor inte förmår ta hand om sig själva och sin livsmiljö. Behovet av brandriskbaserade tillsynsbesök, säkerhetskommunikation och räddningsverksamhetens beredskap ökar.

Räddningsväsendet ska påverka att det finns bostäder med tillräcklig skyddsnivå för äldre och grupper med särskilda behov och att utredningar om utrymningssäkerheten har gjorts i de utrymmen som är avsedda för omsorgstjänster på det sätt som anges i räddningslagen. I objekt med utredning om utrymningssäkerheten är installation av en automatisk släckanläggning en primär åtgärd för att minska risken för personerna. Räddningsväsendet ska aktivt öka säkerhetskommunikationen för personalen i boenden med specialgrupper och för äldre som bor i egna bostäder. Intensivt myndighetssamarbete för att identifiera brandriskboende och görande av anmälan kan bidra till en minskning av brandriskbostäder och branddödsfall.

Det finns avvikelser 2018–2022 i räddningsverksamhetens aktionsberedskap i granskning av hur riskrutor uppnås, som inte har identifierats i den tidigare granskningsintervallen. Det finns 5 problemrutor för den första enhetens aktionsberedskapstid och de finns i Vasa (4 st.) och Laihela (1 st.).

Riskobjektens inverkan på riskrutans klassificering och konsekvenserna av förnyandet av anvisningen för planering av aktionsberedskapen bedöms under den pågående beredningen av servicenivåbeslutet. Konsekvensbedömningen görs senast vid beredningen av nästa servicenivåbeslutsperiod. När det gäller räddningsverksamhetens beredskap ska brandstationernas prestationsförmåga utvecklas regionalt med tanke på jämlik service och beaktande av risker.

I servicenivåbeslutet ska man vidta åtgärder med anledning av det styrnings- och tillsynsförfarande som regionförvaltningsverket påbörjat på Kaskö stads område, där man granskar aktionsberedskapstider för första enheten och hur de förverkligats. Tillsynsförfarandet förutsätter en åtgärdsplan, vars effekt följs upp under våren 2024.

Den gröna övergången påverkar ändringar i energiproduktionen, till exempel syntetisk metan, naturgas, väte, vind- och solkraft. Ändringen förutsätter att räddningsverksamheten utvecklar både bekämpningsmateriel och personalens kompetens. Byggnad av en trygg miljö och minskning av konsekvenserna av olyckor kräver specialsakkunskap i styrning, rådgivning och myndighetssamarbete i fråga om konstruktiv brandsäkerhet och användning och upplagring av farliga kemikalier.

Planerna på att bygga vindkraftverk utvidgas till havet i den ekonomiska zonen. Kompetens för räddning på hög höjd blir särskilt krävande i dessa förhållanden. Aktionsberedskap och förmåga att samarbeta med verksamhetsidkare framhävs i uppdrag för räddning av människa. I dess objekt krävs specialutbildning som förutsätts för räddningsverkets prestationsförmåga.

Olyckor i den tunga trafiken och transporter av farliga ämnen är tämligen sannolika, eftersom trafikmängden ökar och vägnätets skick försämras. I räddningsverksamheten finns behov att förenhetliga räddningsmateriel och dess placering samt öka kompetensen till exempel genom att centralisera kemikaliedykningens beredskapen.

Spårtrafikolyckor i obevakade plankorsningar har blivit vanligare. Räddningsverkets uppgift är att påverka att de minskar. Regelbunden nödjordningsutbildning riktas till personalen i brandstationer som finns i närheten av järnvägen.

Man ska förbereda sig på landsvägs-, spårtrafik- och flygtrafikolyckor genom specialkompetens, materiel och regelbundna övningar. Flygplatser påverkar för sin del finansieringskalkylerna för välfärdsområdets räddningsväsende.

Förändringarna i verksamhetsmiljön medför på kort sikt betydande utmaningar för utbildning och upprätthållande av kompetensen. Oenhetliga system för uppföljning och upprätthållande medför inte stabilitet i systematisk och kostnadseffektiv utveckling av personal- och materielresurser. Med stöd av egenkontroll följer man upp prestationsförmågan i den egna verksamheten, så att man kan upptäcka olika avvikelser och utvecklingsobjekt i antalet personer och persongrupper inom avtalsbrandkåren, bland annat gruppchefer, rökdykare, C-körkortsberrättigade, utbildning, övningar och materiel. Arbetstagarnas delaktighet genom moderna lösningar och registrering av personlig kompetens förbättrar arbetssäkerheten.

Österbottens räddningsverks begränsade expert- och kompetensresurs tvingar oss att fästa särskild uppmärksamhet vid tillgänglig information och verktyg som används, och kompetensen bör breddas för att undvika risken för nyckelpersoner. Ett mer omfattande användande av geografiska datamängder och informationsbehandling/analys som stöder kunskapsbaserad ledning i enlighet med Österbottens välfärdsområdes strategi kräver resurser. De kräver arbetstid och kompetens. Risken med nyckelpersoner kan minskas genom att bredda kompetensen. Uppföljningen av olycksutvecklingen producerar information, förbättrar förutsägbarheten och möjliggör reaktiv verksamhet. Det är till exempel känt att ålders-, sysselsättnings-, boende-, sjuk-, brotts- och inkomstnivåstatistiken korrelerar med olyckor. En gemensam granskning av geografisk information bör minst göras med den prehospitala akutsjukvården, men i mån av möjlighet också med andra myndigheter.

Räddningsverket förbereder sig för undantagsförhållanden utifrån en riskbedömning. Som grund för riskbedömningen har man fått Forsvarsmaktens syn på riskerna i området. Österbottens är ett stödområde som tar emot människor från andra ställen. Man blir tvungen att göra befolkningsförflyttningar inom området. En sannolik fiende strävar sannolikt efter att förstöra områdets verksamhetsförutsättningar med hjälp av fjärrverkan. Räddningsverket utarbetar en beredskapsplan utifrån riskbedömningen. I beredskapsplanen beskrivs de förebyggande åtgärder som räddningsverket ansvarar för, befolkningskydd och säkerställande av räddningsverkets kontinuitet.

4 BESLUT OM SERVICENIVÅN ENLIGT SERVICEOMRÅDE

4.1 Förebyggande av olyckor och tillsyn

Målet för förebyggande av olyckor och tillsyn som räddningsverket ansvarar för är att förebygga eldsvådor och andra olyckor och ha beredskap att avvärja olyckor samt till ändamålsenlig verksamhet i olyckssituationer och tillbud och när följderna av olyckor begränsas (27 § i räddningslagen 379/2011).

Detaljerade och årliga åtgärder och utvecklingsobjekt för verksamheten samt målen i anslutning till dem fastställs i Österbottens räddningsverks plan för förebyggande av olyckor. Planen för förebyggande av olyckor baserar sig på detta servicenivåbeslut. Planen för förebyggande av olyckor omfattar utöver tillsynsverksamheten också övriga tjänster för förebyggande av olyckor.

Utöver skötseln av de lagstadgade uppgifterna ligger den andra tyngdpunkten i verksamheten inom räddningsverkets ansvarsområde för riskhantering på en högklassig kundservice i rätt form, som främjas genom kontinuerlig utveckling av verksamheten. De viktigaste målen för den kvalitativa utvecklingen av verksamheten är att förenhetliga verksamheten och samarbeta aktivt både inom och utanför räddningsverket. Cirka en tredjedel av arbetsinsatsen används för riskhantering för att utveckla verksamheten. Satsningen på utveckling betraktas som en förutsättning för verksamheten och med hjälp av den kan man svara på föränderliga behov och upprätthålla personalens kompetens.

Tjänsterna för förebyggande av olyckor och tillsyn produceras med resurserna för resultatområdet för förebyggande av olyckor, räddningsverksamhet och beredskap, som utöver ledningen är 23 årsverken. Fördelningen av uppgifter och resurser presenteras i tabellen nedan.

Tabell 1. Resurser för uppgifter för förebyggande av olyckor.

Resurs/resultatområde	Uppgifter för resultatområdet för förebyggande av olyckor	ÅRSVERKEN
Riskhanteringschef	<ul style="list-style-type: none"> • Ansvarsområdets ledning	1
Förebyggande av olyckor	<ul style="list-style-type: none"> • Tillsyn • Kemikalietillsyn • Styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation • Samarbete för förebyggande av olyckor • Tillsyn av brandrisksmätningar och tjänster som hänför sig till det • Utvecklingsuppgifter för förebyggande av olyckor och tillsyn • Jourhavande brandinspektör • (Inspektion av beredskapen, option)	14 (15)
Räddningsverksamhet och beredskap	<ul style="list-style-type: none"> • Tillsyn • Styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation • Brandutredning	9

Vid behov anpassas verksamheten för förebyggande av olyckor och tillsyn för att upprätthålla servicenivån vid störningssituationer och undantagsförhållanden. På grund av det rådande läget och omständigheterna fungerar tjänsterna för förebyggande av olyckor och tillsyn som en självständig helhet enligt verksamhetsmodellen under normala förhållanden eller alternativt är tjänsterna underställda till exempel räddningsverksamhetens ledningscentral.

I störningssituationer och undantagsförhållanden ökar behovet av säkerhetskommunikation och betydelsen av en framhävs. Detta innebär att resurser som anvisas för säkerhetskommunikation sannolikt ökas i första hand med resurser som anvisats för andra tjänster inom för förebyggande av olyckor. Med anpassning av tillsynen avses bland annat användning av alternativa tillsynsmetoder eller prioritering av tillsynens delområden eller tillsynsobjekt, om det i praktiken är omöjligt att upprätthålla den normala servicenivån på något eller några delområden inom tillsynen, till exempel på grund av undantagsförhållanden eller en allvarlig störningssituation.

4.1.1 Styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation som hör till räddningsväsendet

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Beskrivning av hur tjänsterna genomförs samt deras tillgänglighet och kvalitet.

Känslan av trygghet är en rättighet för varje människa. Var och en har skyldighet och ansvar att genom egen verksamhet inte äventyra andras och egen säkerhet. Attityden, uppfattningen, kunskapen, färdigheterna och viljan styr människans säkerhetstänkande och verksamhet.

Enligt räddningslagen (379/2011) föreskrivs ordnande av räddningsväsendet på välfärdsområdet i lagen om välfärdsområden (611/2021) och lagen om ordnande av räddningsväsendet. Välfärdsområdet beslutar på vilket sätt räddningsverket inom sitt område ska sörja för styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation som hör till räddningsväsendet. Målet är att förebygga eldsvådor och andra olyckor och ha beredskap att avvärja olyckor samt till ändamålsenlig verksamhet i olycksituationer och tillbud och när följderna av olyckor begränsas.

Räddningsväsendets gemensamma åtgärdsprogram för förebyggande av olyckor (Inrikesministeriets publikationer 2019:33), som utarbetats för räddningsväsendet, styr planeringen av förebyggande av olyckor vid Österbottens räddningsverk. Utgångspunkterna för åtgärdsprogrammet är verkningsfullhet, människoorientering och fenomenorientering. Det övergripande målet för programmet är en trygg vardag utan olyckor 2025. Syftet med åtgärderna är att inverka på kompetensen och kunnandet, utvecklingen av tekniken, uppbyggnaden av samarbete, attityderna och de gemensamma uppfattningarna samt verksamhetskulturen. I åtgärdsprogrammet riktas de mest betydande insatserna på barn och unga, på utvecklingen av samarbetet och på att stärka känslan av omtanke. När det gäller handlingar är det viktigaste att samarbeta med kontaktgrupper, utveckla räddningsväsendets tjänster och öka säkerhetskompetensen hos olika befolkningsgrupper. Målet med verksamhetsstyrningen är att uppnå en god säkerhetskultur.

Styrningen, rådgivningen och säkerhetskommunikationen leds genom beslut och styrning som baserar sig på aktuell information. Bedömningen av hot, risker och riskhanteringsmetoder i verksamhetsmiljön är ett kontinuerligt arbete. Utifrån riskanalysen utarbetas en årsplan för säkerhetskommunikationen. I planen fastställs de målgrupper som säkerhetskommunikationen ska inriktas på. Valen av säkerhetskommunikationens målgrupper görs på basis av verksamhetsområdets riskbedömning, inverkan samt riksomfattande teman och fokusområden.

Österbottens räddningsverk ordnar avgiftsfri utbildning för den målgrupp som fastställs i den årliga säkerhetskommunikationsplanen. I fråga om andra målgrupper, såsom företag, inrättningar och boendesammanslutningar, strävar man efter att ge handledning och rådgivning för egen beredskap eller hänvisa dem till exempelvis till utbildningar som ordnas av Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland. Vid genomförandet av säkerhetskommunikationen och säkerhetsutbildningar beaktas utöver målgrupperna även specialgrupper och språkgrupper.

Räddningsverket verkar på ett tvåspråkigt område och erbjuder tjänster på båda språken.

Räddningsverket tillhandahåller service i form av jourhavande brandinspektör. Syftet med tjänsten är att erbjuda rådgivning i frågor som gäller förebyggande av olyckor, egen beredskap och byggande. Tjänsten tillhandahålls vardagar kl. 9–15.00 per telefon och e-post. Jourhavande brandinspektören ger råd i allmänna ärenden som hör till räddningsväsendet och förmedlar vid behov frågor och förfrågningar vidare i den egna organisationen.

Som metoder för handledning, rådgivning och säkerhetskommunikation används utbildning, tillsyn, rådgivning och handledning. Kommunikationen sker ansikte mot ansikte, elektroniskt, per telefon och i samband med tillsynsåtgärderna. Sociala mediekkanaler används också och man strävar efter att använda dem varje vecka. Vi deltar i riksomfattande kampanjer och ordnar lokala rådgivnings- och säkerhetskommunikationstillställningar.

I anslutning till markanvändning och byggande ger räddningsverket vid behov expertutlåtanden i anslutning till räddnings- och kemikaliesäkerhetslagstiftningen. Dessa utlåtanden påverkar bland annat konstruktiva brandsäkerheten, förverkligandet av räddningsverkets verksamhetsförutsättningar samt beaktandet av särskilda riskobjekt i planläggningen och annan planering.

Mål och bedömning av behov

Olyckor förebyggs effektivt. Statsrådet (förhandlingsresultat om regeringsprogrammet 20.6.2023) har som mål att antalet eldsvådor halveras fram till år 2030. Antalet olyckor är inte en relevant mätare eller ett relevant mål, utan man måste koncentrera sig på att minska följderna av olyckor. I framtids- och anpassningsprogrammet för Österbottens välfärdsområde för 2023–2026 som godkändes av välfärdsområdesfullmäktige den 12 juni 2023 är det tydligt att tyngdpunkten i tjänsterna är förebyggande av problem.

Utöver de mål som uppställts i regeringens och Österbottens välfärdsområdes framtids- och anpassningsprogram är målet för styrningen, rådgivningen och säkerhetskommunikationen att utifrån kraven i räddnings- och kemikalielagstiftningen skapa förutsättningar för människor och sammanslutningar att uppnå en god säkerhetskultur och öka trygghetskänslan. När det råder en god och fungerande säkerhetskultur har människor beredskap, kan förebygga eldsvådor och övriga olyckor samt agera ändamålsenligt i olyckssituationer och tillbud och för att följderna av olyckor begränsas.

I framtids- och anpassningsprogrammet för Österbottens välfärdsområde föreslås bland annat följande mål:

- Andelen som bor hemma ökar i alla åldersgrupper.
- Gemenskapsboende och mångformiga boendelösningar har ökat och den relativa andelen av intensifierat serviceboende har minskat.
- Gemenskapsboende har etablerat sin ställning som boendeform för äldre.
- Bättre kunskaper och färdigheter för egenvård och förmåga att klara sig i vardagen.

Centrala utvecklingsobjekt i framtids- och anpassningsprogrammet för Österbottens välfärdsområde är bland annat följande:

- Åtgärder som stöder invånarnas egen aktivitet och förutsättningar för att i vardagen ta hand om sig själva och sina anhöriga. Åtgärderna ska verka hälsofrämjande, förebygga försämringar i funktionsförmågan.
- Lättillgänglig information om hur man självständigt kan sköta social- och hälsovårdsärenden, utveckling av olika digitala tjänster är det viktigaste fokusområdet.
- Användning av verksamhetsformer som bevisligen har effekt och som ger ett mervärde för de som är i behov av tjänsterna.
- Att de metoder som utvecklas och piloteras via de olika projekten utvärderas och tas med i den ordinarie verksamheten om de är verkningsfulla.

Målet med den gröna övergången är att göra Finland till världens ledande land inom väteekonomi och cirkulär ekonomi, utsläppsfria energisystem och andra klimat- och miljölösningar. Dessutom strävar man efter att förbättra energieffektiviteten och påskynda förändringen av fossilfri trafik och uppvärmning. På grund av den gröna övergången har Österbotten landets största investeringar och investeringsplaner.

Målen för den gröna övergången påverkar olycksriskerna, planeringen och genomförandet av räddningsväsendets tjänster och utvecklingen av kompetensen inom räddningsverksamheten och förebyggandet av olyckor.

Räddningsverkets tjänster motsvarar invånarnas behov. Planeringen av styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation är riskbaserad och kundorienterad. Människor, företag och andra sammanslutningar uppmanas att identifiera olika riskfaktorer. Man ger också råd om hur man kan förebygga olyckor eller minimera deras konsekvenser. Utgångspunkten är alltid den egna beredskapen.

Arbetsprocesserna för räddningsverkets styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation och verksamhetssätt utvecklas så att man uppfyller räddningsväsendets riksomfattande verksamhetsprogram för förebyggande av olyckor. Inriktningen genomförs enligt den riksomfattande och lokala tillsyns- och säkerhetskommunikationsplanen genom att även beakta specialgrupper. Målet är att olyckor och följderna av dem ska minska inom räddningsverkets område.

Säkerhetspersonalen vid företag och andra sammanslutningar är utbildad och de säkerhetspersoner som utsetts för uppgifterna är motiverade och funktionsdugliga under normala förhållanden och undantagsförhållanden.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- De viktigaste målgrupperna, metoderna och innehållsmässiga prioriteringarna som gäller säkerhetskommunikation och säkerhetsutbildning fastställs i den årliga planen för förebyggande av olyckor. I fråga om säkerhetskommunikation och säkerhetsutbildning för andra målgrupper än de som anges i planen för förebyggande av olyckor övervägs från fall till fall.
- I planen för förebyggande av olyckor fastställs årligen hur tjänsterna ska inriktas.
- Kvalitativa mål
  - Tjänsterna motsvarar beställarens behov,
  - Feedbacken av kunderna är berömlig eller bättre än tre i en femgradig skala.
  - Alla beställningar, begäran om handledning och kontaktbegäran av kunderna handläggs på ett ändamålsenligt sätt.
- De viktigaste principerna som gäller inriktning av säkerhetskommunikation och säkerhetsutbildning är
  - beaktande av de målgrupper som nämns i åtgärdsprogrammet för förebyggande av olyckor,
  - beaktande av de målgrupper som fastställs av det riksomfattande expertnätverket för säkerhetskommunikation,
  - beaktande av de målgrupper som fastställs i det lokala räddningsverkets tillsynsplan och riskbedömning.
- Genom säkerhetskommunikationen strävar man efter att tillgodose målgruppernas behov
- Enligt resurserna deltar man i offentliga tillställningar som främjar brand- och utrymningssäkerheten och den allmänna boendesäkerheten
- Enligt resurserna deltar man i riksomfattande säkerhetskampanjer
- Säkerhetsutbildning produceras för de årliga målgrupperna.
- Säkerhetskommunikation förmedlas i sociala medieplattformar.
- I säkerhetskommunikationen används avtalsbrandkårernas kompetens och resurser.

- De tjänster som förebyggandet av olyckor producerar kräver specialkompetens och resurser för upprätthållande och fortbildning. Mer uppdaterade specialutbildningar anskaffas.
- Jourhavande brandinspektör är tillgänglig per e-post och telefon under vardagar kl. 09:00–11:00 och 12:00–15:00. Den jourhavande brandinspektören är en räddningsmyndighet med tillräcklig utbildning.
- På räddningsverkets webbplats finns centrala anvisningar, anmälningskanaler och kontaktuppgifter.
- Tjänsterna tillhandahålls med hjälp av hela den heltidsanställda personalens arbetsinsats i enlighet med tabellen (Tabell 1).

Utvecklingsbehov för servicenivån

- Metoderna för förebyggande av olyckor utvecklas i syfte att beakta i riskanalysen klassificerade objekt som kräver särskild granskning.
- Det olycksförebyggande arbetet utvecklas så att det motsvarar de krav som förändringarna till följd av den gröna övergången ställer.
- Produktionen i sociala medier och av säkerhetskommunikationsmaterial utvecklas i samarbete med välfärdsområdets kommunikation och det riksomfattande nätverkssamarbetet.
- Samarbetet kring säkerhetskommunikation med organisationer och föreningar utvecklas.
- Serviceproduktionen för utbildning av personal i företag, inrättningar och egen beredskap utvecklas i samarbete med organisationer och föreningar.
- Under servicenivåbeslutsperioden söker man metoder för att följa upp och utveckla kvaliteten och effekten av förebyggande av olyckor.
- Avtalsbrandkårernas beredskap att genomföra en högklassig och enhetlig säkerhetskommunikation utvecklas genom att till exempel ordna regelbundna utbildningar.
- Säkerhetskommunikationens behov beaktas i de brandkårsavtal som ingås med avtalsbrandkårerna.
- Det är nödvändigt att anvisa ytterligare ett årsverke för handledning och rådgivning i förhållande till resurserna för servicenivåbeslutsperioden 2021–2024. Kostnadseffekt: ett permanent tillägg på 1 årsverke i början av 2024.

4.1.2 Brandutredning

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Enligt 41 § i räddningslagen 379/2011 ska räddningsverket utföra brandutredning. Syftet med brandutredningen är att förebygga motsvarande olyckor och begränsa skadorna samt att utveckla räddningsverksamheten och aktionsberedskapen. Vid brandutredningen bedöms orsaken till eldsvådan och utreds i behövlig omfattning de faktorer som påverkat antändningen och spridningen av branden, de skador som branden orsakat och de faktorer som påverkat skadornas omfattning samt räddningsverksamhetens förlopp. Utredningens omfattning beror särskilt på hur allvarliga följderna av branden är. Om det finns skäl att misstänka att en eldsvåda eller någon annan olycka har orsakats uppsåtligt eller av oaktsamhet, ska räddningsmyndigheten anmäla saken till polisen. Också förseelser i fråga om brandsäkerheten och människors säkerhet som upptäckts i samband med brandutredningen ska anmälas till polisen.

Från brandutredningen har man fått tillgång till uppgifter som är av betydelse i förebyggandet av olyckor och i riskanalysen. De insamlade uppgifterna har också använts i utvecklingen av räddningsverksamhetens metoder. De iakttagelser som erhållits från brandutredningar har använts för intern utbildning för att utveckla verksamheten och personalens kompetens. Räddningsverkets brandutredning lägger fram förslag för andra myndigheter och aktörer i syfte att förebygga olyckor och ha beredskap för olyckor.

Österbottens räddningsverk har 2011 färdigställt en intern brandutredningsanvisning samt även ett samarbetsavtal som gäller tills vidare från 2011 om brandutredning och brandorsaksutredning med Österbottens polisinspektion. Brandutredning utförs i enlighet med utredningsnivåerna i Räddningsverkets handbok för brandutredning (Finlands Kommunförbund 2014).

Brandutredning utförs i den omfattning som det föreligger behov för utredning. Utgångspunkten är att räddningsledaren utför en brandutredning på basnivå (nivå 1) för varje eldsvåda.

Vid brandutredning på nivå 1 bedöms eldsvådans antändningsorsak och utreds de faktorer som påverkat eldsvådans spridning, de skador som eldsvådan orsakat och de faktorer som påverkat skadornas omfattning såsom personalens agerande och räddningsverksamheten. I praktiken utförs den genom att de uppgifter som olycks- och byggnadsredogörelserna kräver utreds och registreras i räddningsväsendets resurs- och olycksstatistik (PRONTO).

Vid brandutredning på nivå 2 utreds eldsvådans antändningsorsak och utreds närmare de faktorer som påverkat olyckans omfattning, inklusive räddningsverksamheten vid följande eldsvådor:

- allvarliga personskador har orsakats vid eldsvådan,
- betydande egendomsskador har orsakats vid eldsvådan (skadorna överstiger 200 000 €),

- särskilda eldsvådor för vilka beslut fattas från fall till fall (uppgifterna om brandutredning kan bedömas vara av betydelse för förebyggande av olyckor eller myndighetsverksamhet),
- eldsvådan hör till en riksomfattande temaundersökning eller ett riksomfattande forskningsprojekt.

Brandutredning på nivå 2 utförs av jourhavande brandmästare och jourhavande chefer (brandutredningsgruppen), av vilka en del har genomfört grundkurser och fortbildningskurser för brandutredning som ordnas av Räddningsinstitutet och andra. Brandutredning på nivå 2 utförs genom att de uppgifter som olycks-, byggnads- och brandutredningsredogörelserna kräver utreds och registreras i PRONTO.

Nivå 3 är brandutredningarnas mest omfattande nivå, som vid behov utförs i särskilt betydande fall. Beslut om att inleda en utredning kan fattas av räddningsverket, Olycksutredningscentralen, inrikesministeriet eller statsrådet. För utredningen inrättas en separat utredningsgrupp.

Brandutredningsdata registreras i PRONTO och vid behov i en separat rapport.

Brandutredningen vid Österbottens räddningsverk har i huvudsak utförts av personalen inom räddningsverksamhetens resultatområde. Organisatoriskt är brandutredningen ett separat ansvarsområde för resultatområdet för förebyggande av olyckor med en särskilt utsedd ansvarig person.

Räddningsledaren ansvarar för att brandutredning inleds i enlighet med anvisningarna och utan dröjsmål. Jourhavande chefen beslutar om fortsatt brandutredning och om inrättande av en utredningsgrupp. Det har förekommit fördröjningar i Österbottens räddningsverks tillgång till brandutredning och kvaliteten har varierat.

Mål och bedömning av behov

Räddningsverkets brandutredning strävar för sin del att identifiera olyckshot samt utvecklingen av antalet olyckor och orsakerna. Vid brandutredningen fäster man uppmärksamhet vid likheterna mellan de olyckor som inträffat eller ett fenomen som upprepas. Observationerna görs utifrån inträffade olyckor eller olycksrisker, så identifiering av likheter eller fenomen som upprepas kan vara förlagda under en lång granskningsperiod. Brandutredning är en fallspecifik process som inte utförs regelbundet med vissa intervaller och i servicenivåbeslutet ställs inga kvantitativa mål för brandutredning.

Förfarandena för insamling och vidareförädling av uppgifter från brandutredningen behöver främjas som en kontinuerlig process. Syftet med de etablerade metoderna för datainsamling är att få uppgifter om iakttagelser av personal som deltagit i ett räddningsuppdrag för en mer omfattande analys av en brandutredning. Målet för den fortsatta behandlingen är att skapa en verksamhetsmodell för räddningsverket där information om skötseln av räddningsuppdrag och från brandutredningen analyseras rutinemässigt och kontinuerligt. Slutsatserna från analysen används i hela räddningsverkets

utvecklingsverksamhet (bland annat planer som styr verksamheten), i förebyggandet av olyckor och i samarbetet med intressentgrupper.

De observationer som gjorts i samband med en brandutredning om utvecklingstrender i fråga om olycksrisker, antalet olyckor och olycksorsaker utgör grunden för uppgörande av den årliga planen för förebyggandet av olyckor samt den dagliga serviceproduktionen för förebyggande av olyckor. De iakttagelser som erhållits från brandutredningar används vid behov genast i övervakning, styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation samt räddningsverksamhet.

Brandutredning bör sträva efter att främja det rutinmässiga interna informationsutbytet inom räddningsverket och användandet av de iakttagelser som gjorts. Brandutredningskompetensen och -erfarenheten ökar den information som fås genom arbetserfarenhet och i praktiken till det olycksförebyggande arbetet och olika serviceproduktion.

Österbottens räddningsverks viktigaste mål när det gäller brandutredning för den kommande servicenivåbeslutsperioden är

- att räddningsverkets interna brandutredningsanvisning uppdateras för att bättre motsvara Räddningsverkens handbok för brandutredning och andra riksomfattande anvisningar,
- att fördröjningen som konstaterats i tillgången till brandutredning och variationen i kvaliteten minskas,
  - att öka förståelsen hos räddningsverket personal om brandundersökningens syfte, betydelse och kontaktytor till olika helheter (intern kommunikation),
  - att brandutredarnas kompetens förbättras genom grund- och fortbildning i brandutredning vid Räddningsinstitutet samt på andra brandutredningskurser,
  - att kompetensen hos resultatområdet förebyggande av olyckor används i större utsträckning än tidigare i brandutredning,
  - att utveckla samarbetet med brandorsaksutredarna i Österbottens polisinspektion samt åtminstone med Södra Österbottens och Mellersta Österbottens räddningsverk samt med polisen,
  - att öka antalet utbildade brandutredare,
- att handläggningen av anmälningar enligt 41 § i räddningslagen (379/2011) utvecklas både för räddningsverkets personal och mellan räddnings- och polismyndigheterna,
- att brandutredningsgruppens organisering, sammanställning och verksamhet förtydligas,

- att utrustning och materiel för brandutredning förbättras, samt
- att möjligheterna att använda brandutredningsuppgifter utvecklas mer systematiskt än för närvarande, eftersom brandutredning är en central informationskälla bland annat vid utarbetandet av riskanalysen.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Österbottens räddningsverk utför brandutredning i den omfattning som räddningslagen 379/2011 och dess interna brandundersökningsanvisning förutsätter.
- Brandutredningsanvisningen uppdateras under servicenivåbeslutsperioden 2024–2026.
- De uppgifter som fås vid brandutredning används i uppföljningen av olycksutvecklingen och i planeringen och utvecklingen av räddningsverkets tjänster.
- Österbottens räddningsverk deltar i riksomfattande temautredningar och i det riksomfattande nätverket för brandutredning samt använder resultaten av nätverksverksamheten för att utveckla sin verksamhet.
- Räddningsledaren ansvarar för att brandutredning inleds i enlighet med anvisningarna och utan dröjsmål. Jourhavande chef, räddningschefen eller räddningsdirektören beslutar om fortsatt brandutredning och om inrättande av en utredningsgrupp. Fördröjningen som konstaterats i tillgången till brandutredning och variationen i kvaliteten minskas.
- Tjänsten genomförs huvudsakligen genom att använda arbetsinsats från räddningsverksamhetens resultatområde enligt (Tabell 1) och innefattar förutom egentlig brandutredning även utbildningar, nätverksverksamhet och utveckling av brandutredning.

Utvecklingsbehov för servicenivån

I servicenivåbeslutet ska beskrivas utvecklingsbehovet för tjänsten i fråga. I punkten ska nämnas de problem eller missförhållanden som kräver en förändring i det rådande läget. Dessutom ska i punkten presenteras åtgärder och en tidtabell för hur servicenivån för tjänsten i fråga ska fås till den lagstadgade nivå som välfärdsområdesfullmäktige beslutar.

Brandutredning inom Österbottens räddningsverk utvecklas i enlighet med riksomfattande riktlinjer. Brandutredningsgruppens organisering, sammanställning och verksamhet förtydligas. Kompetensen hos resultatområdet förebyggande av olyckor används i större utsträckning än tidigare i

brandutredning. Den övergripande användningen av uppgifter från brandutredning utvecklas. Den erhållna informationen kan användas bland annat i den dagliga serviceproduktionen, styrningen och utvecklingen av verksamheten samt i personalutbildningen. Brandutredningsutbildningen och kompetensen på alla brandutredningsnivåer utvecklas genom regionalt och riksomfattande samarbete kring brandutredning.

4.1.3 Samarbete för att förebygga olyckor

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Beskrivning av hur tjänsterna genomförs samt deras tillgänglighet och kvalitet.

Enligt 42 § mom. i räddningslagen (379/2011) ska räddningsverket i syfte att förebygga olyckor och upprätthålla säkerheten samarbeta med andra myndigheter och med sammanslutningar och invånare i området samt delta i lokalt och regionalt säkerhetsplaneringsarbete.

Räddningsverket samarbetar aktivt för att förebygga olyckor och upprätthålla säkerheten. Samarbete och etablerade verksamhetsätt mellan myndigheter förekommer till exempel med polisen, socialväsendet, byggnadstillsynsmyndigheterna, miljö- och hälsoskyddet och Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes).

Samarbetet med polisen hänför sig till säkerhetskommunikation, brandutredning, förmedling av anmälningar enligt 41 § i räddningslagen och tillsyn av offentliga tillställningar.

Samarbetet med socialväsendet hänför sig till stor del till handläggningen och tillsynen av anmälningar enligt 42 § i räddningslagen. I 42 § i räddningslagen föreskrivs om anmälningsskyldighet enligt vilken myndigheterna ska underrätta välfärdsområdets räddningsmyndigheter om uppenbar brandrisk eller annan risk för olyckor som de upptäcker i en byggnad, bostad eller något annat objekt. Anmälningsskyldigheten gäller också välfärdsområdet, kommunen, andra offentliga samfund och deras anställda samt verksamhetsidkare enligt 18 § 2 mom. som ombesörjer driften av vårdinrättningar och ordnandet av service- och stödboende och deras anställda. Efter att ha fått anmälan handlägger räddningsmyndigheten ärendet utan ogrundat dröjsmål och börjar utreda behovet av en tillsynsprocess som inleds med anledning av anmälan. Under servicenivåbeslutsperioden som upphör har en anställd inom förebyggande av olyckor varit utsedd att handa processen för handläggning av så kallade brandriskanmälningar och har svarat för handläggningen och utvecklandet av anmälningarna.

Man samarbetar också med sotarna för att förebygga olyckor. Om en sotare i en eldstad eller skorsten enligt 62 § i räddningslagen upptäcker sådana allvarliga fel eller brister som när eldstaden används kan medföra brandrisk, ska sotaren skriftligen underrätta räddningsverket om saken. Om en sotare upptäcker sådana allvarliga brister som äventyrar en säker sotning, ska sotaren skriftligen underrätta räddningsverket också om detta.

Felanmälningar av sotare ska enligt givna anvisningar skickas till jourhavande brandinspektör som handlägger ärendet. På basis av felanmälan kan tillsynsåtgärder inledas. När det gäller felanmälningar av sotare samarbetar man vid behov även till exempel med byggnadstillsynsmyndigheter.

Genom samarbete med stadsplanering, byggnadstillsynsmyndigheter och miljö- och hälsoskydd uppnås en tryggare boendemiljö för människorna. Samarbetet garanterar bättre möjligheter att redan i planeringsskedet beakta skyldigheterna enligt räddningslagen och på så sätt effektivisera framförandet av säkerhetsaspekter i byggnadsskedet.

I objekt som bedriver omfattande industriell hantering och upplagring av farliga kemikalier samarbetar räddningsverket med Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes) till exempel genom utlåtanden samt genom att delta i periodiska besiktningar av kemikalieobjekt som Tukes genomför.

Räddningsverket samarbetar med olika organisationer och sammanslutningar i regionen. Samarbetet hänför sig ofta till säkerhetskommunikationens målgruppstänkande, med målet att förankra kunskap i förebyggande av olyckor samt i verksamheten under olyckssituationer.

Räddningsverket deltar aktivt i riksomfattande och regionalt säkerhetsplaneringsarbete genom olika arbetsgrupper och expertnätverk. Räddningsverkens partnerskapsnätverk är en frivillig sammanslutning av alla räddningsverk. Räddningsverkens partnerskapsnätverk utvecklar räddningsverkens tjänster och verksamhet så att tjänsterna är högklassiga, effektiva och ekonomiska. Räddningsverken strävar i sina tjänster efter en enhetlig tolkning av gällande författningar och föreskrifter.

Samarbetet mellan räddningsverken är samordnat och verksamheten leds i samarbete av alla räddningsdirektörer i Finland och den styrelse för räddningsdirektörerna som de utsett. Verksamhetsidén för partnerskapsnätverket, som ständigt utvecklas, är att genom samarbete förbättra säkerheten i samhället under alla förhållanden. Nätverkets vision är att stärka räddningsverkens tjänster i samhället. Arbetet för att förebygga olyckor främjas inom serviceområdet för säkerhetstjänsterna inom partnerskapsnätverket, där alla chefer som svarar för förebyggande av olyckor i sina räddningsverk har medverkat. Under säkerhetstjänsterna finns sju gemensamma expertnätverk som består av räddningsverkens personal: kemikalieexperter, experter inom evenemangssäkerhet, tillsynsexperter, experter inom konstruktiv brandsäkerhet, experter inom brandutredning, experter inom riskboende och experter inom säkerhetskommunikation.

Mål och bedömning av behov

Riskanalysen påvisar hot och risker inom verksamhetsområdet. Samarbetet med olika aktörer ökar effektiviteten och verkningsfullheten i förebyggandet av olyckor. Därför har räddningsverket en aktiv expertroll i olika samarbetsforum. Räddningsväsendets syn ska vara representerad i stor omfattning i arbetsgrupper som hänför sig till olika ämnesshelheter. De operativa målen ska basera sig på de skyldigheter som lagstiftningen ställer samt på de indikatorer och grunder som fåtts ur statistiken.

Brandriskanmälningar enligt 42 § i räddningslagen är en viktig del av räddningsverkets arbete för förebyggandet av olyckor. Anmälningar görs om objekt där en aktör redan har upptäckt en uppenbar brandrisk eller olycksrisk. Om risken är uppenbar är det viktigt att man kan reagera på den så snabbt

som möjligt. Genom att reagera snabbt på de konstaterade riskerna kan en eldsvåda i bästa fall förhindras helt och hållet, men också omfattningen av de skador som en olycka orsakar begränsas. Syftet med handläggningen av brandriskanmälningar är att identifiera riskbostäder och förbättra säkerheten med hjälp av handledning, rådgivning och tillsyn.

Extra brandsyn som utförs på basis av brandriskanmälningar utgör en väsentlig del av räddningsverkets riskbaserade tillsyn. Största delen av brandriskanmälningarna till räddningsmyndigheten görs om hemmen. Största delen av de eldsvådor som lett till döden i Finland antänds i bostadshus, liksom också byggnadsbränder i allmänhet (Räddningsväsendets fickstatistik 2018–2022). Det är därför viktigt att man reagerar snabbt på brandriskanmälningar, eftersom man genom rätt åtgärder helt kan förhindra en potentiell byggnadsbrand.

Antalet brandriskanmälningar till räddningsmyndigheten har ökat både lokalt och nationellt. När antalet anmälningar ökar, ska handläggningen av anmälningarna och tillsynen av objekten tryggas genom tillräckliga resurser.

Med hjälp av de felanmälningar som sotarna gjort enligt 62 § i räddningslagen kan man reagera på användningen av eldstäder och skorsten som är i dåligt skick, vilket är en synnerligen vanlig orsak till byggnadsbränder och risk för byggnadsbrand. Dessutom gör anmälningarna det möjligt att säkerställa en säker sotning.

Samarbete inom markanvändning och byggande är en effektiv metod, eftersom det på ett kostnadseffektivt sätt kan påverka lösningar innan det har fattats beslut som är dåliga med tanke på säkerheten.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Räddningsverket deltar aktivt i säkerhetsrelaterade samarbetsforum.
- Räddningsverket deltar aktivt i samarbetet (HYVIL) inom räddningsverkens partnerskapsnätverk.
- Sotarnas felanmälningar enligt 62 § i räddningslagen (379/2011) handläggs av jourhavande brandinspektör i enlighet med en processbeskrivning.
- Räddningsverket handlägger begäran om utlåtande enhetligt enligt en processbeskrivning.
- Räddningsverket skriver i egenskap av expert inom räddningsväsendet utlåtanden om markanvändning och byggande i huvudsak på byggnadstillsynsmyndighetens och den kommunala planläggningens begäran.
- Räddningsverket deltar i egenskap av expert inom räddningsväsendet i möten om markanvändning och byggande.

- Räddningsverket samarbetar med Tukes och framhäver räddningsväsendets behov i begäran om utlåtanden och vid möten.
- Räddningsverket deltar i egenskap av expert inom räddningsväsendet i förfarandena för miljökonsekvensbedömning.
- Räddningsverket samarbetar med kommunernas miljömyndigheter.
- Räddningsverket har en tjänsteinnehavare som utsetts inom resultatområdet för förebyggande av olyckor och som svarar för handläggningen av brandriskanmälningar och för utvecklandet av processen.
- Alla brandriskanmälningar som mottagits handläggs och man reagerar på dem med den skyndsamhet som situationen kräver.
- Resurser för samarbete för förebyggande av olyckor: tjänsten genomförs huvudsakligen med resurser för resultatområdet för förebyggande av olyckor. Den arbetsinsats som används för tjänsten anges i (Tabell 1).

Utvecklingsbehov för servicenivån

- Polissamarbetet utvecklas bland annat i anslutning till ankarverksamheten (tulipysäkki, modell för tidigt ingripande).
- Samarbetet med det uppsökande närarbetet, matutdelningen och missbrukarkliniken ska utvecklas (de grupper som påträffats är ofta oåtkomliga för traditionell säkerhetskommunikation).
- Samarbete med kommunala hyresbostadsbolag för främjande av boendesäkerheten och brandriskmedvetenheten.
- Utbildning av samarbetsmyndigheter för att upptäcka och anmäla uppenbar brandrisk.
- Utveckla samarbetsmyndigheternas brandsäkerhetskunskap: bland annat öka byggnadstillsynsmyndigheternas kunskap i konstruktiva brandsäkerhetsfrågor (effektivisering av verksamheten).
- I planen för förebyggande av olyckor fastställs räddningsverkets styrning av byggande och markanvändning samt prioriteringar och tillvägagångssätt för brandsyner, genom vilka resurserna ska riktas på ett ändamålsenligt sätt i enlighet med projektens svårighetsgrad och samhällliga betydelse.
- Det är nödvändigt att anvisa ytterligare ett årsverke för samarbete för att förebygga olyckor i förhållande till resurserna för servicenivåbeslutsperioden

2021–2024. Kostnadseffekt: ett permanent tillägg på 1 årsverke i början av 2024.

4.1.4 Uppföljning av olycksutvecklingen

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Enligt 43 § i räddningslagen ska räddningsverket följa upp hur antalet olycksrisker och olyckor samt orsakerna till dem utvecklas och vid behov för sin del och i samarbete med andra myndigheter och aktörer vidta åtgärder för att förebygga olyckor och ha beredskap för dem.

Inom Österbottens räddningsverk har tyngdpunkten i uppföljningen av olycksutvecklingen varit uppföljning av antalet olyckor. Före förändringen följde man månatligen upp den kvantitativa utvecklingen i ledningsgruppen och kvartalsvis vid direktionens möten. Antalet olyckor i området har emellertid inte enligt statistiken varit sådana att man direkt kan dra närmare slutsatser av dem. Vid uppföljningen på årsnivå kan man observera hur olika olyckstyper påverkar till exempel den egna verksamheten och de månatliga kostnaderna. På veckonivå (dagsövervakning) har uppföljningen beaktat liknande bränder och hur ofta de upprepas i ett visst område. Utifrån den har det förts diskussioner bland annat med polisen. Bränder och jämförelse av orsaker och bakgrunder som lett till bränderna med befintligt forskningsdata har bidragit till aktiv påverkning och samarbete bland annat med socialmyndigheterna.

I brandutredning, i synnerhet de riksomfattande temana, har man framhävt de olyckstyper som följs upp och orsakerna till dem i uppföljningen. De riksomfattande sammandrag som gjorts utifrån dem har använts i tillsyn och säkerhetskommunikation. På basis av observationer i brandutredning har vi strävat efter att påverka ett lokalt och nationellt säkert byggande.

Samarbete med polisen och andra aktörer i anslutning till en händelse fungerar vid brandutredning och brandorsaksutredning. Betydande olyckor har varit föremål för granskning i fråga om den egna verksamheten men också för utredning av orsaken. Man försöker reflektera dessa på motsvarande situationer i Finland för att samtidigt förbättra samarbetet med andra myndigheter.

Nationella riskbedömningar och regionala riskbedömning i anslutning till dem görs regelbundet (3 år) i samarbete med förvaltningsövergripande arbetsgrupper som har sammanställts av de ansvariga myndigheterna. I utvärderingsarbetet utreder man hur ofta olika olyckor och störningssituationer förekommer, vilka konsekvenser de har och andra omständigheter som inverkar på hanteringen av dem. Den senaste rapporten har godkänts i Österbottens säkerhetsforum. Den regionala riskbedömningen skapar en god grund för informationsutbyte mellan myndigheterna och områdets beredskap.

Österbottens räddningsverk har inte systematiserat sammanställandet av information och det har inte skapats en standardiserad process för att hantera uppgiften. Utifrån beskrivningen kan man dra slutsatser om hur olycksutvecklingen och vid behov vidta åtgärder och samarbete utifrån granskningen. Det har emellertid inte utsetts ett helhetsansvar för utförande av uppgiften.

Mål och bedömning av behov

Uppföljning av antalet olyckor och olycksorsaker ger möjlighet att påverka hur olyckor utvecklas. Enskilda fall är å andra sidan lika viktiga, eftersom när orsakerna till dem upprepas kan man handla reaktivt och undvika olyckor eller åtminstone minska deras konsekvenser.

Det finns behov av organiserad verksamhet. Målet är att beskriva processen för insamling av information som ger den som ansvarar för uppgiften möjlighet att halvårsvis skapa en översikt över orsakerna till olyckors antal och utveckling i ledningsgruppen för välfärdsområdets beredskap, sektionen för räddningsväsendet och i säkerhetsforumen.

Beskrivning av processen och anvisningar förutsätter samarbete mellan förebyggande av olyckor inom räddningsverket, räddningsverksamheten samt välfärdsområdets informationshantering och personer som ansvarar för ledning med kunskap.

Ur PRONTO-materialet kan man till exempel med hjälp av Power BI skapa åskådliga rapporter om hur antalet olyckor och orsakerna till dem har utvecklats. Bearbetat material kan utnyttjas för att skapa en lägesbild för kommunerna och säkerhetsforumet i lokalt och regionalt säkerhetsplaneringssamarbete.

Målet följs upp på basis av utfallet.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

Välfärdsområdesfullmäktige beslutar om prioriteringar för uppföljningen av olycksutvecklingen och de resurser som ska användas för uppföljningen.

Servicenivån består av tjänsternas tillgänglighet, kvalitet och effektivitet.

- Uppföljningen av olycksutvecklingen och olycksorsakerna utvecklas under servicenivåbeslutets giltighetstid tillsammans med den ansvariga sektorn för ledning genom information inom välfärdsområdet, genom att beskriva processen för insamling och behandling av information och samarbete med sektorn för ledning genom information inom välfärdsområdet.
- För att möjliggöra uppgiften främjas anskaffning och ibrukttagande av system och applikationer.

Utvecklingsbehov för servicenivån

I servicenivåbeslutet ska beskrivas utvecklingsbehovet för tjänsten i fråga. I punkten ska nämnas de problem eller missförhållanden som kräver en förändring i det rådande läget. Dessutom ska i punkten presenteras åtgärder och en tidtabell för hur servicenivån för tjänsten i fråga ska fås till den lagstadgade nivå som välfärdsområdesfullmäktige beslutar.

Utvecklingsarbetet och styrningen av sammanställningen av information kräver 0,3 årsverken i räddningsverket och/eller gemensamma resurser för analytiker. Antalet olyckor och orsakerna till dem har inte definierats i detalj i lagstiftningen. Omorganiseringen av nuläget skapar en bättre grund för att samla in och analysera informationen och använda den i utvecklingen av verksamheten. På detta sätt kan man bättre uppnå nivån i lagstiftningen.

Utvecklingen kräver anskaffning av moderna system och kompetens. Ibrukttagandet av processen kan inledas under 2024 om resurser kan anvisas till den.

4.1.5 Säkerställande att skötseln av förebyggande av olyckor och tillsyn som välfärdsområdena sköter i samverkan organiseras ändamålsenligt

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Österbottens välfärdsområde har inte kommit överens om att organiseringsansvaret för förebyggande av olyckor och tillsyn ska överföras till ett annat välfärdsområde. Räddningsverket har således inte behov, mål eller utvecklingsbehov i anslutning till tillsynen över ordnandet av de uppgifter som organiseras i samarbete. För ändamålet anvisas inte heller resurser under servicenivåbeslutsperioden.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

Österbottens välfärdsområde har inte kommit överens om att organiseringsansvaret för förebyggande av olyckor och tillsyn ska överföras till ett annat välfärdsområde.

Utvecklingsbehov för servicenivån

I servicenivåbeslutet ska beskrivas utvecklingsbehovet för tjänsten i fråga. I punkten ska nämnas de problem eller missförhållanden som kräver en förändring i det rådande läget. Dessutom ska i punkten presenteras åtgärder och en tidtabell för hur servicenivån för tjänsten i fråga ska fås till den lagstadgade nivå som välfärdsområdesfullmäktige beslutar.

Det har inte identifierats utvecklingsbehov i tjänsten.

4.1.6 Tillsynsuppgifter

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Tillsynsuppgift som föreskrivs i räddningslagen

Enligt 78 § i räddningslagen (379/2011) ska räddningsverket inom sitt område övervaka att bestämmelserna i 2 och 3 kap. iakttas. I 2 kap. i räddningslagen anges allmänna skyldigheter och i 3 kap. om skyldigheter som speciellt gäller verksamhetsidkare samt byggnaders ägare och innehavare. Räddningsverkets främsta mål med tillsynsuppgiften är att övervaka att skyldigheterna i nämnda kapitel iakttas i syfte att främja människors säkerhet samt minska antalet olyckor, vilket också är räddningslagens främsta mål. För tillsynen ska räddningsverket förrätta brandsyn och vidta andra åtgärder som tillsynsuppgiften förutsätter.

För fullföljande av tillsynsuppgiften enligt 79 § i räddningslagen ska välfärdsområdets räddningsväsende göra upp en tillsynsplan som ska basera sig på servicenivåbeslutet. I tillsynsplanen beskrivs utförande av tillsyn som är riskbaserad, av hög kvalitet, regelbunden och effektiv. Tillsynsplanen ska ses över årligen och när det finns särskild orsak till granskning. Österbottens räddningsverks tillsynsplan har inkluderats i en mer omfattande plan för förebyggande av olyckor.

I Österbottens räddningsverks plan för förebyggande av olyckor bestäms objekt som omfattas av regelbunden tillsyn (periodisk brandsyn). Den största volymen av de periodiska brandsynerna gäller olika företag och inrättningar. Tillsynsintervallet för objektet är i allmänhet 6–120 månader, beroende på bland annat den verksamhet som bedrivs i objektet och dess risker. Fastställandet av tillsynsintervallet för objekten fastställs i räddningsverkets plan för förebyggande av olyckor. I tillsynen av bostadsbyggnader används egenkontroll som tillsynsmetod. När en representant för ett objekt gör egenkontrollen ger hen en utredning om säkerhetsfrågor som räddningsmyndigheten begärt. Utifrån utredningen bedömer räddningsmyndigheten behovet av tillsynsåtgärder som ska göras i objektet.

Utöver regelbunden tillsyn utför räddningsmyndigheten oplanerad och oregelbunden tillsyn enligt de behov som framkommer. Oregelbundna tillsynsåtgärder är till exempel brandsyn som utförs när ett byggprojekt pågår, extra brandsyner, efterbesiktning, brandsyn av offentliga tillställningar och brandsyner i anslutning till kemikalietillsyn. Andra tillsynsåtgärder som avses i räddningslagen är till exempel dokumenttillsyn. Dokumenttillsyn är bland annat handläggning av handlingar som hänför sig till utredningar om utrymningssäkerhet, räddningsplaner för offentliga tillställningar, tillfällig inkvartering, kemikalietillsyn samt service och underhåll av byggnader eller anordningar för räddningsväsendet.

Brandlarmanläggningar som är anslutna till nödcentralen orsakar årligen över 15 000 larmuppdrag i hela landet för räddningsverken, av vilka cirka 90 procent orsakas av brandlarmanläggningens felaktiga funktion. Räddningsverket övervakar för sin del att det som föreskrivs i 12 § i räddningslagen om underhåll av anordningar efterföljs. Välfärdsområdets räddningsmyndighet kan enligt 96 § i räddningslagen ta ut en avgift återkommande felaktig funktion hos en brandlarmanläggning som är ansluten till nödcentralen.

Tillsyn enligt kemikalielagstiftningen

I 115 § 2 mom. i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005) anges den tillsynsskyldighet som räddningsmyndigheten har. Räddningsmyndigheterna övervakar att denna lag följs, när det är fråga om

- liten industriell hantering och upplagring eller förvaring av farliga kemikalier, om inte verksamheten utgör en del av en sådan funktionell helhet som avses i 23 § 2 mom., i vilket fall tillsynen av verksamheten ska utövas av Säkerhets- och kemikalieverket,
- upplagring i samband med handel av sådana fyrverkeripjäser som har godkänts för enskild konsumtion och andra pyrotekniska artiklar av liten farlighetsgrad eller överlåtelse av dem för enskild konsumtion, samt
- användningen av explosiva varor och farliga kemikalier för specialeffekter vid sådana tillställningar som nämns i 81 §.

Räddningsverket sörjer inom sitt verksamhetsområde för att de anmälningar som görs till räddningsmyndigheterna på grundval av kemikaliesäkerhetslagstiftningen handläggs på behörigt sätt. Om en anmälan förutsätter ett beslut, fattar räddningsmyndigheten ett beslut i ärendet enligt 36 § i kemikaliesäkerhetslagen och förrättar brandsyn enligt 37 § innan verksamheten inleds. Efter att verksamheten har inletts övervakas objektets kemikaliesäkerhet i enlighet med tillsynsplanen. Räddningsmyndigheten ska dessutom inom tre månader från det att anläggningen tagits i bruk inspektera de oljeeldningsaggregat som avses i 39 § i statsrådets förordning om övervakning av hanteringen och upplagringen av farliga kemikalier (685/2015).

Mål och bedömning av behov

Övervakning av räddningslagens föreskrifter

Enligt räddningslagen ska räddningsverket inom sitt område övervaka att bestämmelserna i 2 och 3 kap. iakttas. Genom att övervaka att skyldigheterna i lagen iakttas och genom att ingripa i missförhållanden är det möjligt att nå målet för räddningslagen, det vill säga ett tryggare samhälle.

Tillsynsarbetet är en viktig del av räddningsverkets olycksförebyggande arbete. Fastän tillsynen fokuserar på bedömning av att skyldigheterna i lagen iakttas kan på grundval av det främja säkerhetsmedvetenheten för människor, sammanslutningar och företag genom att vid tillsynen inkludera element med anknytning till säkerhetskommunikation, rådgivning och handledning. Genom att påverka människors säkerhetsattityder och -kultur positivt kan man också få önskat resultat med tanke på förebyggande av olyckor.

Räddningsverkets mål är att genomföra tillsyn som är av hög kvalitet och enhetlig. I och med den uppmärksamhet som fästs vid tillsynens kvalitet och utvecklingen av de administrativa processerna bör också kompetensen vara uppdaterad. Detta förutsätter tillräckliga resurser för utbildning och handledning av personalen. Det nya riksomfattande informationssystemet för förebyggande av olyckor kommer för sin del att stödja uppnåendet av de kvalitativa målen.

Periodiska brandsyner utförs i enlighet med planen för förebyggande av olyckor som uppdateras årligen. Genom brandsyn bedöms utöver byggnadens konstruktiva och tekniska brandsäkerhet också bland annat verksamheten och säkerhetskulturen hos de verksamhetsidkare som är verksamma i byggnaden. Tillsynsobjekten prioriteras eller tillsynsintervallen ändras utifrån det huvudsakliga

användningssättet, verksamhetens särdrag och de risker som observeras i objekten. En väsentlig del av den periodiska tillsynen är att de försummelser som observeras genom brandsyn åtgärdas. Övervakning över att bestämmelserna följs görs genom ett nytt tillsynsbesök i objektet eller genom att ärendet utreds på basis av handlingar eller andra utredningar som kunden lämnat in.

Syftet med tjänster som hänför sig till boendesäkerheten är att förebygga olyckor som inträffar i hemmet och lindra följderna av dem. Största delen av allvarliga personskador i byggnadsbränder inträffar i bostadshus, så det är viktigt att anvisa resurser för säkerhetskommunikation och tillsynstjänster som främjar boendesäkerheten. Österbottens välfärdsområde har i framtids- och anpassningsprogrammet för 2023–2026, som godkändes av välfärdsområdesfullmäktige den 12 juni 2023, utarbetat en plan för ordnandet av tjänsterna de kommande åren. Ett av de viktigaste målen med planen är att utveckla förebyggande tjänster med hjälp av vilka man kan minska antalet anstaltsplatser med heldygnsomsorg och öka möjligheterna att bo hemma. Personer som bor hemma som tidigare fått intensifierat stöd kan medföra utmaningar också med tanke på säkerheten, som måste beaktas i räddningsverkets olycksförebyggande arbete.

Extra brandsyn som utförs på basis av brandriskanmälningar utgör en väsentlig del av räddningsverkets riskbaserade tillsyn. Största delen av brandriskanmälningarna till räddningsmyndigheten görs om hemmen. Det är därför viktigt att man reagerar snabbt på brandriskanmälningar, eftersom man genom rätt åtgärder helt kan förhindra en potentiell byggnadsbrand.

Tillsyn enligt kemikalielagstiftningen

Syftet med kemikalietillsynen är att förebygga och bekämpa person-, miljö- och egendomsskador som orsakas av tillverkning, användning, överföring, upplagring, förvaring och annan hantering av farliga kemikalier samt explosiva varor. Även små kemikalieolyckor kan orsaka person- och miljöskador. En föränderlig verksamhetsmiljö ökar ständigt utmaningarna i fråga om kemikalietillsynens reaktivitet i och med att verksamhetsmiljön för tillsynen utvidgas, bland annat när den gröna övergången och de nya energiformerna i anslutning till den ökar.

I Österbotten har det upptäckts många gamla och anmälningsskyldiga bensinmackar som saknar ändamålsenliga myndighetshandlingar. Utredningen av säkerhetssituationen vid dessa bensinmackar och möjligheterna att nå den lagstadgade nivån kräver utöver den dagliga kemikalietillsynen långsiktigt myndighetssamarbete och resurser.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

Välfärdsområdesfullmäktige beslutar om grunderna för tillsynen, målen för tillsynen och de resurser som ska användas för tillsynsuppgiften. Servicenivån består av tjänsternas tillgänglighet, kvalitet och effektivitet.

Tillsyn som föreskrivs i räddningslagen

- Räddningsverket ska årligen uppdatera planen för förebyggande av olyckor som också omfattar den tillsynsplan som avses i 79 § i räddningslagen. I planen för förebyggande av olyckor beskrivs utöver annat förebyggande av olyckor också genomförandet av tillsynen samt fastställs de årliga målen och prioriteringarna för tillsynen.
- Den regelbundna tillsynen i företag och inrättningar genomförs i första hand genom periodiska brandsyner enligt tillsynsplanen.
- Egenkontroll används som tillsynsmetod i lämpliga objekt, såsom bostadsbyggnader.
- Byggnader som används för fritidsboende omfattas inte av den regelbundna tillsynen. Byggnader som används för fritidsboende kan dock omfattas av tillsyn, om det anses finnas behov av tillsyn i fråga om en enskild byggnad eller en större helhet.
- Räddningsverket deltar aktivt i den riksomfattande utvecklingen och ibrukttagandet av tillsynsrapporteringen, informationssystemen och verktygen.
- Räddningsverket tar enligt 96 § i räddningslagen ut en avgift för återkommande felaktig funktion hos en brandlarmanläggning som är ansluten till nödcentralen.
- Tillsyn utförs av utsedda räddningsmyndigheter som består av manskap, underbefäl och befäl.
- Tjänsterna tillhandahålls med hjälp av hela den heltidsanställda personalens arbetsinsats. Den arbetsinsats som används för tjänsten anges i (Tabell 1).

Tillsyn enligt kemikalielagstiftningen

- De viktigaste målen och prioriteringarna för tillsynen enligt kemikalielagstiftningen fastställs i den årliga planen för förebyggande av olyckor.
- Räddningsverket sörjer för att de uppgifter som det ålagts med stöd av kemikalielagstiftningen sköts på behörigt sätt.
- Räddningsverket har en ansvarig person som arbetar inom resultatområdet för förebyggande av olyckor (kemikalieinspektör) och som svarar för utvecklandet och genomförandet av de tillsynsuppgifter som enligt kemikalielagstiftningen ankommer på räddningsmyndigheten. I den kemikalietillsyn som utförs i samband med periodiska brandsyner deltar dock hela den personal som utför tillsynsarbete.

- Räddningsmyndigheten handlägger anmälningar om liten hantering och upplagring av farliga kemikalier och explosiva varor och fattar beslut om dem. Innan verksamheten inleds ska räddningsmyndigheten utföra inspektion för ibruktagande i objektet. Efter ibruktagningsinspektionen övervakas i princip säkerheten och överensstämelsen med kraven vid hantering och upplagring av kemikalier i samband med periodisk brandsyn i objektet.
- Tjänsterna tillhandahålls med hjälp av hela den heltidsanställda personalens arbetsinsats. Den arbetsinsats som används för tjänsten anges i (Tabell 1).

Utvecklingsbehov för servicenivån

Tillsyn som föreskrivs i räddningslagen

- Personalens kompetens utvecklas och upprätthålls genom regelbunden utbildning så att den motsvarar servicebehovet.
- Ett kompetenshanteringssystem utvecklas som stöd för planeringen av tillsynen.
- Processerna för bedömning och granskning av räddningsplaner för offentliga tillställningar och tillfälliga inkvarteringsobjekt utvecklas. Det ska separat bedömas vilken resurs som är lämpligast för detta.
- Tillräckliga resurser ska anvisas till de uppgifter för kompetensutveckling som hänför sig till införandet av det nya datasystemet för förebyggande av olyckor.
- Det är nödvändigt att anvisa ytterligare tre årsverken för tillsynen i förhållande till resurserna för servicenivåbeslutsperioden 2021–2024. Kostnadseffekt: ett permanent tillägg på 2 årsverken från början av 2024.

Tillsyn enligt kemikalielagstiftningen

- Personalens kompetens utvecklas och upprätthålls genom regelbunden utbildning så att den motsvarar servicebehovet.
- Ett kompetenshanteringssystem utvecklas som stöd för planeringen av tillsynen.
- Under servicenivåbeslutsperioden bedöms hur den gröna övergången påverkar resursbehovet inom kemikalietillsynen.

4.1.7 Inspektion av beredskapen

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Enligt 84 § i räddningslagen kan räddningsmyndigheterna förrätta inspektioner för att förvissa sig om att beredskapen för storolyckor och undantagsförhållanden uppfyller lagens krav. Räddningsverket har inte förrättat inspektioner av beredskapen under den föregående servicenivåbeslutsperioden, utan resurserna har anvisats till andra av räddningsväsendets lagstadgade uppgifter. Allmänt taget har räddningsverken i liten utsträckning använt rätten att förrätta beredskapsinspektioner enligt 84 § i räddningslagen.

Mål och bedömning av behov

I och med den internationella säkerhetsmiljön och andra förändringar i omvärlden har betydelsen av beredskap för störningssituationer, storolyckor och undantagsförhållanden ökat i samhället.

Enligt lagstiftningen har varje aktör beredskapsskyldighet, och därför ska aktörerna säkerställa att deras uppgifter kan skötas så väl som möjligt också under undantagsförhållanden.

Räddningsmyndigheten kan för sin del i högre grad än i nuläget stödja samhällets beredskap genom att använda rätten att förrätta beredskapsinspektioner enligt 84 § i räddningslagen.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

Räddningsverket utreder närmare verksamhetsmodellen för beredskapsinspektioner och dess verkningsfullhet.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Räddningslagen ger möjlighet att förrätta beredskapsinspektioner, men kräver det inte. Inspektörernas medvetenhet om möjligheten till beredskapsinspektioner bör ökas. Förutsätter att en utbildningsplan utarbetas och genomförs. Planering och genomförande av en verksamhetsmodell för beredskapsinspektioner förutsätter en permanent ökning av räddningsverkets resurser med uppskattningsvis 1 årsverke.

4.1.8 Övriga tjänster för förebyggande av olyckor och tillsyn (uppgifter som inte omfattas av räddningslagstiftningen, till exempel tillsynsverksamhet med stöd av kemikalielagstiftningen)

Kemikalietillsyn enligt kemikalielagstiftningen behandlas i punkt 4.1.6.

4.2 Räddningsverksamhet och beredskapen för den

Det centrala innehållet i räddningsverksamheten har fastställts i räddningslagen (379/2011). Till räddningsverksamheten hör enligt 32 § i räddningslagen att ta emot larm, varna befolkningen, avvärja överhängande olyckor, skydda och rädda offer för olyckor samt människor, miljö och egendom som är i fara, släcka eldsvådor och begränsa skador, ha hand om ledning, kommunikation, underhåll och andra stödfunktioner.

Enligt 32 § i räddningslagen ansvarar räddningsverket för de uppgifter som hör till räddningsverksamheten när en eldsvåda, någon annan olycka eller risk för en eldsvåda eller olycka kräver skyndsamma åtgärder för att skydda eller rädda människors liv eller hälsa, egendom eller miljö och åtgärderna inte kan vidtas på egen hand av den som drabbats av olyckan eller risken för den eller inte ankommer på någon annan myndighet eller organisation. En annan myndighet kan vara till exempel Gränsbevakningsväsendet, som ansvarar för räddningsverksamheten till havs och bekämpningen av fartygsoljeskador och fartygskemikalieskador på Finlands territorialvatten och ekonomiska zon.

Räddningsverksamhetens beredskap ska dimensioneras så att den motsvarar identifierade olyckshot och risker. Det centrala är upprätthållandet av den dagliga aktionsberedskapen och beredskapen för effektiv verksamhet i alla tänkbara olyckor och säkerhetssituationer. Räddningsväsendets tjänster ska planeras och fullgöras så att de kan skötas så effektivt och ändamålsenligt som möjligt och så att behövliga åtgärder vid olyckor och tillbud kan vidtas effektivt och utan dröjsmål (3 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet).

Dimensioneringen av räddningsväsendets aktionsberedskap (räddningsväsendets personal, materiel, startberedskap) styrs av inrikesministeriets anvisning om planering av räddningsväsendets aktionsberedskap (IM 21/2013). I anvisningen anges grunderna för kartläggning av olycksrisker, sammanställning och ledning av räddningsväsendets formationer samt för att nå olika riskområden och objekt.

Planeringen av räddningsverksamheten är förenad med andra anvisningar, av vilka inrikesministeriets anvisning om räddningsdykning (IM 48/2007) är den viktigaste. I anvisningen anges grunderna för ordnandet av rök-, vatten- och kemikaliedykningens beredskap samt organisering av ytbärgningsberedskap. Anvisningen uppdateras och förnyas under 2023.

4.2.1 Varning av befolkningen vid tillbud och olyckor samt det larmsystem som behövs för detta

Enligt 27 § i räddningslagen räddningsverket inom sitt område sörja för varning av befolkningen vid tillbud och olyckor samt det larmsystem som behövs för detta. Sättet att varna befolkningen påverkas bland annat av det hot som medför behovet av varning, hur snabbt händelsen utvecklas, det hotade områdets läge, omfattning och befolkningsmängd samt vilka varningsmetoder som finns tillgängliga.

Larmsystemen grundar sig på fasta larmanordningar för varning av befolkningen. Larmanordningssystemet används för varning av befolkningen vid olyckor och hotsituationer där det är nödvändigt för befolkningen att söka skydd inomhus. Sådana situationer kan vara till exempel olyckor med farliga ämnen eller stora bränder som orsakar kraftig rökbildning. Vid undantagsförhållanden i anslutning till militär verksamhet används larmanordningssystemet för varning av befolkningen och att söka skydd i skyddsrum. Larmanordningssystemet kan vid behov användas antingen regionalt, lokalt eller genom användning av en enskild larmanordning.

Räddningsmyndigheten kan vid allvarliga tillbud utfärda ett varningsmeddelande i situationer där befolkningen ska varnas för fara som hotar liv eller hälsa eller där det finns risk för betydande skador på eller förstörelse av egendom.

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Räddningsverket upprätthåller ett larmanordningar för varning av befolkningen som grundar sig på ett fast larmanordningssystem. Räddningsverket har beredskap att varna befolkningen vid tillbud och olyckor. Räddningsverkets område har ett larmanordningssystem, som huvudsakligen täcker riskområdena 1 och 2. Fasta larmanordningar med hög effekt har placerats i tätortsområden i Österbotten, så att uppskattningsvis över 60 procent av de som rör sig utomhus hör den allmänna farosignalen. Nästan alla larmanordningar för varning av befolkningen är elektroniska och möjlighet att förmedla röstmeddelanden. Larmanordningarna kan användas med fjärrmanövrering och direkt manövrering. Fast installerade larmanordningar kompletteras av mobila larmanordningar, uttrykningsfordonens högtalare och andra varningssätt, såsom varningsmeddelanden. Beslut om varning för befolkningen fattas i första hand av räddningsledaren som larmats till olyckor eller tillbud.

Ledningssystemet för räddningsverksamheten har planerats så att man utan dröjsmål kan upprätta ett varningsmeddelande om omedelbar fara. Varningsmeddelanden förmedlas i radio och tv på finska och svenska. Ett varningsmeddelande ges också när den omedelbara faran är över.

Räddningsverket svarar för anskaffningen och underhållet av fasta och fordonsinstallerade larmanordningar samt för kostnaderna för dem.

Mål och bedömning av behov

Skicket och funktionen hos larmanordningssystemet ska följas upp. Uppföljningen görs i samband med den månatliga provsignalen. Nödvändiga reparationer verkställs ifall det upptäcks funktionsstörningar i systemet eller i enskilda larmanordningar. I övrigt iakttas en underhållsplan för service och underhåll. Ändringar i riskklassen för områdets riskrutor följs upp och man reagerar på ändringar genom att granska det larmanordningssystem som används och dess hörbarhet. På basis av ändringarna börjar man korrigera hörbarheten på det sätt som förutsätts.

Målet är att larmanordningarnas hörbarhet inom räddningsområdet ska täcka 90 procent av befolkningen i riskområde I och 80 procent av befolkningen i riskområde II. Som kompletterande

system används högtalare och larmanordningar som installeras i fordon. För att målen ska nås förutsätts det enligt utvecklingsplanen att 2–3 nya larmanordningar skaffas årligen.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Räddningsverket upprätthåller ett larmanordningssystem som grundar sig på fasta och mobila larmanordningar på riskområdena I och II.
- Räddningsverket upprätthåller en plan för utveckling och anskaffning av larmanordningssystem i enlighet med riskanalysen för området.
- Räddningsverket sörjer för den tekniska övervakningen av larmanordningarna, systemets funktionsskick, förnyande och utökning. Kostnadseffekten är cirka 40 000 € under servicenivåbeslutsperioden.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Den tekniska övervakningen av larmanordningarna och hörbarheten förbättras. Underhållsprocessen ses över och underhålls- och upphandlingsplanen uppdateras. Räddningsverket granskar underhållets och reparationernas funktionssäkerhet.

Räddningsverket följer aktivt upp hur systemen för varning av befolkningen och varningsmeddelanden utvecklas.

4.2.2 Räddningsverksamheten

4.2.2.1 Mål för aktionsberedskapstider

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Enligt lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021) ska räddningsväsendets tjänster planeras och fullgöras så att de kan skötas så effektivt och ändamålsenligt som möjligt och så att behövliga åtgärder vid olyckor och tillbud kan vidtas effektivt och utan dröjsmål.

Brandstationsnätet som omfattar 46 stationer i början av 2023 har producerat räddningsverksamhetens tjänster. De krav på aktionsberedskapstid som anges i anvisningen för planering av aktionsberedskapen inom räddningsverksamheten har under 2019–2022 uppfyllts på följande sätt:

Faktiska aktionsberedskapstider

	Riskklass			
	I	II	III	IV
<i>Totala antalet riskrutor enligt riskklass i slutet av föregående kalenderår</i>	10 st.	98 st.	178 st.	17 744 st.
<i>Antalet riskrutor där den första enhetens aktionsberedskapstid inte uppnås i minst 50 procent av räddningsväsendets brådskande uppdrag under föregående kalenderår.</i>	3 st.	10 st.	0 st.	xx st. *
<i>Oföränderlig brist: Antalet riskrutor där den första enhetens aktionsberedskapstid inte uppnås i minst 50 procent av räddningsväsendets brådskande uppdrag under fyra föregående kalenderår.</i>	3 st.	2 st.	0 st.	
<i>Antalet riskrutor där räddningsverksamhetens aktionsberedskapstid inte uppnås i minst 50 procent av räddningsväsendets brådskande uppdrag under föregående kalenderår (i fråga om riskrutor i riskklass IV har annat bestämts)</i>	1 st.	8 st.	5 st.	7 st.
<i>Oföränderlig brist: Antalet riskrutor där räddningsverksamhetens aktionsberedskapstid inte uppnås i minst 50 procent av räddningsväsendets brådskande uppdrag under de fyra föregående kalenderåren. (I fråga om riskrutor i riskklass IV är gränsen 38 min)</i>	0 st.	0 st.	0 st.	

Tabell 2: Riskrutor och faktiska aktionsberedskapstider

Medianer för aktionsberedskapstider			
	År 2020	År 2021	År 2022
Median för <i>första enhetens</i> aktionsberedskapstid	7:35	7:42	7:47
Median för <i>räddningsverksamhetens</i> aktionsberedskapstid	11:36	11:58	11:50
Median för <i>räddningsplutonens</i> aktionsberedskapstid	14:53	15:41	16:50

Tabell 3: Medianer för aktionsberedskapstider

I Kaskö stads område har man upptäckt att räddningsverksamheten inte överensstämmer med lagstiftningen. Bristerna i servicenivån i Kasköområdet gäller den första enhetens aktionsberedskapstider i riskrutor för riskklass II och brister i kemikaliebekämpningsberedskap. Regionförvaltningsverket i Västra Finland har den 29 september 2023 vidtagit åtgärder i enlighet med

tillsynsförfarandet och uppmanar välfärdsområdet att göra upp en åtgärdsplan och rätta till situationen senast den 31 maj 2024.

Dessutom har det upptäckts en fortgående brist i tre riskrutor inom Vasa stads område: riskklass 1 i Brändö, Sunnanvik och Korsnäståget samt riskklass 2 i Runsor. Förutom dessa även riskklass 2 i Laihela.

Mål och bedömning av behov

Välfärdsområdets mål är att rätta till situationen i Kaskö till den nivå som lagen förutsätter, inom den fastställda tiden. En lösning försvåras av Kaskös avstånd till andra brandstationer och liten folkmängd, vilket påverkar användningen av frivilligverksamhet för att åtgärda situationen.

Välfärdsområdet väntar på att anvisningen för planering av aktionsberedskapen uppdateras och dess styrning av aktionsberedskapen. Räddningsverket strävar efter att brandstationernas prestationsförmåga ska motsvara det som förutsätts för aktionsberedskapen.

Lösningar för att åtgärda den observerade avvikelserna (Kaskö) i aktionsberedskapen måste göras. Behov finns att få en enhet till området som har tillräckligt god beredskap. Detta förutsätter mer personal. En separat plan görs upp för att åtgärda saken. För att planen ska kunna följas krävs ekonomiska resurser.

Fortgående brist har observerats för fyra riskklass I riskrutor i Vasaområdet: Brändö, Sunnanvik, Korsnäståget samt riskklass II riskrutor i Runsor och Laihela.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

	Riskklass			
	I	II	III	IV
Maximitid i minuter för <i>första enhetens</i> aktionsberedskapstid enligt riskklassspecifik riskruta	6 min.	10 min.	20 min.	-
Miniminivå för <i>första enhetens</i> riskrutespecifika aktionsberedskapstid enligt i procent (min 50 %)	50 %	50 %	50 %	-
Median för <i>första enhetens</i> aktionsberedskapstidsmål i minuter och sekunder för alla brådskande uppdrag, oberoende av riskklasser	9:00 (08:16*)			
Maximitid i minuter för aktionsberedskapstiden enligt riskklassspecifik riskruta för <i>räddningsverksamheten</i>	11 min.	14 min.	22 min.	-
Miniminivå för <i>räddningsverksamhetens</i> riskrutespecifika aktionsberedskapstid i procent (min 50 %)	50 %	50 %	50 %	-
Median för <i>räddningsverksamhetens</i> aktionsberedskapstidsmål i minuter och sekunder för alla brådskande uppdrag sammanlagt, oberoende av riskklasser	13:00 (12:23*)			
Maximitid i minuter för <i>räddningsplutonens</i> aktionsberedskapstid enligt riskklassspecifik riskruta	20 min.	30 min.	30 min.	-
Median för <i>räddningsplutonens</i> aktionsberedskapstidsmål i minuter och sekunder för alla brådskande uppdrag sammanlagt, oberoende av riskklasser	17:00 (16:35*)			

Tabell 4: Mål för aktionsberedskapstider

Målet har beräknats enligt medianernas medeltal*, varav den beräknade avvikelser är 1,05 som grund för beslutet, på basis av vilket beslutet har fastställts för medianmålet. Det finns ingen lagstadgad styrning för att bestämma tiden.

Utvecklingsbehov för servicenivån

När räddningsverksamhetens tjänster produceras ska utfallet av aktionsberedskapstiderna utvärderas och följas upp effektivare i områden där det har förekommit utmaningar. Utmaningarna bemöts aktivt genom att man följer upp tjänsteproduktionens prestationsförmåga och granskar de tjänster som produceras inom räddningsverkets område.

Riskrutorna i Vasa (observerad fortgående brist) påverkas bland annat genom byggande av två nya brandstationer (station 10 och 11). Genom att förbättra trafikarrangemangen utanför brandstation 10 kan man påverka utmaningarna i fråga om Brändö. Brandstation 11 som planeras till Liselund kommer att nå riskrutorna i Korsnäståget, Sunnanvik och Runsor. Den preliminära bedömningen är att brandstationen färdigställs 2025–2026.

För att åtgärda den observerade avvikelserna (Kaskö) i aktionsberedskapen har man gjort upp en åtgärdsplan som genmäle till regionförvaltningsverkets tillsynsbrev. Behovet är att höja beredskapen på brandstationen i Kaskö i enlighet med aktionsberedskapsmålet och fokusera på utbildning av personalen, där en av prioriteringarna är kemikaliedykning. Bedömningen av inverkningarna av de vidtagna åtgärderna följs upp med egenkontroll. En separat plan görs upp för att åtgärda saken. För att planen ska kunna följas krävs anvisande av personalresurser.

4.2.2.2 Verksamhetsmodeller för reglering av beredskapen

Samhällets hot- och säkerhetssituation är inte stabil hela tiden. Reglering av beredskapen avser åtgärder genom vilka räddningsverkets beredskap och prestationsförmåga motsvarar det rådande hotet och säkerhetssituationen och/eller resurssituationen. Genom reglering kan beredskapen antingen ökas eller minskas. Det kan finnas behov av att reglera beredskapen bland annat vid olycksituationer som orsakar brister i beredskapen, olika omfattande störningar, vid storolyckor och under undantagsförhållanden eller i en situation som allvarligt försvagar räddningsväsendets resurser (till exempel pandemier).

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Räddningsverkets verksamhetsmodell är nivåstrukturerad. Till små uppdrag larmas en enhet och till större uppdrag pluton eller kompani. Möjligheten att reglera beredskapen är kontinuerlig och baserar sig på områdets lägesbild. Österbottens räddningsverk har tekniska lösningar och möjlighet att larma extra personal till arbetet för att höja beredskapen i enlighet med lägesbilderna.

Höjning av beredskapen krävs vid extrema väderfenomen såsom snöstormar, stormar, kraftiga regn, översvämningar eller långvarig torka och de olyckor och störningssituationer som dessa orsakar. I större, långvariga eldsvådor och andra olyckor säkerställer en höjning av beredskapen att överlappande brådskande uppdrag kan skötas samtidigt. I sådana situationer larmas personal till beredskap på brandstationerna.

Sannolikheten för överlappande uppdrag för räddningsverket är liten utifrån riskanalysen. Därför larmas eller kallas personalen mer sällan i arbete, utan man ser hur läget utvecklas och fattar beslut om lösningar utifrån det. När rusningsmodellen används är personalen i stationsberedskap efter första alarmeringen. Räddningsledaren överväger om beredskapsflyttningar från en brandstation till en annan görs i normala förhållanden. Responsmodellen kan även ändras enligt behovet, till exempel när det råder varning för skogsbrand kan responsen ökas genom att lägga till fler tankbilar direkt till responsen.

Målet för aktionsberedskapstiden följs när det gäller tidsramarna för brådskande räddningsuppdrag.

Mål och bedömning av behov

Efter ibruktageandet av nödcentralssystemet Erica har beredskapen genom uppföljning gjorts ändamålsenligare. Systemet i sig larmar enligt planerade parametrar. Erica gör det möjligt att ta i bruk en rusningsmodell när det förekommer många uppdrag, såsom under en storm.

I räddningsverksamheten används den befintliga prestationsförmågan på det sätt som situationen förutsätter. Principerna för reglering av beredskapen omfattar att förutse hot- och säkerhetssituationer och att återställa räddningsväsendets prestationsförmåga att motsvara säkerhetssituationen utan att glömma kostnadseffektiviteten.

Inom välfärdsområdet ska enhetliga arrangemang säkerställas, så att målen för aktionsberedskapstider uppfylls i hela området och prestationsförmågan motsvarar de krav som uppdraget ställer.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Räddningsverksamhetens beredskap kan tillfälligt höjas eller sänkas. Beslut om tillfällig höjning eller sänkning av beredskapen samt avslutande av vidtagna åtgärder fattas av räddningsverkets högsta jourhavande befälstjänsteinnehavare.
- Räddningsverkets lednings- och lägescentral följer upp och uppdaterar vid behov parametrarna för beredskapen, tillgängligheten och prestationsförmågan i ERICA enligt uppdragstyp.
- Larmresponsen ändras enligt servicebehovet.
- Anvisningen om reglering av beredskapen uppdateras som stöd för ledningen och fogas till beredskapsplanen.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Under servicenivåbeslutsperioden utvecklar räddningsverket en dynamisk reglering av beredskapen regionalt. Reglering av beredskapen kräver uppföljning, förutseende och planering för att identifiera risker.

Anvisningarna om reglering av beredskapen ses över och uppdateras vid behov minst en gång om året. Ansvar för upprätthållandet av driftsparametrarna för ERICA utökas och utvecklas.

4.2.2.3 Antalet och kvaliteten på räddningsväsendets personalresurser i olika delar av välfärdsområdet

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Heltidsanställd personal

Räddningsväsendets personalresurser och de tjänster som tillhandahålls är inte specifikt avgränsade i fråga om användningen av resurserna, hela personalens arbetsinsats används inom flera olika resultatområden. Räddningsväsendets personal indelas operativ i tre områden: norra, mellersta och södra. Räddningsverksamhetens operativa ledning är en del av beredskapen, som för tydlighetens skull presenteras som en del av räddningsväsendets system.

Befällets befintliga personalresurser har i huvudsak tillsatts. För att ersätta frånvaro är man tvungen att tillsätta visstidsanställd personal. Man har lyckats rekrytera personer som är i slutskedet av befälsstudierna, som godkänt har slutfört studierna i ledning av ett kompani. Vid plötsliga oförutsedda frånvaron har man varit tvungen att anlita också heltidsanställda underbefäl, som har fått mer omfattande introduktion i ledning av räddningsverksamhet och ledningscentralsarbete. Befällets dimensionering i förhållande till de ursprungliga uppgifterna torde vara tillräcklig. Räddningsväsendets utveckling har ökat uppgifterna inom informationsförvaltning, kvalitet och planering, vilket har lett till ett underskott i personalresurserna. Det går inte att förringa utmaningar i rekryteringen på grund av områdets tvåspråkighet. Frågan framkommer i synnerhet vid rekrytering till befälsuppgifter, som den finskspråkiga utbildningen inom räddningsbranschen inte kan tillgodose.

Operativ och brandstationsspecifik granskning

Inom verksamhetsområdet finns 14 bemannade brandstationer med heltidsanställd personal, där minst 2 personer arbetar. Verksamhetsområdet är indelat i norra, mellersta och södra området. De dagliga uppgifterna samordnas av stationsmästarna, som är chefer för de närmaste cheferna och direkt underställda räddningschefen. Brandförmännen är närmaste chefer för räddningspersonalen och ansvarar för brandstationernas beredskap och prestationsförmåga. Jourhavande brandmästaren leder räddningsverksamheten i ledningscentralen och/eller på fältet på basis av uppdraget.

Två brandstationer har personal dygnet runt – Vasa och Jakobstad. I Vasa finns en ledningscentral som betjänar hela området och är bemannad dygnet runt av en befälstjänsteinnehavare. I mellersta området (Vasa, Korsholm, Vörå, Laihela, Malax) är heltidspersonalresursen cirka 63 årsverken. I norra området (Jakobstad, Larsmo, Kronoby, Pedersöre och Nykarleby) cirka 37 årsverken. I södra området (Närpes, Kristinestad, Kaskö och Korsnäs) cirka 11 årsverken.

Man har hittills fått behöriga sökande till dygnet runt brandstationerna inom Österbottens räddningsverk. Det har inte funnits sökande till brandstationerna i de mindre kommunerna i Österbotten. De största hindren för rekrytering utgörs av de arbetstidsmodeller som används av räddningsverken och ett litet antal uppdrag i den operativa verksamheten. Räddningsverksamheten är samarbete, och en faktor som påverkar rekryteringen kan vara avsaknaden av en arbetsgemenskap.

	päätoimisen pelastushenkilöstön määrä	päätoimisen pelastushenkilöstön määrä /1000as
Pohjoinen -alue	37	0,73
Keskinen-alue	63	0,58
Eteläinen-alue	11	0,57

Tabell 5: Den operativa personalens placering i området

Avtalspersonalen

Brandstationer som helt eller delvis bemannas av avtalspersonal bildar ett täckande nätverk för Österbottens välfärdsområde.

I norra området (Jakobstad, Larsmo, Kronoby, Pedersöre och Nykarleby) är avtalspersonalens antal 280, varav 221 är i arbetsavtalsförhållande och 59 är avtalsbrandkårister. Årligen har cirka 4 årsverken använts för larmuppdrag och cirka 6 årsverken för övningar.

I mellersta området (Vasa, Korsholm, Vörå, Laihela, Malax) är avtalspersonalens antal 506, varav 325 är i arbetsavtalsförhållande och 179 är avtalsbrandkårister. Årligen har cirka 4 årsverken använts för larmuppdrag och 4 årsverken för övningar.

I södra området (Närpes, Kristinestad, Kaskö och Korsnäs) är avtalspersonalens antal 269, varav 220 är i arbetsavtalsförhållande och 49 är avtalsbrandkårister. Årligen har cirka 3 årsverken för larmuppdrag och cirka 2,5 årsverken för övningar.

	Avtalspersonal	Avtalspersonal/1000 invånare	Hela personalen	Hela personalen /1000 invånare
Norra området	280	5,5	321	6,4
Mellersta området	506	4,7	596	5,5
Södra området	269	14	283	14,8

Tabell 6: Avtalspersonalen och hela personalen inklusive förvaltning och experter/1000 invånare

	Operativ personal årsverken	Operativ personal årsverken/1000 invånare
Norra området	42	0,83
Mellersta området	67	0,63
Södra området	14	0,73

Tabell x: Årsverken för operativa personalen i området

Under de följande 10 åren pensioneras cirka en tredjedel av den heltidsanställda personalen. När medelåldern stiger medför det att försvagning av funktionsförmågan och hälsorelaterade hämningar blir vanligare, vilket begränsar deltagandet i räddningsverksamhetens uppgifter. Personalavgången under de 10 följande åren är sannolikt större än de prognostiserade pensioneringarna. Under de senaste tre åren har två personer övergått till andra uppgifter av andra orsaker än pensionering. Personalbehovet med nuvarande serviceproduktion under en tidsperiod på 10 år är cirka 45–50 årsverken.

Mål och bedömning av behov

Det finns för lite heltidsanställd personal på brandstationerna i relation till befolkningen. Den insats som avtalspersonalen tillför är cirka 11 årsverken och inriktas enbart på operativ verksamhet, och en personalresurs som aktiveras under en operativ situation kan inte förflyttas regionalt på ett enkelt sätt. Räddningspersonalen och dess funktionsförmåga bör upprätthållas och vid behov i fortsättningen höjas till en nivå som motsvara målen för prestationsförmågan. Arbetet bör ha tillräckliga resurser och tillräcklig ledning så att arbetssäkerheten kan garanteras för förvaltning, experter och i brådskande tjänster. Bibehållande av personalen måste tryggas. Fastän producerande av brådskande tjänster fortfarande förutsätter en hierarkisk linjebaserad ledning. Det förutsätter också att man bättre beaktar och lyssnar på en ny arbetstagarresurs och är flexibel i fråga om beredskapens omfattning. Behovet för att upprätthålla personalen är att öka Österbottens dragningskraft genom att erbjuda personer meningsfulla uppgifter, flexibla arbetsmodeller och arbetstider samt erbjuda konkurrenskraftig lön.

Personalens placering och dimensionering påverkas till stor del av riskkartläggningen och anvisningen om aktionsberedskap. I planeringen ska man beakta arbetarskyddet, kraven på prestationsförmågan och behörighetskraven för räddningsväsendets personal som räddningsverket inte har möjlighet att påverka. Räddningsverksamhetens resurs kan emellertid redan nu ökas med nuvarande personal genom att minska räddningspersonalens deltagande i producerande av prehospitala akutsjukvården.

De akuta behoven i anslutning till personaldimensioneringen gäller södra området – Kristinestad, Närpes och Kaskö. Regionförvaltningsverket i Västra Finland har utfärdat ett förordnande om utredning och avhjälpande av brister som upptäckts i aktionsberedskapen.

I välfärdsområdet finns flera byggprojekt av företag i anslutning till den gröna övergången, därför kan dimensioneringsbehoven för den personal som är verksam i området förändras när riskerna för räddningsverksamheten förändras. Ändringen påverkar expertarbetet och belastningen har redan ökat. Personalresursen bör upprätthållas och vid behov ökas för att uppfylla nivåkraven för aktionsberedskapen.

Räddningsverkets mål är att producera tjänster som är av så hög kvalitet som möjligt och enhetliga i förhållande till riskerna i området genom att förebygga olyckor och upprätthålla en enhetlig beredskap inom räddningsverksamheten genom att producera omedelbar brådskande hjälp i uppgifter som hör till räddningsverksamheten.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

Personalresurserna utvecklas enhetligt enligt de risker som framkommer i området och enligt de krav som lagstiftningen ställer på myndigheten.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Utveckling av de resurser som den gröna övergången förutsätter för prestationsförmågan när det gäller beredskap och experttjänster, särskilt i södra och norra området.

På grund av personalresursernas tillräcklighet och de utmaningar som förändringarna i verksamhetsmiljön medför måste man förbereda sig på åtgärder där personalresurser överförs enligt behov och risker samt att traditionella metoder inom räddningsverksamheten ersätts med alternativa metoder. I utvecklingsarbetet fastställs hela områdets beredskap, som består av minimiresurserna för brandstationernas, stationsgruppernas och räddningsområdets beredskap.

Regionens utveckling följs upp i synnerhet för södra och mellersta området och åtgärdas med personalrekryteringar och utvecklande av kompetensen i preventivt syfte.

Personalresurserna ska utvecklas så att de motsvarar uppgiftshelheterna enligt ändringen och processerna i anslutning till välfärdsområdets förvaltning ska effektiviseras.

4.2.2.4 Huvudprinciperna för upprätthållande och utveckling av kompetensen för personalresurserna inom räddningsverksamheten

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

För upprätthållande av kompetensen konstateras det allmänt i räddningslagen att personer som hör till räddningsverks och avtalsbrandkårers personal och som deltar i räddningsverksamhet ska upprätthålla de grundläggande färdigheter och den kondition som deras uppgifter förutsätter. Lagen

urskiljer endast räddningsverksamheten och ålägger inga skyldigheter för förvaltnings- och expertarbete.

I fråga om avtalsbrandkårer konstateras förutom det som nämndes ovan att räddningsväsendets myndigheter i mån av möjlighet ska främja verksamhetsförutsättningarna för frivilliga organisationer som anlitas i räddningsväsendets uppgifter.

Utbildningsmaterialen har överförts till webbmiljöer och förutsätter nytt verksamhets sätt även för upprätthållande av kompetensen. Största delen av utbildningarna kan ordnas oberoende av plats, men arbete på en situationsplats i räddningsverksamheten förutsätter även praktisk samarbetsövning både parvis och i större helheter. Dessa viktiga övningar ordnas både för upprätthållande av den dagliga kompetensen och i övningar med större formationer. I synnerhet i större övningar har också avtalsbrandkårernas enheter inkluderats med beaktande av larmresponsen under en övning.

Upprätthållande av kompetensen, extern och intern utbildning är delområden som sköts decentraliserat vid sidan av det egna arbetet. Långsiktigt utvecklingsarbete förekommer sällan och behoven tillgodoses i liten utsträckning. När planeringen inte är tillräcklig, utvecklar man projekt i anknytning till kompetensen i området som tar tid för att uppfylla de krav som förutsätts för räddningsverksamheten.

Det har fastställts ämnesspecifik minimiövningsnivå för personalen som deltar i räddningsverksamheten. Arbetsavtalslagen utgör grunden för skyldigheterna i fråga om arbetsuppgifterna, som klassificeras som arbetsuppgifter som medför särskild fara eller förutsätter omsorgsfullhet på grund av riskhanteringen.

Räddningsinstitutet utarbetar en läroplan för utvecklandet av avtalspersonalens kompetens, som Österbottens räddningsverk följer.

I Österbotten finns en lång havsstrandsremsa, varför det också förekommer räddningsuppdrag till havs i området. Uppgifterna sköts i samarbete med den sjöräddningsmyndighet som leder sjöräddningsverksamheten. Vattenfarkoster används även för räddningsuppdrag i skärgården. Räddningsverket har gett anvisningar om den marina verksamheten i fråga om antalet övningar och deras kvalitet som genomförs med båtar. För de båtar som förutsätter behörighetsbrev har man ordnat kurser i området eller skickat personalen på kurser för att ha tillgång till tillräckligt antal båtförare med behörighetsbrev.

Räddningsverket deltar också i den prehospitla akutsjukvården genom ett separat avtal. I fråga om att stödja upprätthållandet av kompetensen för de som deltar i den prehospitla akutsjukvården ordnas utbildning och prov av välfärdsområdets resultatområde för den prehospitla akutsjukvården. Räddningspersonal som arbetar inom den prehospitla akutsjukvården ska delta i förpliktande utbildningar.

Ordnandet och uppföljningen av utbildningar enligt föreskrifterna planeras av stationsmästare och brandförmän. Även personalen själv har ansvar för uppföljning av kompetensen och funktionsförmågan på grundval av lagstiftningen. Förutom övningar som hänför sig till upprätthållande av den dagliga kompetensen har räddningsverket årligen större samarbetsövningar antingen med

industri och företag eller andra myndigheter. Vissa av övningarna grundar sig på lagstiftningen inom en annan sektor, som ålägger samarbetskyldighet för räddningsväsendet.

Uppföljningen av upprätthållande av kompetensen görs i det befintliga HR-systemet. Den serverbaserade programvaran har kommit till slutet av sin livscykel och uppdateringen upphör sommaren 2024. Välfärdsområdet ska upphandla en ny webbaserad programvara för räddningsverket, som hoppeligen kan tas i bruk våren 2024. Samtidigt önskar man att uppföljningen av upprätthållande av kompetensen förenhetligas.

Bakom upprätthållande av kompetensen ligger en intern utbildningsplan, som inte har uppdaterats i den nya organisationen.

Mål och bedömning av behov

Upprätthållandet av kompetensen ska vid räddningsverket uppfattas som en arbetsuppgift, avvikande från de mångfaldiga arbetsavtalen. Räddningsverkets interna utbildning är arbetstid och en arbetsuppgift, eftersom endast genom övning och interna tillämpade övningar är faktorer för att räddningspersonalen ska upprätthålla den kompetens som uppgifterna förutsätter. Att arbetsuppgifterna upprepas är inte tillräckligt för att upprätthålla kompetensen, i motsats till den prehospitala akutsjukvården. Nedan anges utvecklingsbehoven specifika:

- Tillräckliga resurser ska anvisas för uppföljning, planering och samordning av upprätthållandet av kompetensen till en separat uppgiftshelhet för vilken det i räddningsverkets vakansregister har reserverats en utbildningsplanerare,
- för uppföljningen och styrningen behövs ett modernt program som förhoppningsvis ska kunna tas i bruk under 2024,
- krävande varmövningar ska genomföras så att arbetsgivaren inte genom sin verksamhet främjar exponeringen för cancerframkallande ämnen,
- upprätthållandet av kompetensen och utbildningsplanen utarbetas i samarbete med resultatområdena,
- uppföljningen av personalens kompetens och de mätare som utarbetats för den är lättillgängliga och kan användas för upprätthållandet och kan fogas till programmet för egenkontroll samt
- personalutvecklingen och upprätthållandet av kompetensen ska vara planerad och överensstämmande med räddningsverkets mål och observerade risker.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- En utbildningsplanerare rekryteras för upprätthållande och planerad utveckling av kompetenshanteringen. Kostnadseffekt 1 årsverke.
- Ett nytt program upphandlas av välfärdsområdet för arbetskraftsadministration, utarbetande av arbetsskiftsförteckningar och uppföljning av kompetensen och tas i bruk under 2024.

Utvecklingsbehov för servicenivån

I servicenivåbeslutet ska beskrivas utvecklingsbehovet för tjänsten i fråga. I punkten ska nämnas de problem eller missförhållanden som kräver en förändring i det rådande läget. Dessutom ska i punkten presenteras åtgärder och en tidtabell för hur servicenivån för servicen i fråga ska fås till den lagstadgade nivå som välfärdsområdesfullmäktige beslutar.

Kraven för säkerställande av kompetensen har ökat. Kundbemötande, ny utrustning och anvisningar som ständigt förnyas förutsätter intensiv växelverkan mellan arbetstagare, närmaste chefen och arbetsgivaren. Varje nivå har ansvar för upprätthållandet av kompetensen. Kompetensbrist påverkar förutom arbetstagaren i värsta fall även kunden. Trots att en expert anställs för uppgiften, försvinner inte närmaste chefens och arbetstagarnas skyldighet att upprätthålla den kompetens som konstateras i räddningslagen. Arbetsgivarens uppgift är att utarbeta en plan för hanteringen av helheten.

- Kompetenshantering av hög kvalitet behöver en arbetsgrupp för att lyckas.
- Både heltidsanställdas och avtalspersonalens medvetenhet om den personliga skyldigheten att upprätthålla den nivå som deras uppgifter förutsätter ska utvecklas.
- Registrering i systemet för hantering av kompetensen utvecklas så att det är enkelt att göra och uppföljningsrapporter är lättillgängliga och kan analyseras.

Förenhetligande av de i början av 2023 förenade räddningsverkens utbildnings- och övningsverksamhet i välfärdsområdets funktioner fortsätter. Utbildningsutbudet för den ordinarie personalen och utbildningens mångsidighet ökas genom räddningsverkets interna utbildningsplan och genom inköp av utbildningar och kurser.

4.2.2.5 Miniminivån för den fysiska funktionsförmågan för räddningsverksamhetens personalresurser

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Förutsättningar anges i arbetarskyddslagen (738/2002) och inrikesministeriets anvisning (publikation 5/2016) samt i Räddningsinstitutets läroplan, som även har utarbetats för avtalspersonalen. I

Arbetshälsoinstitutets publikation om uppföljning av räddningspersonalens arbetshälsa (2020) beskrivs uppföljningen och kraven närmare.

Vid rekrytering av heltidsanställda förutsätter räddningsverket fysiskt krav på funktionsförmågan för brandförmän och räddare. Kravet för en heltidsanställd räddare och operativ brandförmän är förmåga att utföra krävande räddningsuppgifter. Definitionen av krävande uppgift baserar sig på inrikesministeriets anvisning för bedömning och utveckling av räddningspersonalens funktionsförmåga (*inrikesministeriets publikation 5/2016*). Skyldigheten åläggs även avtalspersonalen senast när en brandkår utnämns till släckningsman.

Räddningsverksamhetens uppgifter kan indelas i fyra nivåer enligt ovan nämnda anvisning.

1. Krävande uppgifter lämpar sig för alla uppgifter i fråga om den fysiska funktionsförmågan och hälsotillståndet, till exempel användning av tryckluftsaggregat på tak, kemikaliedykning, stora utrymmen, underjordiska tunnlar osv.
2. Verksamhetstiden förlängs sannolikt inte i en grunduppgift som förutsätter rökdykning om utrymmet där rökdykning ska utföras kan urskiljas på basis av förhandsuppgifter och rekognosering, till exempel en vanlig lägenhetsbrand.
3. Grunduppgifter förutsätter inte rökdykning, men det är möjligt att skydda sig med aggregatet.
4. Räddningsväsendets övriga uppgifter.

På heldygnsblandstationer med omedelbar beredskap uppfyller manskap och brandförmän den förutsatta nivån. Om nivån inte uppnås utredes man orsakerna och en tidtabell utarbetas för att återställa funktionsförmågan tillsammans med företagshälsovården och personen. Vid behov fattar man beslut om begränsningar och tillfällig förändring av arbetsuppgiften. Vid andra brandstationer finns olika nivåer av fysisk funktionsförmåga enligt förutsättningarna, men heltidsanställda har emellertid ungefär samma verksamhetsprinciper. Brandförmän som arbetar i regionen följer inte med ett räddningsdykningspar liksom på en heldygnsblandstation, utan leder verksamheten från ett risk- eller skyddsområde och därför kan kravet för uppgiften vara lindrigare.

En allmän rekommendation inom räddningsbranschen som förutsätter tillräckligt god hälsa och funktionsförmåga i fråga om rörelseorganen samt andnings- och cirkulationsorganen. Lämpligheten konstateras vid hälsoundersökning vid nyanställning och för avtalspersonal före deltagande i grundkurs för räddningsverksamhet. Det är arbetstagaren som ska påvisa lämpligheten.

Mål och bedömning av behov

För räddningspersonal som arbetar i uppgifter som medför särskild fara ska behörigheten att fortsätta med arbetet kunna upprätthållas så länge som möjligt. Den fysiska funktionsförmågan för övrig

personal ska upprätthållas för att de ska orka. Som mätare för uppföljning av funktionsförmågan används FireFit-systemet där de lagrade uppgifterna även är tillgängliga för personalen inom företagshälsovården.

- Testarnas aktuella information om bedömningen av funktionsförmågan ska säkerställas.
- Verksamhetsprocesserna med företagshälsovården ska beskrivas för testarna.
- Tester av funktionsförmågan ska effektiviseras, i synnerhet i södra området.
- Alla som har tillräcklig utbildning kallas till test under 2024.

Både heltidsanställdas och avtalspersonalens medvetenhet om den personliga skyldigheten att upprätthålla den nivå som uppgifterna förutsätter ska ökas. Anvisningar och rådgivning för upprätthållande av personalens fysiska funktionsförmåga ökas med beaktande av hela personalen. Personalens medelålder stiger och det är redan nu klart att en del av räddningspersonalen inte klarar av de nuvarande skyldigheterna under hela sin yrkeskarriär.

Österbottens räddningsverk har cirka 900 som hör till avtalspersonalen, varav cirka två tredjedelar har fått utbildning och handledning i att fungera som rökdykare. Enligt uppgift har emellertid endast en femtedel tillräcklig funktionsförmåga att fungera i rökdykningsuppgifter.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

Vid mätning och bedömning av den fysiska funktionsförmågan för den personal som deltar i räddningsverksamheten samt vid fastställande av arbetsuppgifter som motsvarar den fysiska funktionsförmågan iakttas arbetarskyddslagen och räddningsbranschens anvisningar, "Anvisning för räddningsdykning och ytbärgning inom räddningsverksamheten" (inrikesministeriets publikationer 2023:28) och genom att tillämpa av Arbetshälsoinstitutets publikation om uppföljning av räddningspersonalens arbetshälsa.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Test av funktionsförmågan och företagshälsovårdstjänsten utvecklas så att tjänsterna är tillgängliga på ett enhetligt sätt i området.

4.2.2.6 Räddningsväsendets materielresurser enligt funktion i olika delar av området

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Räddningsverket använder sammanlagt cirka 165 fordon inom sitt verksamhetsområde. Räddningsverket har dessutom 139 släpvagnar eller trailrar samt 15 fyrhjulingar, 3 hydrokoptrar och 8 snöskotrar. Sammanlagt 52 båtar används för oljebekämpning och sjöräddningsverksamhet.

Räddningsverkets och avtalsbrandkårernas materiel är i huvudsak mycket modern. Medelåldern för släckningsbilar som används av räddningsverket (inklusive FBK:er) 2023 är cirka 16,7 år och medelåldern för tankbilar och tanksläckningsbilar cirka 13,6 år. Räddningsverket har tillgång till två reservbilar som vid behov används när de egentliga larmfordonen är på service eller används på kurser i släcknings- och räddningsarbete, så att larmfordon inte är bundna till utbildningen. Båtarnas medelålder är cirka 21 år. Det finns behov att förnya en del av båtarna.

Vid anskaffningen av materiel iaktas den gällande upphandlingsplanen och budgeten, som uppdateras enligt de behov eller utmaningar som framkommit.

Räddningsverket har ett gällande serviceavtal med Scania, som omfattade 62 fordon år 2023. För de andra fordonen används lokala verkstäder och den egna servicepersonalen.

Mål och bedömning av behov

I fråga om en brandstations fordon eftersträvas funktionssäkerhet som motsvarar de verksamhetskrav som planerats för brandstationen. För krävande räddnings- och bekämpningsuppdrag finns specialutrustning så att räddningsverksamheten kan utföras snabbt och effektivt.

Vid upphandling av materiel och placering av den, beaktas områdets riskanalys, olycksrisker, kostnadsbesparingar genom centralisering av funktioner samt möjligheterna till återvinning och sam användning av materielen. Målet med programmet för förnyande av fordonsparken är att upprätthålla livscykeln för fordon i operativ användning på 15–20 år, beroende på fordonstyp och 25 år för specialfordon (till exempel skylift). Målet för förnyandet av båtar är att räddningsverket inte har över 35 år gamla båtar. Båtarnas utrustning uppdateras vid behov.

Räddningsverket har tillräckligt med reservmateriel till sitt förfogande för upprätthållande av aktionsberedskapen. Också reservmaterielen är dimensionerad för att motsvara de prestationskrav som fastställts på basis av hot och risker i området.

Investeringar, upphandlingar och avskrivningar genomförs systematiskt, i rätt tid och kostnadseffektivt för att kraven på prestationsförmågan ska uppfyllas. Vid upphandling av fordon beaktas energi- och miljökonsekvenser. Materielen dimensioneras enligt anvisningen för planering av aktionsberedskapen och kraven för prestationsförmågan och avsikten är att den totala materielen optimeras så att materielens användningsgrad är så hög som möjligt. Anslagen för upphandling av materiel och utrustning bör anpassas för att upprätthålla den planerade mängden och kvaliteten.

Förnyandet och utvecklandet av materielen ska vara fortlöpande för att man ska kunna arbeta med säker, tillförlitlig och modern materiel. Bra och ändamålsenlig, modern materiel och skyddsutrustning är förutsättningar för ett effektivt och säkert arbete och motiverar hela personalen i sitt arbete. Goda arbetsförutsättningar främjar också avtalspersonalen att stanna kvar i räddningsverkets verksamhet.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Räddningsverkets och avtalsbrandkårernas befintliga materiel, utrustning och lagermaterial upprätthålls funktionsduglig med service och underhåll under hela livslängden.
- Vid upphandling av materiel och placering av den, beaktas enhetlighet, olycksrisker, kostnadsbesparingar genom centralisering av funktioner samt möjligheterna till återvinning och sam användning av materielen.
- De fordon som används i räddningsverkets omedelbara beredskap förnyas så att bilarna är i gott skick.
- Räddningsverkets båtar underhålls och förnyas i enlighet med planen så att räddningsverket har tillgång till fungerande båtar.
- Räddningsverkets materiel för menföre kompletteras med två hydrokoptrar under servicenivåbeslutsperioden, kostnadseffekten är 60 000 €/hydrokopter.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Cirkulation under fordonens livscykel planeras så att man förutom fordonets ålder även beaktar brandstationernas larmmängd och hur mycket fordonen körs. Då är användningsgraden per fordon under livscykeln så jämn som möjligt och antalet larm för varje brandstation och verksamhetens nivå beaktas.

Man strävar efter att upphandla och placera båtarna riskbaserat och jämfördelat i hela området. Räddningsväsendets skyddsutrustning anses kvalitativt och kvantitativt vara tillräcklig med beaktande av arbetets krav och tillgången till utrustning.

Kvaliteten på skyddsutrustningen utvecklas målmedvetet med utnyttjande av aktuell information och aktuella lösningar samt med beaktande av funktionaliteten och kostnadseffektiviteten. Utvecklings- och upphandlingsbehovet av skyddsutrustning för verksamhet till havs har identifierats.

För att säkerställa aktionsberedskapen och kundernas tillgång till hjälp ska räddningsverket ha beredskap att vid behov använda snabbare och kostnadseffektiva metoder, såsom placering av spetsenheter på områden som är utmanande med tanke på aktionsberedskapstiderna.

Den globala uppvärmningen orsakar långvarigare menföre i området, varvid det behövs mer specialutrustning, till exempel hydrokoptrar för att röra sig på vattenområdet och nå skärgården.

4.2.2.7 Räddningsstationer, brandstationer samt övriga fastigheter och verksamhetspunkter

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Brandstationsnätverket som förutsätts för ordnande av räddningsverksamheten i räddningsområdet bestod i början av 2023 av 46 brandstationer. Brandstationsfunktionerna omfattar därtill annan upplagring av oljebekämpningsmateriel.

Brandstationernas prestationsförmåga och olycksplatsens tillgänglighet inverkar väsentligt på vilka brandstationer som larmas för räddningsuppdrag och hur riskområden nås så snabbt som möjligt.

Kartläggningen av utrymmesbehovet vid de nya brandstationerna i Vasa (huvud- och sidobrandstation) har slutförts. Kartläggningen av utrymmesbehovet har också godkänts i välfärdsområdesstyrelsen.

Utvecklingen av lokalsäkerheten i brandstationer (enligt TUVE-kraven) inleddes för flera år sedan och framskrider enligt planen.

Mål och bedömning av behov

Räddningsverket har som mål att erbjuda sina anställda hälsosamma och säkra lokaler, och därför har det på några brandstationer vidtagits undersöknings- och reparationsåtgärder för att detta mål ska nås. Åtgärderna hänför sig huvudsakligen till inomhusluften som upplevs vara dåligt och till de symptom som personalen upplever på grund av detta. Några av lokalerna som räddningsverket hyr för avtalsbrandkårerna är funktionsmässigt i dåligt skick och uppfyller till alla delar inte arbetarskyddskraven, de funktionella kraven eller de byggnadstekniska kraven

Vid omfattande grundreoverings- och nybyggnadsprojekt ska stationens placering och tryggheten av verksamhetens kontinuitet alltid bedömas. Kontinuiteten i räddningsverkets brandstationer säkerställas bland annat med reservkraftaggregat.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Räddningsverket upprätthåller ett brandstationsnät utifrån tjänsternas tillgänglighet och prestationsförmåga.
- I samband med behovet av grundlig renovering av brandstationer bedöms kostnaderna och verkningfullheten på basis av en separat behovsutredning utgående från strategin för brandstationsnätet, inklusive placeringen, aktionsberedskapen och säkerställande av verksamhetens kontinuitet.
- Under servicenivåperioden byggs nya brandstationer i Vasa.

- Brandstationernas lokalsäkerhet utvecklas till den nivå som verksamheten förutsätter under 2024. Det har reserverats investeringsmedel i enlighet med utvecklings- och underhållsplanen.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Räddningsverket gör tillsammans med den avdelning som ansvarar för lokalerna en utredning om strategin för brandstationsnätet, "Brandstationer i framtiden". Utifrån utredningen utvecklas brandstationsnätet så att det motsvarar förändringarna i verksamhetsmiljön.

Genom att utveckla brandstationsnätet strävar man efter att säkerställa att kunderna får så snabb och ändamålsenlig hjälp som möjligt och att uppfylla de krav i aktionsberedskapsanvisningen som gäller aktionsberedskapstiderna. Vid planeringen av placeringen av brandstationer ska det beaktas att brandstationer finns vid goda trafikförbindelser, så att räddningsenheterna så fort som möjligt kan nå ett objekt vid larm.

4.2.2.8 Rökdykningsberedskap i olika delar av området

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Det finns rökdykningsberedskap i alla delar av området. Den mest täckande beredskapen finns på heldygnsbbrandstationerna, där rökdykningsberedskapen är nästan 100 procent för manskapet och underbefälet.

Det finns cirka 300 personer i området som har rökdykningsberedskap. Av dessa kan cirka 270 utföra krävande uppgifter när det gäller den fysiska funktionsförmågan. Den mest utmanande situationen är i södra delen, där endast för 24 personer har rökdykningsberedskap. I södra området handlar det delvis även om ringa testning. Problemet har identifierats och avsikten är att öka testningen. Det har även tidvis varit svårt att få tider till företagshälsovården.

Utöver den heltidsanställda personalen har cirka 390 avtalspersoner godkänd rökdykarutbildning, men cirka 200 av dem har av olika orsaker inte kunnat upprätthålla sin funktionsförmåga. En av orsakerna är sannolikt att de blir äldre, eftersom cirka 50 personer från den gruppen är över 58 år. En annan orsak är sannolikt nuvarande testpraxis, som förutsätter annorlunda fysisk funktionsförmåga jämfört med det tidigare testet enligt Uleåborgsmodellen tidigare.

FireFit-testet har redan använts i cirka 15 år i Österbotten. Den heltidsanställda personalen funktionsförmåga testas med både Uleåborgsmodellen och fysisk rörlighet.

	Savusukeltajien määrä	Savusukeltajien määrä / 1000 as
Pohjoinen -alue	134	2,7
Keskinen -alue	139	1,3
Eteläinen- alue	24	1,25

Tabell 8: Antalet rökdykare i området.

Mål och bedömning av behov

Rökdykning definieras i arbetarskyddslagen som arbete som medför särskild fara och som får utföras endast av en person som utbildats för uppgiften och har tillräcklig funktionsförmåga. Upprätthållande av beredskapen hänför sig väsentligt till räddningsväsendets regionala beredskap och funktionsförmågan för en enhet och är en grundberedskap för räddningsverksamheten. Beredskapen ska upprätthållas och i områden med brister ska de avhjälpas. Utgångspunkten är att räddningsdykningsberedskap förutsätter minst ett rökdykningspar och ett skyddspar samt en person som övervakar verksamheten. För att uppgiften ska vara arbets säkert dimensionerad förutsätts alltid minst fyra personer som har rökdykningsberedskap.

- Riktad testning och utbildning ska ökas,
- anvisningar och uppföljning ska förbättras samt
- rökdykningsberedskapen i södra området är kritisk i synnerhet under semestertiden och kräver åtgärder.

Den verkliga situationen för beredskapen bör utredas genom att testning av personer som har genomfört utbildningen.

- Före våren 2024 har man i olika delar av området kartlagt och testat den heltidspersonal som har rökdyknings skyldighet i anslutning till anställningsförhållandet. Om brister framkommer ska orsakerna utredas och funktionsförmågan återställas till den nivå som uppgiften förutsätter. Vid behov görs ändringar i anställningsförhållandet.
- Före slutet av 2024 har man i olika delar av området kartlagt och testat den avtalspersonal som har rökdykningsutbildning i anslutning till uppgiften. Om brister framkommer ska orsakerna utredas och eftersträva att återställa

funktionsförmågan till den nivå som uppgiften förutsätter. Vid behov justeras anställningsvillkoren.

- Rökdykningsberedskapen i de olika delarna av området ska vara i proportion till riskerna i området.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- I anslutning till rökdykning ska beredskap enligt verksamhetskrav och riskbedömningar upprätthållas i området. I arbetet ska fullgöras de skyldigheter som anges i räddningslagen och arbetarskyddslagen både för arbetstagaren och arbetsgivaren.
- I uppdrag med räddningspluton och i mer omfattande räddningsdykning är målet att ha beredskap för tre rökdykningspar och ett skyddspar inom en timme från att första räddningsgruppen har inlett räddningsverksamheten på en olycksplats.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Den operativa verksamheten ska känna till antalet funktionsdugliga rökdykare. Med det nya programmet för hantering av personalresursen strävar man efter att utveckla uppföljningsberedskapen till operativa ledningsnivån. Sammanställningen av rökdykare enligt stationsgrupp kan utvecklas till exempel genom en separat larmrespons, om behovet av antalet rökdykare ökar från det normala behovet.

4.2.2.9 Beredskap för CBRN-olyckor i olika delar av området inklusive kemikaliedykningsberedskap

CBRN-hotsituationer innefattar risker som hänför sig till kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära hot. Om CBRN-hoten förverkligas kan de orsaka många offer, långa eller återkommande följdverkningar samt omfattande psykologiska effekter. Risken är också att ett farligt ämne, en smitta eller kontamination sprids till ett stort område.

Olycka med farliga ämnen avser en olycka där ett farligt ämne är involverat. Olyckan uppstår när ett farligt ämne frigörs och medför fara för människor, miljön eller egendom. En CBRN-olycka betyder hot och tillbud som hänför sig till kemiska ämnen (C), biologiska smittämnen (B), radioaktiva ämnen (R) och kärnvapen (N).

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Åtgärder som hänför sig till olyckor med farliga ämnen är bland annat varning, skydd och räddning av befolkningen, mätning av koncentrationerna, förhindrande av spridning samt stoppa läckage. Bekämpningen av farliga ämnen kan också förutsätta kemikaliedykning. Med detta avses sådana rekognoserings- och bekämpningsuppgifter inom område med omedelbar fara som förutsätter för olycksituationen lämplig skyddsnivå, exempelvis kemskyddsdräkt och tryckluftsapparat.

Man har förberett sig för olyckor med farliga ämnen genom att utföra tillsyn i kemikalieobjekten och genom att delta i planeringen av dem samt i riskhanteringen. Dessutom deltar räddningsverket årligen i övningar i objekt som har utarbetat en extern räddningsplan. Personalens kompetens i kemikaliedykning upprätthålls genom övningar och annan utbildning.

Räddningsverkets beredskap för att bekämpa farliga ämnen är organiserad centralt till brandstationerna i Vasa och Jakobstad. Brandstationerna i Närpes och Nykarleby har också kemskyddsdräkter lämpliga för kemdykning. På dessa brandstationer finns också mätinstrument för att mäta koncentrationer av de vanligaste kemikalierna som förekommer i området. På andra brandstationer finns stänkskyddsdräkter som kan användas till exempel för rengörings- och mätningens verksamhet. I samband med olyckor med farliga ämnen kan man vid behov också få stöd genom materiel och personalkompetens av grannräddningsverk och andra myndigheter.

Mål och bedömning av behov

Inom Österbottens räddningsverks verksamhetsområde finns betydande kemikalierisker, till exempel landsvägstransporter, produktionsanläggningar och upplagring i anslutning till deras verksamhet som räddningsverket ska ha beredskap för. Riksväg 8 är den viktigaste transportvägen för farliga ämnen.

Målet vid olyckor med farliga ämnen är att utföra rekognosering, identifiera ämnet, eventuell räddning från området med omedelbar fara, avspärra riskområdet, förhindra spridning och stoppa läckaget med den räddningspluton som larmats enligt responsplaneringen. Olyckor med farliga ämnen kräver ofta specialkompetens och specialutrustning.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

Välfärdsområdesfullmäktige beslutar om beredskapen för CBRN-olyckor i olika delar av området inklusive kemikaliedykningsberedskapen.

Servicenivån består av tjänsternas tillgänglighet, kvalitet och effektivitet.

- Inom Österbottens räddningsverks verksamhetsområde finns betydande kemikalierisker, till exempel landsvägstransporter, produktionsanläggningar och upplagring i anslutning till deras verksamhet som räddningsverket ska ha beredskap för. Riksväg 8 är den viktigaste transportvägen för farliga ämnen.
- Målet vid olyckor med farliga ämnen är att utföra rekognosering, identifiera ämnet, eventuell räddning från området med omedelbar fara, avspärra

riskområdet, förhindra spridning och stoppa läckaget med den räddningspluton som larmats enligt responsplaneringen. Olyckor med farliga ämnen kräver ofta specialkompetens och specialutrustning.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Inom Österbottens räddningsverks verksamhetsområde finns betydande kemikalierisker, till exempel landsvägstransporter, produktionsanläggningar och upplagring i anslutning till deras verksamhet som räddningsverket ska ha beredskap för. Riksväg 8 är den viktigaste transportvägen för farliga ämnen.

Målet vid olyckor med farliga ämnen är att utföra rekognosering, identifiera ämnet, eventuell räddning från området med omedelbar fara, avspärra riskområdet, förhindra spridning och stoppa läckaget med den räddningspluton som larmats enligt responsplaneringen. Olyckor med farliga ämnen kräver ofta specialkompetens och specialutrustning.

4.2.2.10 Vattenräddningsberedskap i olika delar av området inklusive båtar samt vattendyknings- och ytbärgningsberedskap

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Österbottens räddningsverk har byggt upp vattenräddningsberedskapen genom iakttagande av anvisningen för räddningsdykning och ytbärgning inom räddningsverksamheten (IM 2023, eller tidigare versioner).

Riskerna med vattenräddningen i området har bedömts tidigare och enligt uppföljningen har man inte observerat betydande förändringar. I enlighet med den har nödvändiga brandstationer ytbärgnings- och vattenräddningsutrustning. Utrustningen kompletteras vid behov. När vattendykarna åldras minskar antalet personer som är i beredskap och kurser har inte ordnats på grund av coronapandemin.

Områdets vattenräddningsnivå har fastställts till nivå 3 och nivå 2 på brandstationerna i Vasa och Jakobstad. Båtar har huvudsakligen upphandlats för bekämpning av miljöskador. Placeringen av båtarna är riskbaserad. Enligt den uppgjorda planen förnyas sex båtar, varav två är under upphandling och tre ingår i investeringsplanen för 2023–2025.

Räddningsverket ansvarar för vattenräddningen på insjöområdet och Gränsbevakningsväsendet ansvarar för havsvattenområdet (Sjöbevakningen).

Mål och bedömning av behov

Österbottens räddningsverk har som mål att ha god ytbärgningsberedskap placerad enligt riskbedömningen. På brandstationer enligt riskbedömningen finns utbildad ytbärgningspersonal och ändamålsenlig utrustning. Ett ytterligare mål är god vattendykningsberedskap i Vasa och Jakobstad

samt eventuellt i södra området (Kristinestad, Kaskö, Närpes). Vattendykningsberedskapen omfattar inte hela området med beaktande av arbetarskyddet. Teknisk utrustning delvis förbättra vattendykningsberedskapen eller göra vattenräddningen snabbare. Räddningsverket bör utnyttja den tekniska utvecklingen.

Målet för de båtar som används i vattendykningsverksamheten är att de alla uppfyller tidsenliga säkerhetskrav och fungerar tillförlitligt. För att målet ska nås kräver det upphandling av sex nya båtar (ersätter fem befintliga gamla båtar och en defekt båt). Två båtar upphandlas och tre finns i investeringsplanen.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Räddningsverket upprätthåller ytbärgningsberedskap i området på basis av målet för brandstationernas prestationstabell.
- Räddningsverket upprätthåller vattendykningsberedskap enligt tidigare anvisning på nivå 2 på brandstationerna i Vasa och Jakobstad.
- Båtar upprätthålls och sammanlagt sex båtar upphandlas, varav en ännu inte finns i investeringarna. Den är aktuell i slutet av servicenivåperioden 2026–2027.
- Det utbildas mer personal för ytbärgnings- och vattendykningsuppgifter samt båtuppgifter.
- För att säkerställa antalet vattendykare ordnas en lokal vattendykningskurs i samarbete med räddningsverken i samarbetsområdet och/eller stöds personernas utbildning vid Räddningsinstitutet i Kuopio.

Utvecklingsbehov för servicenivån

I utvecklingen av vattenräddningens riskbedömning beaktas att Jakobstadsområdet överförts till välfärdsområdet. Man strävar efter att förhindra att antalet utbildade vattendykare minskar. Det bör utbildas fler ytbärgare, vattendykare och båtbesättning. Uppföljningen av övningar ska förbättras. Utrustning och materiel bör förnyas i enlighet med utvecklingsplanen. Räddningsverket använder de möjligheter som tekniken medför i verksamheten.

4.2.2.11 Specialberedskap för räddningsverksamhet vid miljöskador

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Med miljöskador avses en plötslig händelse där ett ämne som är skadligt för miljön släpps ut eller hotar att komma ut i miljön så att det orsakar fara eller skada för miljön eller människors hälsa. Bekämpning av miljöskador handlar om bekämpning av ämnen som inte hör till miljön. Beredskap för bekämpning av miljöskador har tidigare indelats i oljebekämpning och bekämpning av kemikalieskador. Funktionerna slås delvis ihop under samma arbetsgrupp. Räddningsverket har haft hand om uppgifter i anslutning till utsläpp av farliga ämnen i miljön. Räddningsverket har bland annat TOKEVA-materialet till sitt förfogande som stöd för skötseln av uppgifterna. För bekämpning av oljeskador har det utarbetats en oljebekämpningsplan och anvisningar. Placeringen av materielen i området är riskbaserad.

Placeringen av oljebekämpningsmaterielen baserar sig på ett nivåtänkande.

Materielsammansättningarna är indelade i tre nivåer för landområden och fyra nivåer för havsområden, där nivå 1 är liten och nivå 4 stor. Räddningsverket har i regel nivå 1 och 2 redo för landområdet och nivå 1–3 för havsområdet. Nivåerna behöver emellertid kompletteras, eftersom Oljeskyddsfondens verksamhet upphörde har upphandlingar pausats i cirka 1,5 år. Ännu fattas nivå 3 för landområden och nivå 4 för havsområden. Nivå 3 innebär beredskap för olyckor i tankbilsklass med materiel som placeras i containrar och nivå 4 för havsområden med olyckor i tankfartygsklass. Nivå 4 uppnås inte enbart av räddningsverket, utan man förbereder sig på detta med samarbetsplaner.

Mål och bedömning av behov

Bekämpning av miljöskador utgör en del av räddningsverkets räddningsverksamhet. Man förbereder sig på bekämpning med materiel och kompetens. Industrin i regionen kommer att öka och den för med sig nya slags ämnen och scenarier som måste beaktas. Riskbedömningsarbetet ska vara regelbundet för att förändringarna ska observeras. Utgående från bedömningen bör personalen utbildas mer vid behov och materielen kompletteras.

Målet är att ha en god beredskap för bekämpning av miljöskador som medför risker. Upphandling av materiel måste fortsätta och de befintliga nivåerna 1 och 2 bör kompletteras samt nivåerna 3 och 4 byggas upp.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Räddningsverket upphandlar och placerar materiel som behövs för bekämpning av miljöskador på basis av en riskbedömning och enligt planen för bekämpning av miljöskador.
- Underhåll av materielen följs upp med materialhanteringssystemet.
- Räddningsverket utbildar personal för bekämpning av miljöskador och deltar i samarbetsövningar i anslutning till oljebekämpning.

Utvecklingsbehov för servicenivån

I servicenivåbeslutet ska beskrivas utvecklingsbehovet för tjänsten i fråga. I punkten ska nämnas de problem eller missförhållanden som kräver en förändring i det rådande läget. Dessutom ska i punkten presenteras åtgärder och en tidtabell för hur servicenivån för tjänsten i fråga ska fås till den lagstadgade nivå som välfärdsområdesfullmäktige beslutar.

Planerna för oljebekämpning och farliga ämnen sammanslås till en bekämpningsplan för miljöskador under 2024. För att utveckla skadebekämpningen utses en egen arbetsgrupp och personalresursen är 3 årsverken. Uppföljningen av lägesbilden utvecklas i samarbete med gränsbevakningsväsendet. Genom utbildningen av avtalspersonal ökar antalet utbildad personal. Personalens utbildning och kompetens ska utvecklas för att förbättra beredskapen.

4.2.2.12 Beredskap för räddning på hög höjd i olika delar av området inklusive arbete på område med fallrisk samt fordon

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Österbottens välfärdsområdes räddningsverk från hög höjd, områden med fallrisk och avgrunder med skylift och olika reptekniker. Vid räddning från hög höjd används i första hand en skylift som räddningstekniskt hjälpmedel. Välfärdsområdet har minst två och högst tre skyliftar i beredskap med en lyfthöjd på 42 meter.

Alla räddningsenheter har grundläggande utrustning för arbete på hög höjd. På brandstationer med heltidspersonal är kompetensen minst på AFRO-nivå 2. Till utrustningen i enhet RRP211 i Jakobstad hör också en hoppdyna som vid behov kan förflyttas i landskapet. Utrustning och redskap i anslutning till arbete på område med fallrisk granskas årligen.

Mål och bedömning av behov

Verksamhetens mål är att säkerställa en trygg och högklassig aktionsberedskap i situationer där det krävs räddning på hög höjd samt att säkerställa att räddningsverkets personal arbetar tryggt på område med fallrisk och att producera säker och bra service för kunderna. Arbete på område med fallrisk är verksamhet som görs varje vecka inom Österbottens välfärdsområdes räddningsverk. Kompetens för arbete på hög höjd krävs i flera olika räddningsuppgifter, och räddningsverket måste ständigt vara beredd att rädda människor från krävande ställen.

I nuläget behövs tre skyliftar inom Österbottens välfärdsområdes räddningsverk samt minst två personer på AFRO-nivå 1 i räddningsgruppen och personer på brandstationer med heltidsanställda som har fått utbildning på AFRO-nivå 2.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Det finns tillräckligt många skyliftar för räddning från byggnader och släckning av byggnadsbränder. Fordonens regionala användbarhet säkerställs genom planering av larmresponsen och vid behov genom tilläggsalarm.
- En anvisning för arbete i områden med fallrisk ska utarbetas och en arbetsgrupp bildas för att utveckla verksamheten.

Utvecklingsbehov för servicenivån

För räddning från hög höjd behövs en utbildningsplan för personalen och enhetliga anvisningar för arbete i områden med fallrisk. Räddningsverket behöver ett program för att följa upp kompetensen där det har registrerats en persons utbildningsnivå och genomförda övningar för att förmannen, räddningsledaren och räddningsverkets personalförvaltning ska få information om kompetensen för arbete i områden med fallrisk för planering av arbetarskyddet och utbildning. Personal utbildas årligen för AFRO-nivå 1 och AFRO-nivå 2. Redskap och utrustning granskas årligen.

Räddningsverket säkerställer samarbete om räddning från vindkraftverk med verksamhetsidkarna och utbildar vid behov personer med specialkompetens bland de heltidsanställda.

Ett utvecklingsmål anses vara att utreda behovet av en skylift med längre räckvidd som är smidigare eller en motsvarande anordning. Man samlar systematiskt in erfarenheter av användningen och bedömer om den ökar funktionaliteten. Anskaffningspriset är förmånligare och användningen kan vara mångsidigare än för tunga fordon.

4.2.2.13 Beredskap för tillgång till släckvatten i olika delar av området inklusive principer för slangar, tankbilar och pumpar

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Enligt räddningslagen (379/2011) har räddningsverket lagstadgad skyldighet att göra upp en släckvattenplan i samarbete med de kommuner och vattentjänstverk som verkar på området. Släckvattenplanen ska göras upp så att anskaffningen och leveransen av släckvatten motsvarar de olycksrisker som fastställts i servicenivåbeslutet.

I den gällande släckvattenplanen för Österbottens räddningsverk presenteras befintliga resurser för leverans av släckvatten i räddningsverkets verksamhetsområde samt utvecklingsbehov i anslutning till detta. I planen granskar man befintliga vattenledningsnät och deras vattenkapacitet ur släckvattensynvinkeln, men även utvecklingsmöjligheter och kommunernas funktioner för att säkra tillgången till släckvatten. I planen beaktar man även hot för miljön och lokala avloppsreningsverk som avloppsvatten från släckning orsakar.

Släckvattenplanen har utarbetats enligt handboken för utarbetande av släckvatten utgiven av Finlands Kommunförbund. Uppgifterna för transport av släckvatten inom Österbottens räddningsverk och kommunernas vattenförsörjning har uppdaterats år 2022.

Vatten är brandkårens vanligaste släckmedel och används som utspädningsmedel vid olyckor med farliga ämnen. Vattenmängden som behövs för att släcka en brand beror på flera faktorer, men det som är väsentligt för vattenförbrukningen är tillgången till vatten på platsen. Det påverkas framför allt av vattentransportfordonen som används. På basis av plock från PRONTO kan man konstatera att en tankbil har varit den vanligaste vattenkällan i varje riskområde.

På Österbottens räddningsverks kustbrandstationer har det även placerats båtutrustning så att man vid en eventuell brand på en ö har möjlighet att flytta behövlig utrustning och manskap med båtar till situationsplatsen.

Mål och bedömning av behov

I släckvattenplanen presenteras förutom ansvar och roller för olika aktörer dessutom arrangemangen för verksamheten i Österbottens räddningsverk, kommunerna och vattentjänstverken som verkar i området. Av vattenandelslagen som fungerar i kommunernas område har man endast beaktat sådana vattenandelslag som i sitt område kan leverera vatten för räddningsverkets behov. I planen har man ansett det vara nödvändigt att även ta upp planering och beredskap i anslutning till räddningsverksamhet och vattenförsörjning. Delvis bygger släckvattenplanen även på räddningsverkens, vattentjänstverkens och kommunernas beredskapsplaner.

Kommunerna svarar för förutsättningarna att leverera släckvatten på det sätt som anges i släckvattenplanen. Räddningsverket betalar inte ersättningar till kommuner, vattentjänstverk eller andra parter för det släckvatten som räddningsverket använder. I kommunernas vattenutvecklingsplaner ska man beakta anskaffningen av släckvatten och att utveckla det på basis av målet som anges i släckvattenplanen. Kommunernas uppgift är även att bygga platser för naturliga vattenkällor och underhållet av dem.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

Välfärdsområdesfullmäktige beslutar om beredskapen för släckvattenberedskapen i olika delar av området inklusive slangar, tankbilar och pumpar. Servicenivån består av tjänsternas tillgänglighet, kvalitet och effektivitet.

- Släckvattenplanen hålls uppdaterad med beaktande av de förändringar som sker i området.
- Räddningsverkets släckningsenheter förses med minst minimimateriel för vattentransport enligt handboken för räddningsfordon.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Släckvattenplanen uppdaterades senast 2022. Jakobstad, Larsmo och Kronoby överfördes till välfärdsområdet från Mellersta Österbottens räddningsverk. Planen ska uppdateras på det sätt som ändringen kräver. När släckvattenplanen uppdateras för de nya kommunerna ska det med alla kommuner inom verksamhetsområdet avtalas om hur naturvattentäkter ska bestämmas, märkas och underhållas året runt. Det måste skapas en permanent process med kommunerna om hur kartor över brandposter och släckvattenstationer ska uppdateras och lämnas till räddningsverket.

I räddningsverkets upphandlingar av vattentransport- och fordonsmateriel samt motorsprutor ska i framtiden beaktas behovet av stor vattentransportkapacitet i riskområdena II, III och IV, där vattenledningsnätet inte är tillräckligt täckande för att tillgodose släckvatten. Detta innebär att tankbilsbeståndet bevaras i sin nuvarande form eller att antalet tanksläkningsbilar ökas avsevärt i förhållande till vanliga släckningsenheter vid upphandling av fordon. Utan att äventyra kapaciteten att transportera vatten i de olyckstyper där tillgången till vatten på en situationsplats inte är av avgörande betydelse.

Som en del av vattenförsörjningsberedskapen och beredskapen för terräng- och skogsbränder borde räddningsverket skaffa en högeffektpump med utrustning för norra, mellersta och södra verksamhetsområdet. Motorsprutornas funktionsförmåga och vattenproduktivitet bör granskas i hela verksamhetsområdet och resultaten beaktas vid anskaffningarna.

Koncentrering av förmågan att producera släckvatten från naturliga vattentag endast till vissa brandstationer eller avtalsbrandkärer bör granskas som en del av förnyandet och placeringen av fordonsmateriel och motorsprutor i området. Man bör även beakta ökat behov av utbildning för personalen i fråga.

Räddningsverket ska satsa på utbildning av yrkesutbildad personal och avtalspersonal när det gäller tillgång till släckvatten från naturliga vattentag, vattentransporter, byggande av vattenväg och strömningslära.

I industri- och hamnområden ska organiseringen av släckvatten planeras skilt på basis av objektets karaktär. I objekten i fråga kan behovet av släckvatten överstiga det normala behovet som är dimensionerat för området när det gäller storleken på byggnaderna och åtgärder som utförs i dessa och upplagringen av farliga kemikalier.

4.2.2.14 Övrig beredskap enligt lokala risker, till exempel underjordisk räddning, terrängbränder och räddning i terrängen

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Räddningsverkets terrängräddningsförmåga baserar sig på fyrhjulingar och snöskotrar. Materielen har behandlats i punkt 4.2.2.6 Räddningsverksamhetens materielresurser. Terrängtrafikförmågan används vid terrängbränder.

Skärgården med sina stugor utgör en risk som beaktas lokalt. Under seglationssäsongen har räddningsverket god beredskap att nå skärgårdsbosättning, förutom i fråga om sex gamla båtar. Båtar

över 10 meter förutsätter behörighetsbrev. Bristen på befälhavare och maskinskötare med behörighetsbrev utgör ett problem. Skärgårdens närhet vid menföre har förbättrats, men är ännu inte på tillräckligt god nivå. Tiden för menföre har ökat och tiden när snöskoter kan användas har blivit kortare. Det är nödvändigt med kompletterande upphandling av hydrokoptrar. Båtar kan användas som stöd vid sjöräddningsuppdrag.

Översvämningar sker varje år i Österbotten och räddningsverket är en biträdande myndighet i skötseln av översvämningarna. Räddningsverket sköter akuta situationer. Räddningsverket har pumpar och materiel som lämpar sig för hantering av översvämningar.

Mål och bedömning av behov

Terrängen

Det finns stora skogsområden i räddningsverkets område där människor rör sig. Områdets järnvägar är delvis långt från vägarna i skogsområden. Räddningsverket ska god förmåga för terrängräddningsuppdrag och släckning av skogsbränder. God förmåga avser terrängdugliga transportmedel med släpvagn, kapacitet för persontransporter, pumpar och slangar, lokaliseringsverktyg och röjningsmateriel.

Skärgården

Området har en lång strandlinje och en stor skärgård med många stugor. Räddningsverket ska förmåga att arbeta i skärgården året runt. Materielen för menföre ska utökas. Båtar förnyas i enlighet med planen.

Översvämning

Hantering av översvämning förutsätter i synnerhet kompetens och ledningsförmåga av räddningsverket. Räddningsverket upprätthåller anvisningen för bekämpning av översvämningar och materiel för hantering av brådskande situationer. I regel uppfylls kravet.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Räddningsverket upprätthåller terrängräddningsförmåga och kompletterar beredskapen att transportera människor till och från terrängen. Förbättrad beredskap ökar förmågan att bekämpa skogsbränder och att sköta en eventuell storolycka i terrängområdet.

- Räddningsverket förbättrar sina tjänster vid menföre genom anskaffning av hydrokoptrar. Anskaffningen förenhetligar servicen i området och gör det snabbare att nå skärgården.
- Räddningsverket upprätthåller förmåga att avvärja plötsliga översvämningar och är en del av organisationen för översvänningsbekämpning.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Terrängtrafikförmågan lämpar sig närmast för att rädda enskilda personer och släcka sedvanliga terrängbränder.

I skärgården används båtar när det är öppet vatten och snöskotrar när det är istäcke. Trafiken vid menföre ska säkerställas. Räddningsverket har tre hydrokoptrar, men är kritisk i relation till strandlinjens längd. Kompletteringsbehovet är 1–2 hydrokoptrar. Eventuellt ska antalet utökas under nästa servicenivåbeslutsperiod.

4.2.3 Ledning av räddningsverksamheten

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Ledning av räddningsverksamheten har säkerställts på alla nivåer genom jour- och beredskapsarrangemang samt i larmanvisningen. Nivåerna är

- avtalspersonalens gruppchefer (i beredskap och icke-beredskap),
- heltidsanställda på dagtidsbrandstationer,
- brandförmän vid heldygnsbredstationerna i Vasa och Jakobstad,
- jourhavande räddningsmyndigheter (geografisk indelning),
- jourhavande brandmästare (omedelbar heldygnsbredskap) och
- jourhavande chef (fri beredskap).

Det har utarbetats en anvisning om sammanställningen av räddningsverksamhetens formationer och om ledningsarrangemangen. Anvisningen har uppdaterats den 25 februari 2023.

Genom räddningsmyndighetsjouren säkerställs att en räddningsmyndighet alltid kan leda verksamheten. Den jourhavande chefen och brandmästaren säkerställer att ledningen av räddningsverksamheten inom räddningsområdet fortsätter i alla olycksituationer. Jourhavande

brandmästaren upprätthåller en lägesbild för hela räddningsområdet och hans eller hennes huvudsakliga arbetsplats är i räddningsverkets ledningscentral eller lägescentral.

Beredskap för räddningsverksamhet och ledning inklusive stödfunktioner bedöms genom självutvärdering eller av en utomstående bedömare. Responsen av utvärderingen användas för att utveckla räddningsverksamhetens, ledningens och räddningsverkets processer.

Mål och bedömning av behov

En god nivå på räddningsverksamheten uppnås genom att kontinuiteten i ledningen säkerställs på alla verksamhetsnivåer, genom uppdaterade planer, omfattande samarbetsnätverk samt genom tillräcklig räddningspersonal och -materiel. Upprätthållande av ledningen förutsätter utbildning och övning.

I fortsättningen ska gruppchefer, P4X, brandförmän (P101 och P211), P30 och P20 samt deras vikarier på ett skilt definierat sätt vid fristående prov, som räddningsverket organiserar, påvisa sina funktionsförutsättningar att leda räddningsverksamhet i fråga om egen ledningsnivå och följande ledningsnivå. Därtill ska de ovan nämnda personerna årligen minst för egen ledningsnivå delta i övning organiserad av räddningsverket.

I början av 2024 bildas en ny lägescentral på samarbetsområdesnivå i Egentliga Finland, vars verksamhet inte kan beskrivas mer ingående i nuläget. I kostnadsfördelningen står Österbottens välfärdsområde för 19 procent av kostnaderna. Det är inte möjligt att beakta kostnaden, eftersom organiseringen av verksamheten inte har påbörjats. Den fulla kostnadseffekten koncentreras till åren 2025–2026. Mer detaljerat i punkt 4.2.4.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Ledningen av räddningsverksamheten genomförs under alla tider på dygnet så att ledningscentralens jourhavande brandmästare (P30) och jourhavande chef (P20) finns i heldygnsbereidskap, som utanför tjänstetid är i fri beredskap.
- Utöver dessa arbetar man på geografiskt decentraliserade ledningsnivåer:
- Brandförmän vid heldygnsbereidskap i Vasa och Jakobstad
- under tjänstetid och jourhavande brandförmän, avtalspersonalens gruppchefer (i beredskap och icke-beredskap) samt heltidsräddare på dagbrandstationer som gruppchefer.
- Ledningscentralen för Österbottens välfärdsområdes räddningsverk finns i lokaler där ledningsverksamheten kan genomföras effektivt i alla dagliga situationer och i större olycksituationer och störningssituationer.

- Med lägescentralen och ledningscentralen i samarbetsområdet bedrivs sådant samarbete som lagstiftningen förutsätter.
- Räddningsverket tar i bruk fältledningssystem KEJO och Virve 2.0 när ramvillkoren för lokalsäkerheten uppfylls och systemen är färdiga för produktionsbruk. KEJO tas uppskattningsvis i bruk 2025 och VIRVE 2.0 under åren 2025–2030. Finansieringen av ibruktagandet ska säkerställas för budgetåren 2025–2026.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Anvisningen om räddningsverksamheten uppdateras regelbundet så att den motsvarar förändringarna i verksamheten.

Genom intern utbildning vidareutvecklas verksamhetsförutsättningarna för dem som medverkar ledningssystemet samt deras vikarier att leda räddningsverksamheten på egen ledningsnivå och följande ledningsnivå.

Ledningssystemet utvecklas så att det svarar mot framtida utmaningar.

- Upprätthållandet av lägesbilden och distributionen av lägesbilden utvecklas genom att ta i bruk tekniska hjälpmedel och applikationer, såsom obemannade luftfartyg (Drone), direktvideotjänster osv.
- Analys av verksamheten efter uppdrag utvecklas.
- Samarbete med samarbetsområdets lägescentral. Ledningsnivån är en ny riksomfattande helhet som anknyter till ledningen av räddningsverksamheten och vars finansiering kommer från välfärdsområdena i området. Andelen för Österbottens välfärdsområde beräknas vara 19 procent.

4.2.4 Tillsyn över att skötseln av de uppgifter som hör till räddningsverksamheten och som välfärdsområdena sköter i samverkan går ändamålsenligt till

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Enligt 7 § och 8 kap. i lagen om välfärdsområden (611/2021) kan välfärdsområdena avtala om produktionen av räddningsväsendets tjänster i samarbete eller till exempel att ett välfärdsområde i sin helhet producerar vissa tjänster för flera välfärdsområden. Om man avtalar om samarbete med stöd av lagen om välfärdsområden, kvarstår tillsynen över att tjänsteproduktionen är ändamålsenlig hos räddningsväsendet inom välfärdsområdet till vilket tjänsteproduktionen enligt lag hör. Avvikande från det som nämns ovan överförs tillsynsansvaret, om det är fråga om en koncentration av uppgifter till större helheter i enlighet med 5 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet.

Välfärdsområdena har inte ingått sådana avtal som avses i lagen om välfärdsområden och där räddningsväsendets lagstadgade uppgifter helt eller delvis har överförts till ett annat välfärdsområdes räddningsväsende. Däremot har man inom räddningsväsendet upprättat samarbetsavtal som baserar sig på 45 § i räddningslagen och som gäller samarbetet mellan räddningsverken inom räddningsverksamheten. Till exempel i 33 § i räddningslagen om principen för larmavvisningar, enligt vilken brådskande räddningsverksamhet inleds enligt principen närmaste ändamålsenliga enhet oberoende av områdesgränser.

Mål och bedömning av behov

Genom de samarbetsavtal som avses i lagen om välfärdsområden är det möjligt att i gränsområden mer systematiskt utnyttja produktionen av partiell beredskap för skötseln av räddningsuppdrag. För närvarande har man inte kommit överens om sådant samarbete som avses i lagen om välfärdsområden, men har preliminärt diskuterats med Mellersta Österbotten.

I välfärdsområdets gränsområden utförs uppdrag i räddningsverksamheten av de närmaste enheterna oberoende av vilket välfärdsområde enheten deltar i (Mellersta Österbottens, Södra Österbottens och Satakunta räddningsverk).

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

När man avtalar om samarbete på det sätt som avses i lagen om välfärdsområden, genomförs tillsynen av verksamheten i enlighet med handboken för räddningsledning vid Österbottens räddningsverk och välfärdsområdets program för egenkontroll samt inkluderas i avtalet förfaringsätt.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Samarbetsmöjligheter kartläggs och vid behov avtalas om dem.

4.2.5 Räddningsmyndighetens handräckning till andra myndigheter

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Omfattande störningar i samhället medför uppgifter för flera myndigheter. Enligt 50 § i räddningslagen kan räddningsmyndigheten ge sådan handräckning som lämpar sig för dess verksamhetsområde för utförande av en lagstadgad uppgift för staten, välfärdsområdet eller en kommunal myndighet och inrättning.

Allmänt taget är det praktiska samarbetet i räddningsväsendets uppgifter på god nivå. Handräckning ges bland annat till följande myndigheter: polisen, Gränsbevakningsväsendet, Försvarmakten, välfärdsområdet och tullen.

Beroende på uppgiftens art ska den myndighet som har ledningsansvaret fastställa vilka åtgärder den förväntar sig av en annan myndighet, till vilket område det är tryggt att ta sig och vart de personer som ska evakueras ska föras eller hämtas. Gränsbevakningsväsendets ledningscentraler medverkar i vissa larmresponser för räddningsväsendets uppgifter och får då omedelbart information om en uppgift som eventuellt gäller dem och deras resurser.

Handräckning till polisen och den prehospitala akutsjukvården är vanligen båttransport till objektet eller assistans i fråga om av förflyttning av en avliden. Handräckning för prehospitala akutsjukvården är dessutom vanligen assistans i fråga om förflyttning av en patient antingen i terrängen eller assistans i fråga om bärhjälp av en patient från en bostad till en ambulans.

Mål och bedömning av behov

Räddningsmyndigheten ger myndigheterna sådan handräckning som hänför sig till dess verksamhetsområde. En aktuell lägesbild mellan olika myndigheter är viktig. Lägesbilden sammanställs och förmedlas vid behov mellan lägescentralerna. Polisen behöver handräckning och materielhjälp av räddningsväsendets i vissa specialuppgifter. Då ger räddningsverket handräckning på begäran. Man strävar efter att kommunikationstrafiken endast är i anknytning till myndighetssamarbetet.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

Österbottens räddningsverk kan ge handräckning i enlighet med 50 § i räddningslagen 379/2011 med beaktande av räddningsverksamhetens resurser och beredskap.

Utvecklingsbehov för servicenivån

I initialskedet av en akut situation kan det vara svårt att skapa kommunikation mellan myndigheter. I initialskedet av ett uppdrag behöver de myndigheter som deltar information om gemensamma talgrupper, eventuell brytpunkt och en säker väg till objektet. Det som speciellt bör utvecklas är gemensamma beredskaps- och samarbetsplaner där olika myndigheters verksamhetsmodeller har beaktats. Särskilt vid sjöräddningsuppdrag ska samarbetet utvecklas.

4.2.6 Upprätthållandet av den beredskap som krävs för att vid räddningsinsatser lämna bistånd till utlandet och för att vid räddningsinsatser ta emot internationellt bistånd

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Internationell räddningsverksamhet är att ge eller motta bistånd som grundar sig på fördrag och lagstiftning (bl.a. 38 § i räddningslagen) i en situation där verksamhetslandets nationella resurser inte

räcker till för att hantera en storolycka eller katastrof. I Finland ansvarar Inrikesministeriet för samordningen och upprätthållandet av biståndskapaciteten. Räddningsinstitutet ansvarar för utbildningen och rekryteringen av experter och för formationernas logistik samt är arbetsgivare i sådana uppgifter inom internationellt bistånd som hör till EU:s civilskyddsmekanism. Den egentliga operativa personalen består huvudsakligen av räddningsverkens personal.

Mål och bedömning av behov

Enligt 38 § i räddningslagen upprätthåller räddningsverket sin beredskap att begära och ta emot resurser utanför räddningsområdet. Host Nation Support-verksamheten (HNS) kan inledas delvis för att ta emot hjälp vid störningssituationer eller undantagsförhållanden.

Det finns en plan i regionen för att ge och ta emot hjälp. Målet på längre sikt är att utbilda och utrusta personalen för att bilda en verksamhets- och expertgrupper. För att målet ska nås måste samarbetet med andra räddningsverk, inrikesministeriets räddningsavdelning och Räddningsinstitutet utökas.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Under servicenivåbeslutsperioden bedöms personalens möjligheter att delta i de internationella i räddningsinsatser som avses i 38 § i räddningslagen utifrån de ekonomiska ramarna.
- Räddningsverket upprätthåller beredskap i enlighet med HNS-planen.
- Räddningsverket deltar i övningar som gäller HNS-verksamheten.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Räddningsverket utvecklar och möjliggör i enlighet med de ekonomiska ramarna personalens deltagande i de internationella i räddningsinsatser och övningar som avses i 38 § i räddningslagen som enskilda experter eller räddningsformationer.

Biståndssystemet ska planeras och skapas. Räddningsverkets resurser är begränsade och det är inte enkelt att lösgöra personalen från de normala uppgifterna. Det finns troligen enskilda personer som vill åka, men de är trots allt borta från området beredskap. Det primära syftet med bistånd till utlandet är att utarbeta en utvecklingsplan för området möjlighet att ge bistånd. Målet för planeringen är att ha två grupper, en expertgrupp och en verksamhetsgrupp samt behövlig utbildning och utrustning.

Verksamhetsanvisning för att ta emot bistånd har utarbetats (30.8.2021). Anvisningen i fråga uppdateras under 2024.

4.3 Planer för räddningsverksamheten

4.3.1 Larmanvisningar

Enligt 33 § i räddningslagen (379/2011) ska räddningsverket ha larmanvisningar om alarmering av de resurser som behövs för räddningsverksamheten. Anvisningen ska utarbetas i samarbete

med Nödcentralverket och de myndigheter som deltar i räddningsverksamheten. I larmanvisningen ska också beaktas samarbete som bygger på ett avtal som avses i 8 kap. i lagen om välfärdsområden och den skyldighet som räddningsverket har ålagts i 45 § i räddningslagen om bistånd mellan räddningsverken. De samarbetsplaner som avses i 45 § i räddningslagen ska beaktas när larmanvisningar enligt 33 § görs upp.

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Larmanvisningar har samordnats med andra räddningsverk som en del av samarbetsplaneringen enligt 45 § i räddningslagen. Enligt larmanvisningarna kan Nödcentralen alarmera närmaste och ändamålsenligaste formationerna för räddningsverksamheten inom Österbottens område oberoende av välfärdsområdesgränserna. På motsvarande sätt står Österbottens räddningsverks resurser till förfogande för andra räddningsverk.

Larmanvisningen har i mån av möjlighet utarbetats också med beaktande av andra aktörer som deltar i nödcentralverksamheten och räddningsverksamheten. Räddningsverket har emellertid inte möjlighet att i detalj styra planeringen av larmanvisningarna för andra aktörer som deltar i nödcentralverksamheten, eftersom branschspecifika verksamhetsprinciper fastställs på riksnivå. I objekt som medför särskild risk har larmanvisningar för den dagliga verksamheten utarbetats i samarbete med de aktörer som deltar i verksamheten.

Larmkriterierna för automatiska brandlarmanläggningar har fastställts.

Räddningsverket upprätthåller larmanvisningen i nödcentraldatasystemet enligt 16 § i lagen om nödcentralverksamhet samt utanför nödcentralverksamheten i de externa räddningsplaner som avses i 48 § i räddningslagen och i räddningsverkets övriga datalager. Larmanvisningen upprätthålls som en så kallad kontinuerlig process där principerna för alarmering av resurser och förbindelser för larmmeddelanden granskas regelbundet. Kontinuerlig uppföljning framhäver avvikelser från de planerade larmanvisningarna och efter utvärderingen görs uppdateringar. Regelbundenheten styrs också av kontinuerlig uppdatering av nödcentraldatasystemet och ansvar i anslutning till behandling av personuppgifter.

Andra myndigheter som nödcentralverket i första hand larmar (polisen, den prehospitala akutsjukvården, socialväsendet) har gett egna larmanvisningar för att fogas till räddningsväsendets uppdragstyper. Räddningsverkets lägescentral och räddningsledarna har tillgång till kontaktuppgifter för de viktigaste samarbetsmyndigheterna och andra samarbetspartner för räddningsverksamhetens behov.

Mål och bedömning av behov

Beskrivning av behovet: Beskrivning av de centrala risker och hot som hänför sig till tjänsten i fråga och som identifierats i verksamhetsmiljön och riskanalysen samt av andra faktorer som påverkar servicebehovet. Dessutom fastställs på basis av det som nämns ovan hur tjänsten ska dimensioneras.

Beskrivning av målen: Beskrivs de mål som uppställs för tjänsten och eventuella indikatorer för uppföljning.

Förändringar i verksamhetsmiljön och utvecklingen av datasystemen och räddningsväsendets samarbetsstrukturer medför att även larmanvisningarna och underhållsprocessen ska granskas. Ändringen av lagen om nödcentralsverksamhet överför dessutom ansvaret för registerföringen av nödcentralsdatasystemet till välfärdsområdet, vilket har en mycket betydande inverkan på de nuvarande etablerade strukturerna och förfarandena i nödcentralsverksamheten.

I synnerhet överföringen av registeransvaret för räddningsväsendets uppgifter i nödcentralsverksamheten från Nödcentralsverket till välfärdsområdena medför betydande administrativa ändringar. Välfärdsområdet ska bereda sig med tillräckliga personalresurser.

Syftet med larmanvisningarna är att den som behöver brådskande hjälp ska få snabba och organiserade räddningsverksamhetstjänster. Responsplanering och räddningsledarens lägesbedömning utgör grunden för att larmade enheter och formationer har förutsättningar att sköta den uppgift formationen har larmats till.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Larmanvisningarna och larmrespons i ERICA-systemet följs upp vid de operativa veckomötena och avvikelser utvärderas och korrigeras vid behov.
- Upprätthållandet av larmanvisningarna är en fortlöpande process där larmprinciperna och larmmeddelandeförbindelserna granskas regelbundet. Larmanvisningarna uppdateras årligen och vid behov oftare om det sker förändringar i den prestationsförmågan som hänför sig till beredskapen.
- I välfärdsområdet anvisas en tilläggsresurs på 0,2 årsverken för ändringen av registeransvaret i nödcentralsdatasystemet. Resursen riktas till att skapa och upprätthålla en lagenlig process för behandling av personuppgifter.

Utvecklingsbehov för servicenivån

De viktigaste utvecklingsbehoven hänför sig till planeringen av räddningsverksamheten och larmanvisningarna tillsammans med aktörer som har anknytning till räddningsverksamheten och nödcentralsverksamheten (i synnerhet polisen och den prehospitala akutsjukvården). Planeringen av larmanvisningarna för andra sektorer görs i regel på riksnivå, och lokala specialbehov kan inte beaktas till alla delar. Räddningsverket strävar efter att påverka planeringsprocessen under servicenivåbeslutsperioden via riksomfattande nödcentralsverksamhet och andra samarbetsmekanismer.

4.3.2 Räddningsverkens plan för ömsesidigt bistånd

Enligt 45 § i räddningslagen ska räddningsverket vid behov bistå ett annat räddningsverk vid räddningsverksamhet och i samarbete göra upp behövliga samarbetsplaner för räddningsverken om biståndsberedskap och om begäran om och lämnande av bistånd. Vid behov ska man förbereda sig på att lämna bistånd till ett räddningsverk som hör till ett annat samarbetsområde.

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Österbottens räddningsverk har en gemensam gräns med tre (3) räddningsverk: Mellersta Österbotten, Södra Österbotten och Satakunta. Det finns ett samarbetsavtal med Satakunta och en separat anvisning om ledning av räddningsverksamheten med Mellersta Österbottens räddningsverk. Uppdateringen av samarbetsavtalen inleds före servicenivåbeslutsperioden.

Österbottens räddningsverk planerar hur biståndet kan genomföras tillsammans med andra räddningsverk. I planen fastställs vilka resurser som behövs för att bistå ett annat räddningsverk och hur biståndet ska genomföras. Ömsesidigt bistånd mellan räddningsverken stöder räddningsverksamheten i hela riket.

Österbottens räddningsverk har ingått ett avtal om ledning av räddningsverksamheten med Satakunta räddningsverk och Mellersta Österbottens räddningsverk.

Mål och bedömning av behov

Räddningsverkens behov av eller tillgång till en plan för ömsesidigt bistånd kan inte bedömas utifrån den utredning och de uppgifter som lämnats. Ömsesidigt bistånd genomförs via ERICA-systemet. Räddningsverkens utvecklingsbehov i fråga om plan för ömsesidigt bistånd hänför sig till uppfyllandet av kraven i räddningslagen.

Planen ska innehålla huvudsakliga riktlinjer för principerna för räddningsverkens bistånd och ersättning av kostnader. Planen innehåller beslutsförfaranden och larmanvisningar för biståndet. För att främja och utvärdera samarbetet skapas ett regelbundet samarbetsmöte för de räddningschefer som ansvarar för räddningsverksamheten.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Samarbetsavtalen enligt 45 § i räddningslagen förnyas med grannräddningsverken.
- Räddningsdirektören fastställer tillsammans med grannräddningsverken faktureringsprinciperna och uppföljningen av uppgifterna samt upprättar ett separat samarbetsavtal om verksamhetsprinciperna.
- Biståndet är i princip avgiftsbelagt och beslut om biståndet fattas enligt välfärdsområdets förvaltningsstadga.
- Avtalen ses över årligen och uppdateras vid behov.

Utvecklingsbehov för servicenivån

5 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021). Om det är nödvändigt för att trygga tillgången till tjänster eller för att trygga deras enhetlighet eller kvalitet eller med tanke på hur krävande tjänsterna är eller de stora kostnader de medför, får välfärdsområdenas följande uppgifter som hör till räddningsväsendet, på det sätt som avses i 7 § 2 mom. i lagen om välfärdsområden, samlas till större helheter som ordnas av ett eller flera välfärdsområden. Det kan handla om bland annat riksomfattande och regionala arrangemang för läges- och ledningscentraler och annan särskild beredskap som ledningen av räddningsverksamheten förutsätter, särskild beredskap som situationer med kemiska ämnen och strålning och annan krävande räddningsverksamhet förutsätter, räddningsverksamhet till havs, bekämpning av oljeolyckor på havsområde vid kusterna och i skärgården samt på vidsträckta insjöområden, särskild beredskap som krävs för att lämna eller ta emot internationellt bistånd som hör till räddningsväsendet, materiell beredskap som krävs för räddningsväsendets förberedelser inför undantagsförhållanden och den regionala koordineringen av förberedelser för verksamhet under undantagsförhållanden.

För utvecklandet av samarbetsområdet Egentliga Finland, Satakunta och Österbotten ska reserveras såväl personalresurser som anslag. Av kostnaderna för verksamheten allokeras 19 procent till kostnaderna för Österbottens välfärdsområdes räddningsverk. Det finns ännu ingen uppskattning av kostnaderna, eftersom verkställigheten börjar först i början av 2024 när lagen träder i kraft.

4.3.3 Samarbetsplaner

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Enligt 46, 47 och 49 § i räddningslagen (379/2011) är statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter, inrättningar och affärsverk är skyldiga att under räddningsverkets ledning delta i planeringen av räddningsverksamheten och att vid olyckor och tillbud handla så att räddningsverksamheten kan skötas effektivt. Av samarbetsmyndigheterna

medverkar Nödcentralen i nästan alla uppdrag inom räddningsverksamheten samt polisen och den prehospitala akutsjukvården i en stor del. Det finns också myndigheter som mera sällan deltar i räddningsverksamheten, men deras betydelse är viktig i en situation. Sådana myndigheter är bland annat gränsbevakningsväsendet, miljövården, miljö- och hälsovårdens, socialvårdens och Försvarsmakten.

Ett smidigt samarbete är en central del av räddningsverkets aktionsberedskap och i synnerhet genom det säkerställs fördomsfri utveckling av verksamheten, informationsgången mellan olika myndigheter samt ett smidigt myndighetssamarbete i större olyckssituationer och störningssituationer som kräver betydande resurser än i dagliga situationer.

Räddningsväsendets uppgift är att samordna olika aktörers beredskap för räddningsverksamhet i storolyckor, störningssituationer och undantagsförhållanden (46 § i räddningslagen). Räddningsverken utarbetar sådana planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna i deras område kräver.

I 46 § i räddningslagen anges att myndigheter, kommunala myndigheter, inrättningar och affärsverk är skyldiga att ge räddningsmyndigheterna handräckning eller expertis som annars behövs för räddningsverksamheten och beredskapen för den. De är också skyldiga att med ledning av räddningsverket och i samarbete utarbeta nödvändiga planer för att sköta uppgifter i anknytning till räddningsverksamhet och delta i räddningsverksamheten.

Utöver den lagstadgade skyldigheten att delta kan räddningsledaren förordna även andra personer att delta i räddningsverksamheten samt bestämma att materiel, redskap, förnödenheter, byggnader, kommunikations- och dataförbindelser och så vidare som lämpar sig för räddningsverksamheten ska ställas till förfogande (36 och 37 § i räddningslagen).

Utöver dessa har Österbottens räddningsverk ingått ett samarbetsavtal med Björneborgs brigad. Vid planeringen av bekämpningen av miljöskador samt i frågor som gäller brandsäkerheten samarbetar man med miljömyndigheterna. Samarbetsplanen för bekämpning av fartygsoljeolyckor och fartygskemikalieolyckor mellan Västra Finlands sjöbevakningssektion och räddningsverken på västkusten uppdaterades i september 2023.

Säkerhetsforumet inledde sin verksamhet hösten 2022 på initiativ av välfärdsområdet.

Mål och bedömning av behov

Räddningsverkets mål är att upprätthålla samarbete mellan olika myndigheter, kommuner och andra samarbetspartner. Målet med samarbetet är att öka kunskapen om tillgängliga resurser, möjliggöra fungerande larmförbindelser och göra det snabbare att få ihop behövliga resurser som behövs i räddningsverksamheten. Målet med samarbetet är att främja informationsgången och att bilda en lägesbild.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Österbottens räddningsverk har årligen systematiskt samarbete med alla räddningsområden samt myndigheter inom sitt område och organisationer som deltar i räddningsväsendet.
- Räddningsverket upprätthåller behövliga samarbetsplaner, samarbetsavtal och samarbetsorgan (t.ex. Österbottens säkerhetsforum) för räddningsverksamhetens beredskap.
- Samarbetsplaner, samarbetsavtal och samarbetspromemorior mellan räddningsverken och andra myndigheter under servicenivåbeslutsperioden granskas regelbundet och uppdateras vid behov.
- Räddningsverket uppmärksammar de möjligheter som myndighetssamarbetet enligt 46–47 § i räddningslagen och de rättigheter som avses i 36 § i räddningslagen ger vid dimensioneringen av de resurser som behövs för räddningsverksamheten.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Samarbetet och planeringen av det ska även framöver utvecklas tillsammans med räddningsverken och andra aktörer. När planeringen av samarbetet utvecklas ska samarbetsparternas närhet beaktas. Räddningsområdets samarbetsstrukturer och verksamhets sätt är delvis varierande efter reformen av välfärdsområdet och överföringen av räddningsverket till välfärdsområdet. Samarbetet i planeringen av räddningsverksamheten fortsätter målmedvetet för att de nuvarande avtalen ska kunna uppdateras med tanke på behoven.

Vid utvecklingen av samarbetet fokuserar man på att identifiera samarbetsmyndigheter och samarbetsstrukturer och förenhetliga samarbetet i hela välfärdsområdet. Under servicenivåbeslutsperioden etableras verksamheten vid det regionala säkerhetsforumet.

4.3.4 Sådana planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna i välfärdsområdet kräver

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Enligt 47 § i räddningslagen (379/2011) ska räddningsverket utarbeta sådana planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna i välfärdsområdet kräver. Dessutom ska räddningsverket med stöd av 30 § i räddningslagen göra upp en plan för anskaffning och leverans av släckvatten (släckvattenplan) i samarbete med de kommuner som hör till välfärdsområdet, de vattentjänstverk enligt lagen om vattentjänster (119/2001) som bedriver verksamhet inom välfärdsområdet och de vattenverk som levererar vatten till dessa.

Som stöd för ledning av räddningsverksamheten vid Österbottens räddningsverk finns verksamhetsanvisningskort för nästan alla typer av olyckor. Planering av räddningsverksamheten enligt olyckstyp har också genomförts i externa räddningsplaner för objekt som medför särskild risk. Släckvattenplanen uppdaterades 2022, men vid övergången till välfärdsområdet beaktades inte kommunerna Jakobstad, Kronoby och Larsmo som anslutit sig till räddningsverkets område.

Planeringsberedskapen för räddningsverkets räddningsverksamhet är på en skälig nivå. För de specialobjekt som identifierats i riskanalysen har det utarbetats separata planer eller verksamhetsmodeller för räddningsverksamheten.

Det finns brister i planerna för räddningsverksamhetens beredskap. Största delen av planerna för räddningsverkets räddningsverksamhet behöver uppdateras och utvecklas. Till exempel kriterierna för effektivisering av räddningsverkets beredskap, terräng- och skogsbrandsplan, ledningscentralsarbete, omfattande mottagande av räddningsverksbistånd och tryggnad av verksamhetens kontinuitet behöver uppdateras.

Mål och bedömning av behov

Omsorgsfull planering och beredskap säkerställer att räddningsväsendets tjänster tillhandahålls i alla säkerhetssituationer. Planeringen beaktar de egna resurserna och samarbetet med andra aktörer. För de riskobjekt som identifierats i riskanalysen har man i huvudsak förberett sig med planer för räddningsverksamheten. Å andra sidan ska räddningsverket ännu i framtiden göra upp flera olycksspecifika planer.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Räddningsverket utarbetar och upprätthåller det antal planer för räddningsverksamheten som författningarna, riskerna och räddningsverkets behov förutsätter. Innehållet följer strukturen för dessa planer (allmänna planer, krävande situationer och samarbete) som fastställs i inrikesministeriets förordning (1363/2018).
- Räddningsverket deltar aktivt i planering av räddningsverksamheten inom räddningsväsendets samarbetsområde. Planerna utarbetas i samarbete med de myndigheter som deltar i räddningsverksamheten och andra samarbetspartner.
- Planerna ses över och uppdateras årligen och i sin helhet minst vart tredje år i fråga om kontaktuppgifter och andra viktiga uppgifter.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Saknade och föråldrade planer utarbetas och uppdateras under servicenivåbeslutsperioden: anvisningen om höjning av beredskapen, ledningscentralsanvisning, verksamhetsmodeller för trygghet av verksamhetens kontinuitet, terräng- och skogsbrandsplan, beredskapsplan och släckvattenplan kompletteras i fråga om de överförda kommunerna och fastställs separat i fullmäktige.

Under servicenivåbeslutsperioden kommer räddningsverket att identifiera de planer som kräver uppdatering och se till att planerna uppdateras. Räddningspersonalens medvetenhet om planerna för räddningsverksamheten ökas under servicenivåbeslutsperioden.

4.3.5 Externa räddningsplaner för objekt som medför särskild risk

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Behövliga planer ska utarbetas för räddningsverksamheten, ledning av den och samarbete. Enligt räddningslagen (379/2011) ska externa räddningsplaner göras upp för objekt som avses i 48 § och som medför särskild risk i samarbete med verksamhetsidkarna i objektet/området. I den externa räddningsplanen anges de åtgärder för olyckor och följderna av dem kan begränsas och hanteras så effektivt som möjligt. När planen görs upp ska räddningsverket höra den befolkning som är utsatt för fara samt i tillräcklig utsträckning samarbeta med myndigheterna i sitt område och i grannområdena.

Information ska ges om de planer och risker för storolyckor som utarbetats. Med säkerhetsmeddelande avses den del av den externa räddningsplanen som räddningsverket utarbetat och som informerar allmänheten på räddningsverkets webbplats och dessutom skickas ett meddelande till allmänheten som delas ut i samarbete med verksamhetsidkarna.

Verksamhet enligt externa räddningsplaner ska övas. Räddningsverket och verksamhetsidkaren ska i samarbete sörja för informationen om planen och ordna övningar för att säkerställa att räddningsplanen fungerar. Regionförvaltningsverket övervakar hur den externa räddningsplanen och övningarna verkställs.

Tidsfrister för planering, information och övningar har fastställts i förordningen. (IM:s förordning om externa räddningsplaner 1286/2019).

Bild 2. Schema över processen för utarbetandet av en extern räddningsplan. Källa: Inrikesministeriets publikation 2021:2, Uarbetande av en extern räddningsplan.

Inom Österbottens räddningsverks område finns sex (6) objekt för vilka en extern räddningsplan har gjorts upp (läget 1.9.2023). Hamnområdet i Vasklot i Vasa har utsetts som dominoobjekt av Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes), där en storolycka kan spridas från en produktionsanläggning till en annan. Till de kommuner som anslutit sig till Österbottens räddningsverk den 1 januari 2023 tillkom nya objekt som medför särskild fara. Det totala antalet kommer att vara nio (9), varav tre (3) befinner sig i processkedet. Dessutom har tre (3) objekt av olika orsaker övergått från aktivt till passivt läge eller upphört. Övningar har i stort sett genomförts enligt planerade tidtabeller.

De externa räddningsplanerna vid Österbottens räddningsverk utarbetas av personalen inom räddningsverksamhetens resultatområde, så att en person har en extern räddningsplan var som ska göras upp. Externa räddningsplaner är ständigt tillgängliga för jourhavande brandmästare och jourhavande chefer, både i kansliet och bilarna. De säkerhetsmeddelanden som nämns i följande punkt finns kontinuerligt tillgängliga på Österbottens räddningsverks webbplats. Det finns för närvarande kvalitativa skillnader i externa räddningsplaner, bland annat på grund av dokument som färdigställts under olika tidsperioder. Förankring av kunskap i externa räddningsplaner för andra än dem som utarbetat dem förverkligas inte i tillräckligt stor omfattning.

Mål och bedömning av behov

Österbottens räddningsverk strävar efter att genom att upprätthålla externa räddningsplaner för objekt som medför särskild risk säkerställa att räddningsverksamheten i uppgifter som är större än de dagliga uppgifterna är effektiv och av hög kvalitet. Man fäster uppmärksamhet vid räddningsverksamhetens ledning och praktiska genomförande. Helheten i fråga om externa räddningsplaner för objekt som medför särskild risk är en långvarig process vars kärnpunkter genomförs regelbundet med vissa bestämda intervaller. I beslutet om servicenivån anges inga kvantitativa mål för verksamheten, eftersom objekt som kräver särskild fara och som ingår i den externa räddningsplanen kan upphöra eller komma att tillkomma under den period som beslutet om servicenivån gäller.

Förfarandena för insamling och vidareförädling av uppgifter från uppföljningen av verksamheten vid objekt som medför särskild fara behöver utvecklas. Syftet med utvecklingen är att få aktuell information om objekten för omedelbar uppdatering av externa räddningsplaner. Målet för den fortsatta behandlingen är att skapa en verksamhetsmodell för räddningsverket där information analyseras rutinmässigt och kontinuerligt samt att främja räddningsverkets interna informationsutbyte och användandet av gjorda observationer.

Externa räddningsplaner och övningar av storolyckor i anslutning till dem syftar till att säkerställa så effektiva räddningsåtgärder som möjligt vid olyckor i ett planeringsobjekt. Ett särskilt mål är att förebygga storolyckor och minimera skadorna.

Österbottens räddningsverks viktigaste mål när det gäller externa räddningsplaner för objekt som medför särskild fara för den kommande servicenivåbeslutsperioden är

- att skillnaderna i innehållet i externa räddningsplaner minskas och förankring av kunskap för andra än de som utarbetat objektets räddningsplan ska förbättras,
- att öka förståelsen hos räddningsverket personal om de externa räddningsplanernas syfte, betydelse och kontaktytor till olika helheter hos objekt som medför särskild fara (intern kommunikation),
- att det i alla externa räddningsplaner för objekt som medför särskild risk används gällande enhetliga dokumentmallar,
- att kompetensen hos personer som utarbetar externa räddningsplaner för objekt som medför särskild risk utvecklas enligt utbildningsplanen,
- att samarbetet med resultatområdet för förebyggande av olyckor utökas,
- att samarbetet med olika myndigheter och aktörer utvecklas genom övning,
- att granska den ändring som en situation medför och säkerställa uppdateringen samt
- att externa räddningsplaner används när tillsynsuppgifterna förbereds och användande av erhållna uppgifter utvecklas inom räddningsverksamheten.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Externa räddningsplaner för objekt som medför särskild risk utarbetas inom högst ett år från det att räddningsverket har mottagit de handlingar som avses i 4 § i inrikesministeriets förordning om externa räddningsplaner (1286/2019) (IM: s förordning om externa räddningsplaner).
- Planerna uppdateras och övningar i samband med en storolycka ordnas regelbundet minst vart tredje år i objekt som medför särskild risk. En övning hålls inom ett år från att den externa räddningsplanen har godkänts. Övningarna ska dokumenteras i enlighet med 11 § i inrikesministeriets förordning om externa räddningsplaner (1286/2019) och uppgifter om utarbetade externa räddningsplaner och övningar för följande år ska lämnas till regionförvaltningsverket före utgången av november.
- Information ges med högst fem års mellanrum på finska och svenska om planer och risker för storolyckor.
- Tjänsten genomförs huvudsakligen med resurser och under ledning av resultatområdet för räddningsverksamheten och kemikalieexperten stöder tjänsten.
- 1 årsverke bör anvisas för objekt som medför särskild risk som omfattar utarbetande av extern räddningsplan och upprätthållande, information, övningar, utbildningar samt rapportering.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Utveckling av kompetensen när externa räddningsplaner utarbetas och uppdateras. Man följer aktivt upp ny teknologi, förändringar i verksamhetsmiljön och utmaningar i anslutning till det. Kompetensen hos olika aktörer utökas i området i anslutning till externa räddningsplaner för objekt som medför särskild fara. Personalen deltar i den riksomfattande verksamheten i anslutning till externa räddningsplaner och använder informationen de fått i utvecklandet av verksamheten. I Österbottens räddningsverks område bedrivs ett tätt samarbete med anläggningar som omfattas av säkerhetsutredning.

4.3.6 Andra planer för räddningsverksamheten (som inte förutsätts enligt förordningen)

4.4 Räddningsväsendets frivilligverksamhet

4.4.1 Användningen av frivilliga för producerande av räddningsväsendets tjänster

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Österbottens räddningsverks område har 31 brandstationer med avtalspersonal som har brandkårsavtal och personliga arbetsavtal med välfärdsområdet. Dessutom har området 14 dagbrandstationer, vars personstyrka varierar från stationsspecifikt. Brandstationernas dagpersonal består av brandmän. Varje brandstation består av en grupp avtalsbrandkårister som larmas till hjälp för den ordinarie dagpersonalen oberoende av tidpunkt på dygnet.

Avtalspersonalens totala antal är cirka 900 personer. Avtalspersonalen används i enlighet med principerna i 51 § i räddningslagen i första hand i räddningsverksamheten, men de kan delta i det olycksförebyggande arbetets säkerhetskommunikation och i andra lämpliga uppgifter.

I ett långt kustområde deltar utöver den ordinarie räddningspersonalen och personalen i bisyssla även Vasa sjöräddningsförening samt enligt ett separat avtal Föreningen för utvecklandet av sjöförsvarskunskap rf. För räddningsväsendets uppgifter finns resurser från Frivilliga räddningstjänsten (FRT).

Resurserna har i huvudsak fogats till räddningsverksamheten enligt en på förhand uppgjorda larmanvisningar. Avtalspersonalen deltar i enlighet med sin utbildningsnivå i räddningsverkets alla grundläggande uppgifter, såväl på land som till havs.

Utöver tjänstetid har tillgången till tjänsten i huvudsak varit tillräcklig, men det finns utmaningar när det gäller upprätthållandet av kompetensnivåerna, eftersom konsekvenserna av coronapandemin fortfarande märks i synnerhet i genomförandet av avtalspersonalens övningar och utbildning. Konsekvenserna syns bland avtalspersonalen som brist på motivation.

Mål och bedömning av behov

Målet är att räddningsverksamheten även i fortsättningen ska produceras i samarbete med heltidsanställda och avtalspersonal samt andra frivilliga. Avtalspersonal som uppfyller behörighetsvillkoren för räddningsverksamheten är en viktig del av upprätthållandet av beredskapen för räddningsverksamheten. Behovet är att få fungerande och levande brandstationer att säkerställa enhetliga tjänster för räddningsverksamheten i hela välfärdsområdet. Användningen av avtalspersonal ska ökas inom säkerhetskommunikationen och organiseringen av evenemang i anslutning till den.

Livskraftiga brandstationer upprätthålls utifrån identifierade risker och med den prestationsförmåga som dessa kräver. Rekryteringen av avtalspersonal måste effektiviseras för att säkerställa beredskapen och kontinuiteten i brandstationerna.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

Välfärdsområdesfullmäktige beslutar om användningen av frivilliga organisationer och personer vid produktionen av räddningsväsendets tjänster.

Servicenivån består av tjänsternas tillgänglighet, kvalitet och effektivitet.

- Räddningsverket använder i enlighet med gällande avtal avtalsbrandkårerna och kompetensen hos de personer som ingått personliga avtal för att producera tjänster i den omfattning som anges i 51 § i räddningslagen (379/2011), 7 § i statsrådets förordning om räddningsväsendet (407/2011) och andra författningar och normer inom räddningsväsendet.
- Inom avtalsbrandkårsverksamheten iakttas tills vidare de avtal som har överförts. Målet är att nya och enhetliga avtal ska träda i kraft senast våren 2024.
- Avtalspersonal används inom hela räddningsområdet särskilt för upprätthållandet av beredskapen för regionalt täckande räddningsverksamhet och beredskap för storolyckor, men också för ordnandet av sådana evenemang för säkerhetskommunikation som lämpar sig för avtalspersonalen.
- Vid ordnandet av räddningsväsendets tjänster (beredskap, larmverksamhet, stöduppgifter) utbildas avtalspersonal enligt stationens särdrag och prestationsförmåga för det antal som riskerna förutsätter.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Antalet personer som deltar i räddningsverksamheten ska bestämmas utifrån riskerna, olyckstäthet och -typ samt lokala förhållanden. De målinriktade sammanfattningstabellerna över fordon, materiel och personal, som var bilagor till de tidigare besluten om servicenivån justeras och uppdateras, vilket stöder rekrytering och anskaffningar på brandstationerna.

I fråga om avtalspersonalen ska man särskilt fokusera på att man strävar efter att bevara den kompetens, funktionsförmåga och deltagaraktivitet som behövs i räddningsverksamheten genom högklassiga och systematiska utbildningar och övningar. Genom att använda kompetenskartläggning säkerställs dessutom en riktad utbildning och ger möjlighet att utvecklas.

4.4.2 Främjande av frivilligverksamhet inom räddningsväsendet

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Räddningsverket har skapat en god grund för avtalsbrandkårens verksamhet. Räddningsverket tillhandahåller utrustning till de som deltar i larmverksamhet, ordnar grundkurser i samarbete med

SPEK Vasa och som egen verksamhet, sörjer för ordnandet av företagshälsovård och testa av funktionsförmågan och upprätthåller fordon enligt riskerna, materiel och ändamålsenliga lokaler.

Räddningsverkets personal består av heltidsanställda och avtalspersonal.

Avtalspersonal och frivilliga brandkårer är en viktig del av räddningsväsendets frivilligverksamhet, i bakgrunden verkar bland annat Pohjanmaan Pelastusalan Liitto ry och Svenska Österbottens räddningsförbund rf. Andra frivilligaktörer är Frivilliga räddningstjänsten, Sjöräddningssällskapen, Finlands Röda Kors och Försvarsutbildningsföreningen. Frivilligorganisationerna deltar till exempel i främjandet av egen beredskap och i uppgifter som stöder den egentliga räddningsverksamheten.

Inom avtalsbrandkårsverksamheten finns brandkårsungdoms- och brandkårsarbete som är av stor betydelse. Ungdomsavdelningarna påverkar rekrytering till larmavdelningarna och brandkårsdamavdelningen är aktiv i såväl förplägnad som säkerhetskommunikation. Frivilligverksamhetens betydelse bör framhävas i säkerhetsfrågor, eftersom upplevelser av livsstilen också smittar av sig.

Inom Österbottens välfärdsområde utgörs aktiva av de regionala avtalsbrandkårernas egna grupper och avtalspersonalens samarbetsgrupp som organiseras av räddningsverket.

Skillnader i regionen och verksamhetskulturen har tagits upp till diskussion när de nya kommunerna anslöt sig till välfärdsområdet. Konsekvenserna märks när det gäller räddningsväsendets tjänster, men utmaningarna hänför sig till systemen och deras funktionsduglighet. För att främja verksamheten har de regionala avtalsbrandkårerna strävat efter att kommunicera och främja interaktiv informationsgång.

Nivån på och mängden utbildning och övning för avtalsbrandkårister har inte ökat till samma nivå som före coronapandemin. Detta har påverkat avtalspersonalens motivation. Åtgärder förväntas för att avhjälpa detta, eftersom kompetensutvecklingen måste säkerställas. Förseningen av anskaffningen av ett uppföljningssystem för personalens kompetens, utbildning och övningar och resursbristen av en utbildningsplanerare gör att åtgärder för att korrigera saken fördröjs.

Mål och bedömning av behov

Det primära syftet med främjande av frivilligverksamheten är att säkerställa att räddningsväsendets samarbetspartner bevaras och det utvecklas en kompetent, effektiv och motiverad avtalsbrandkårsverksamhet.

Åtgärder för att upprätthålla och utveckla kompetensen bör vidtas snabbt. En utbildningsplan och övningar på årsnivå samt uppföljning av dem ska förbättras. För varje övning utarbetas ett program och den ansvariga personen ser till att arbetarskyddet uppfylls. Utbildare ska ordnas för krävande övningar såsom AFRO, ytbärgning, rökdykning o.d.

Kartläggningen av basuppgifter måste inledas för att uppgifterna ska uppdateras i samband med ibruktagandet av det nya systemet. Med de uppdaterade uppgifterna kan systemet utnyttjas effektivare i fortsättningen.

Målet är att återställa en systematisk organisering av utbildningar och övningar som stöds av ett fungerande system inom den närmaste framtiden. Lagstadgade övningar och utbildningar genomförs och övervakningen fungerar. En utbildningsplan byggs upp för att styra en enhetlig utveckling och upprätthållande av kompetensen. Utbildningen ordnas fortsättningsvis på svenska och finska. Heltidsanställda och utbildade utbildare ansvarar för krävande övningar och utbildningar.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

Välfärdsområdesfullmäktige beslutar om mål, åtgärder och former för stödande av frivilligverksamheten.

Servicenivån består av tjänsternas tillgänglighet, kvalitet och effektivitet.

- [Beslut om servicenivån]
- Avtalsbrandkårsverksamhetens verksamhetsförutsättningar tryggas och verksamheten utvecklas i samarbete mellan avtalsbrandkärer och brandkårsföreningar. Avtalspersonalens arbetsgrupp är en central aktör som sammanträder minst fyra (4) gånger om året.
- Räddningsverket deltar inom ramen för sina resurser i utbildningar, seminarier och övningar som ordnas av frivilligaktörerna inom dess område som gäller beredskap för olyckor eller tillbud, störningssituationer eller undantagsförhållanden samt verksamheten vid sådana.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Under servicenivåbeslutsperioden 2024–2026 utreder räddningsverket verksamhetsförutsättningarna för frivilliga aktörer i området (andra än avtalsbrandkärer) att delta i räddningsverksamheten eller stöduppdrag för räddningsverksamheten. I utredningsarbetet utnyttjas anvisningen för främjande av frivilligverksamhet (Riksomfattande anvisning till räddningsverken om utnyttjande av frivilliga resurser inom räddningsverksamheten, IM 2022:21). På basis av utredningen görs behövliga uppdateringar av samarbetsavtalen och de larmkontaktuppdrag som upprätthålls vid lägescentralen.

4.4.3 [Hälsoundersökningar för dem som hör till avtalsbrandkärer och andra motsvarande sammanslutningar](#)

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Österbottens räddningsverk iakttar vid hälsoundersökningar för avtalspersonal och dem som hör till andra motsvarande sammanslutningar principerna i 53 § i räddningslagen, 7 § i statsrådets förordning om räddningsväsendet och 3 kap. i lagen om företagshälsovård.

Verksamhetsprogrammet för företagshälsovård har utarbetats i samarbete med företagshälsovården. Vid utarbetandet av programmet beaktas i tillämpliga delar de anvisningar och rekommendationer som kurskraven i arbetarskyddsverkets arbetarskyddsuppföljning och Räddningsinstitutets läroplan ställer i fråga om räddningspersonalen. Räddningsverket och företagshälsovården går igenom anvisningen och uppdateringar av den vid behov, dock minst årligen.

Österbottens räddningsverk följer och meddelar årligen Arbetshälsoinstitutet sina personalers ASA-exponering, även i fråga om avtalspersonalen.

Mål och bedömning av behov

Regionen har tidvis problem med tillgång till företagshälsoundersökningar som hänför sig till serviceproducenten. I dessa fall ska cheferna ha en verksamhetsanvisning om hur tjänsten kan ordnas. De långa avstånden och det allt mindre servicenätet medför en allt större utmaning.

För uppföljning av ASA-exponeringar behövs ett elektroniskt system där arbetstagarens rättigheter, arbetsgivarens skyldigheter och Arbetshälsoinstitutets mål kan fås i skick på ett modernt sätt.

Tjänsten utvecklas så att man kan förutse både utbudet och behoven.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Österbottens räddningsverk iakttar vid hälsoundersökningar för avtalspersonal och dem som hör till andra motsvarande sammanslutningar principerna i 53 § i räddningslagen, 7 § i statsrådets förordning om räddningsväsendet och 3 kap. i lagen om företagshälsovård.
- Avtalspersonalen bör beaktas i den del av planen för företagshälsovården inom Välfärdsområdet som gäller räddningsverkets personal.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Utvecklingsbehovet hänför sig till säkerställandet av gemensamma tillvägagångssätt och problem i anslutning till en enhetlig tillgång till service. Avsikten är att problemen ska utredas genom regelbundna samarbetsförhandlingar med tjänsteleverantörerna.

4.4.4 Utbildning av personal i bisyssla och avtalspersonal

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Österbottens räddningsverk följer den läroplan som Räddningsinstitutet fastställt för avtalspersonal. I fråga om inledande av kurser, behovskartläggning och handledning av ansvariga utbildare har räddningsverket ett avtal med Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland (SPEK). Hur avtalet förverkligas och en behovskartläggning genomgås minst årligen och vid behov oftare.

Eftersom Österbottens räddningsverk inte är en utbildningsorganisation och således inte har resurser för att under sin ordinarie arbetstid lösgöra personal för utbildning av avtalspersonal, stöder räddningsverket frivilligverksamheten i enlighet med räddningslagens anda. Räddningsverket främjar avtalsbrandkårernas utbildning, rekryterar utbildare bland den yrkesutbildade personalen som är intresserade att verka som ansvariga utbildare genom att stödja för att få den pedagogiska utbildning som behövs för att de ska kunna utbilda och ansvara för kurser. Själva utbildningsarbetet sker på personalens egen tid.

På årsnivå har Österbottens räddningsverk planerat cirka 700 utbildningsdagar inom sitt område. Avtalet har huvudsakligen realiserats.

Mål och bedömning av behov

Det behövs fler ansvariga utbildare för att kurserna enligt Räddningsinstitutets läroplan ska kunna genomföras i hela regionen. Målet att det regionalt sett ska finnas jämstarkt av ansvariga utbildare med beaktande av de som ska utbildas i nuläget. Behovet av förare av tunga fordon hos personal i bisyssla ökar och målet är att det vid stationerna ska finnas tillräckligt med avtalspersonal för körning och användning av fordon och annan materiel.

Antalet rökdykningsdugliga i södra området bör ökas. Målet är att stärka rökdykningsberedskapen så att räddningsväsendets tjänster enligt kraven på funktionsförmågan kan ordnas genom samarbete mellan de regionala brandstationerna och i de rökdykningsgrupper som inrättas i dem.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

Antalet utbildningsdagar och genomförande bevaras på minst 700 dagars nivå, organiseringen ska skötas antingen som egen verksamhet eller som köptjänst.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Utvecklingsbehovet hänför sig till uppföljning och registrering av utbildningar, tillgång till utbildare och säkerställande av en tjänst som produceras av en utomstående tjänsteproducent eller överföring av verksamheten till egen verksamhet, som kräver interna arrangemang och beslut.

4.5 Beredskap för befolkningskyddet som räddningsväsendets myndigheter ansvarar för

4.5.1 Den planering som befolkningskyddsberedskap förutsätter

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Enligt 64 § i räddningslagen ska räddningsväsendets myndigheter ska förbereda sig på att sköta befolkningskyddsuppgifter som hör till deras verksamhetsområde med tillräckliga planer och förberedelser genom att

1. sörja för den bedömning av krigstida hot och konsekvenserna av dem som befolkningskyddsuppgifterna förutsätter,
2. utbilda och anslå personal samt lednings- och specialpersonal inom befolkningskyddet samt annan personal för befolkningskyddsuppgifter,
3. se till att lednings-, bevaknings- och larmsystem för befolkningskyddet inrättas och upprätthålls,
4. skapa beredskap för sådan förflyttning av befolkning som avses i 121 § i beredskapslagen, och
5. vidta även andra motsvarande åtgärder.

Uppdatering av räddningsverkets beredskapsplan pågår. Som grund för beredskapsplanen utarbetas en riskanalys för undantagsförhållanden för räddningsverket. Planeringsarbetet har påbörjats.

Räddningsverkets ordinarie personal är reserverad. Det har varit uppehåll med befolkningskyddsutbildningar. Ledningssystemen är ändamålsenliga. Larmanordningarna täcker huvudsakligen riskområdena 1 och 2. Evakueringsplanen uppdateras när styrdokumentet har godkänts.

Mål och bedömning av behov

Räddningsverket ska iaktta föreskrifter i lagar. Föreskrifterna innehåller detaljerade krav på beredskapen. I detta skede har det inte framkommit några sådana faktorer om områdets risker som förutsätter annat än skötsel av lagstadgade uppgifter. Räddningsverket har som mål en uppdaterad riskanalys av undantagsförhållanden och en beredskapsplan som baserar sig på den samt en användbar evakueringsplan. På basis av planerna genomförs förnuftiga förebyggande beredskapsåtgärder och personer utbildas. Ett hinder för att uppnå målet är att personalresursen är otillräcklig.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Österbottens räddningsverk har en uppdaterad beredskapsplan under 2024. Planen uppdateras med fyra års mellanrum eller när den allmänna situationen ändras väsentligt.
- Rekryteringsbehov av en planerare för räddningsväsendet, 1 årsverke.

Utvecklingsbehov för servicenivån

För utvecklande av beredskapen och förberedelse samt för planering av kontinuitetshanteringen anvisas 1,5 årsverken, som inkluderar en andel av en planerare för räddningsväsendet och en beredskapschef. Beredskap för befolkningsskyddet kräver planering och arbetstid. Planerna kan uppdateras under 2024, varefter styrningen av planeringen av andra aktörer kan inledas, vilket i praktiken innebär samordning och inte utarbetandet av planer. Samarbetet med välfärdsområdets beredskap ska utvecklas så att resurser möjligtvis kan användas gemensamt.

Befolkningsskyddsorganisationsutbildning ska inledas för att utveckla den egna verksamheten. Utbildningen kan inledas när behövliga planer har utarbetats. Utbildningen kräver tilläggsresurser eller anlåtande av utomstående tjänster. Materiell beredskap kräver finansiering och anskaffningen av material grundar sig på planer. Räddningsverket styr planeringen av beredskapen för området så att de ansvariga myndigheternas beredskapsplaner uppdateras före utgången av 2025.

4.5.2 Samordningen av den verksamhet och de planer som krävs för de befolkningsskyddsuppgifter

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Beredskap för befolkningsskyddet genom planer och samarbete styrs bland annat av 65 § i räddningslagen.

Enligt 65 § i räddningslagen är myndigheter, inrättningar och affärsverk som är skyldiga att förbereda sig för befolkningsskyddet är skyldiga att under räddningsverkets ledning och i samarbete göra upp behövliga planer för skötseln av sina uppgifter inom befolkningsskyddet. Det har inte funnits resurser för ledning av planeringen. Räddningsverket har i någon mån svarat till exempel på kommunernas efterfrågan till stöd för planeringen.

Enligt 65 § i räddningslagen ska räddningsväsendets myndigheter sörja för samordningen av den verksamhet och de planer som krävs för de befolkningsskyddsuppgifter som de ansvarar för. Myndigheter, inrättningar och affärsverk som är skyldiga att förbereda sig för befolkningsskyddet är skyldiga att under räddningsverkets ledning och i samarbete göra upp behövliga planer för skötseln av sina uppgifter inom befolkningsskyddet. Den befintliga resursen vid räddningsverket för befolkningsskydd och beredskap är i princip 1 årsverke.

Österbottens räddningsverk har tätt samarbete med andra myndigheter. Samordningsuppgiften anknyter mest till planeringen av den förflyttning av befolkningen som avses i beredskapslagen. Den väsentligaste delen av den är samordningen av evakueringsplanerna för social- och hälsovårdsmyndigheterna och räddningsverket i Österbottens välfärdsområde. Dessutom ska planerna av andra myndigheter, kommuner, städer och aktörer samordnas samt att uppgiftsfördelningen är tydlig.

Utgångspunkterna och uppfattningen om grundläggande principer för evakueringsplaner och förflyttning av befolkningen är enhetliga hos räddningsverket och välfärdsområdets social- och hälsovårdsmyndigheter. I fråga om dem som omfattas av social- och hälsovårdstjänsterna har man kommit överens om att ansvaret för det praktiska genomförandet av både utrymning och förflyttning av befolkningen ligger hos social- och hälsovårdsmyndigheterna i fråga om de personer som inte förmår flytta självständigt.

Mål och bedömning av behov

Räddningsverket ska leda planeringen av befolkningsskyddet. Målet är uppdaterade planer för alla ansvariga sektorer.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Evakueringsplanerna uppdateras under servicenivåbeslutsperioden. Planer för befolkningsskyddet utarbetas och upprätthålls. Vid planeringen beaktas områdets kommuner, industri samt välfärdsområdets egna sektorer.
- Räddningsverket ser till att den verksamhet och de planer för befolkningsskyddsuppgifter som räddningsväsendet ansvarar för samordnas i Österbotten. Den viktigaste rollen i samordningsarbetet kommer att vara verksamheten i samarbetsgruppen för befolkningsskyddet. Beredskapschefen ansvarar för samordningen.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Under servicenivåbeslutsperioden är det nödvändigt att sträva efter att samordna Österbottens räddningsverks beredskaps- och evakueringsplaner med samarbetsområdets och motsvarande planer hos andra räddningsverk i samarbetsområdet, åtminstone till den del som planerna behandlar omständigheter som eventuellt hänför sig till samarbetet mellan räddningsverken. För samordningen av planeringen ska 0,3 årsverken anvisas.

4.5.3 Välfärdsområdets befolkningsskyddsorganisation

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Det finns ingen separat bestämd befolkningsskyddsorganisation inom räddningsverket, utan verksamheten genomförs och leds som räddningsverkets egen verksamhet.

Resultatområdet för förebyggande av olyckor sköter en del av tillsynen av skyddsrum och säkerhetskommunikationen, som under undantagsförhållanden effektiviserat kan anknytas till befolkningsskyddet och egen beredskap. Uppgifterna omfattar också andra uppgifter under undantagsförhållanden och krig, bland annat ledningscentralsarbete, kontaktpersoner i kommunerna osv. Objekt inom välfärdsområdets social- och hälsovård har enligt räddningslagen egna fastighetsspecifika räddningsplaner som inbegriper planer för ibruktagande av skyddsrum.

I räddningsplanerna bestäms säkerhetsansvaret i objekten och ansvarspersoner som utsetts för befolkningsskyddet och skyddsrumsskötare.

Räddningsverket är beroende av externa leverantörer, till exempel i fråga om reservdelar och

bränslen samt smörjmedel. Genom samarbete med försörjningsberedskapscentralen kan man delvis säkerställa kontinuiteten i verksamheten och på annat sätt genom att avtala med leverantörerna och genom egen beredskapslagring, eftersom leveranskedjorna är långa och komplicerade och det är utmanande att garantera deras verksamhet i alla säkerhetssituationer.

Mål och bedömning av behov

Fastställande av en befolkningsskyddsorganisation är en central förutsättning för att verksamheten ska fortsätta under undantagsförhållanden.

Målet är att fastställa befolkningsskyddsorganisationen så att räddningsväsendets verksamhet och produktionen av räddningsväsendets tjänster i så stor utsträckning som möjligt kan fortsätta under undantagsförhållanden på samma sätt som under normala förhållanden, trots ett ökat behov av räddningsväsendets tjänster.

Befolkningsskyddsorganisations struktur, uppgifter och prestationsförmåga behöver i en situation som ständigt förändras bedömas så att de motsvarar kraven under undantagsförhållanden. Organisationen uppdateras vid behov enligt inrikesministeriets grunder.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Organisationen och planerna ses över årligen och uppdateras vid behov.
- Räddningsverket upprätthåller planer för fastställande av personalen, materialet och lokalerna för den befolkningsskyddsorganisation som är underställd räddningsverket.
- Befolkningsskyddsorganisationsuppgifter införs i ett eget register. Uppgifterna i registret kontrolleras med minst två (2) års mellanrum, och personuppgifter uppdateras med fem (5) års mellanrum.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Uppgifter om personer som hör till befolkningsskyddsorganisationen och ovan nämnda material, utrustning och lokaler införs enligt 92 § i räddningslagen i ett register över beredskapsuppgifter. Utvecklandet av registret fortsätter. För upprätthållandet av registren ska cirka 0,2 årsverken anvisas.

Användning av avtalsbrandkårister och heltidsanställda vid långvarig beredskap är delvis oplanerad. Användning av avtalspersonal ska beaktas i fortsättningen i avtalen med brandkåriföreningar. Utbildning för räddningsverkets heltidsanställda och avtalsbrandkårer ökas för att förbättra helhetshanteringen av befolkningsskyddet.

4.5.4 Reservering av den personal som behövs för befolkningsskyddsuppgifter

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Räddningsverket har reserverat sin heltidsanställda personal. Enligt 65 § i räddningslagen ska varje myndighet anslå den personal som den behöver för befolkningsskyddsuppgifter. Räddningsverkets personreserveringar grundar sig på beredskapsplanen. Reserveringarna har uppdaterats år 2019, så följande kontroll är 2023/24.

Lokalbehoven i undantagsförhållanden baserar sig på beredskaps- och evakueringsplanerna. Räddningsverket säkerställer att de lokaler som behövs är användbara tillsammans med vederbörande truppförband inom Försvarsmakten och inrättningar.

Mål och bedömning av behov

Genom att reservera den personal som behövs för befolkningsskyddsuppgifter och säkerställa att de lokaler som behövs är användbara säkerställs räddningsverkets förmåga att bilda en befolkningsskyddsorganisation också under Försvarsmaktens mobilisering eller i en situation där värnpliktiga som hör till reserven förordnas till extra tjänstgöring.

Räddningsverkets organisation fungerar under undantagsförhållanden och säkerställer sina egna behov så att det finns tillräckligt med personal och materiel till förfogande. Behovet av personalreserveringar klarnar allteftersom planeringen framskrider. Avtalspersonal reserveras för att täcka behovet av ytterligare personal. Verksamhetens centrala mål är att allt material och all personal som används för befolkningsskyddet är reserverad. Reserveringarna hålls uppdaterade.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Räddningsverket sörjer för reservering av heltidsanställda, personal i bisyssla och frivilliga i avtalsbrandkårer samt reservering av räddningsområdets fordonsmateriel, och därtill att reserveringarna är uppdaterade.
- Räddningsverket inleder förhandlingar om reservering av byggnader med företrädare för Försvarmakten.
- Räddningsverkets personreserveringar justeras och behövliga framställningar om personreserveringar görs högst vart tredje år, men emellertid alltid om det sker betydande förändringar i befolkningsskyddsorganisationen eller personalen.
- Beredskapschefen ansvarar för att person-, fordons- och lokalreserveringarna är uppdaterade. Cirka 0,1 årsverken anvisas för att upprätthålla person- och lokalreserveringarna.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Räddningsverket bildar sin befolkningsskyddsorganisation, för vilken reserveras bland annat personer som medverkar i verksamheten. Under den kommande servicenivåbeslutsperioden bör organiseringen av personreserveringar för eventuella frivilliga resurser utvecklas tillsammans med andra organisationer som har anknytning till befolkningsskyddet. Samarbetet i fråga om reserveringar bör utvecklas, så att räddningsverket kan ge rådgivning och styra reserveringar för alla aktörer som behövs för befolkningsskyddet.

För organisering av verksamheten behövs en separat verkställighetsplan, genom vilken man på ett kontrollerat sätt kan övergå till att använda full beredskap under undantagsförhållanden.

4.5.5 Utbildningsbehov för lednings- och specialpersonal inom befolkningsskyddet

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Befolkningsskyddspersonalen har inte utbildats under den senaste tiden. Räddningsverkets personal utför i huvudsak samma uppgifter som normalt. Under undantagsförhållanden måste uppgifterna prioriteras och personalens arbetsinsats överförs till det arbete som behövs.

Mål och bedömning av behov

Det finns behov av att ordna specialutbildning när befolkningsskyddsorganisationen har bildats.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

Räddningsverket upprätthåller personalens kompetensnivå genom övningar och utbildningar.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Personal från räddningsverket utbildas för den lednings- och specialpersonal för befolkningskyddet som räddningsverket ansvarar för. Utbildningar och övningar ska anordnas regelbundet. Räddningsverket strävar efter att påverka utbildningsutbudet vid Räddningsinstitutet utgående från det lokala behovet.

4.5.6 Säkerställande av ledningsförutsättningarna under undantagsförhållanden

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Enligt 77 § i räddningslagen ska räddningsverket ordna ledningslokaler och andra förutsättningar för räddningsverksamheten så att det är möjligt att leda verksamheten även under undantagsförhållanden.

Räddningsverket har i regel en bemannad lägescentral/ledningscentral. Räddningsverkets ledningssystem möjliggör organisering av ledningsverksamheten också i en situation där en störning riktas mot kritisk infrastruktur.

Förutsättningarna för att upprätthålla lägesbild och ledningsverksamhet under undantagsförhållanden förutsätter lämpliga och funktionssäkra kommunikationsförbindelser. Funktionssäkra kommunikationsförbindelser behövs bland annat mellan räddningsformationerna, räddningsverkets lägescentral och ledningscentral, välfärdsområdets och kommunernas ledningscentraler samt skyddsformationerna under undantagsförhållanden inom olika förvaltningsområden och olika myndigheter.

Mål och bedömning av behov

Kommunikationsförbindelser är en grundläggande förutsättning för ledning. Det finns ett behov av att hålla systemen i funktionsdugligt skick och säkra samt att bygga reservsystem för kommunikation mellan brandstationerna.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

Räddningsverket upprätthåller de ledningssystem och reservsystem som används. Räddningsverkets förmåga att leda befolkningskyddsuppgifter som hör till räddningsväsendet i alla situationer bör utvecklas.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Utvecklingen av reservsystem för ledning och alarmering fortsätter, med beaktande av slutsatserna från riskanalysen. Systemen kräver kontinuerlig uppdatering och underhåll av anordningarna. Personalen ska utbildas för verksamhet i en situation där ledningssystemen inte fungerar eller ledningsplatsen har förstörts.

Det ska utarbetas en plan för spridd placering av räddningsverkets enheter för krigstida situationer.

4.5.7 Samarbetet med kommunerna

Beskrivning av tjänsten och servicenivåns nuläge

Välfärdsområdet och välfärdsområdets räddningsverk har inte något avtal om stödjande av kommunernas beredskap. Räddningsverket deltar i samordningen av landskapets beredskap genom Österbottens säkerhetsforums nätverksstruktur, som ska bilda en separat kommungrupp.

Österbottens säkerhetsforum grundades 2022 av Österbottens välfärdsområde och kommunerna inom området samt andra aktörer. Forumets syfte är att med hjälp av samarbete utveckla områdets övergripande säkerhet och kriställighet, utveckla planeringen och övningen i beredskaps- och säkerhetsfrågor samt för sin del möjliggöra delning av lägesbilden och att kommunerna och expertorganisationerna stöder sig på varandra. Forumets verksamhet leds av välfärdsområdet.

I forumets verksamhet deltar förutom kommuner också välfärdsområdet, olika myndigheter och inrättningar samt aktörer inom tredje sektorn. Räddningsverket stödjer forumets verksamhet och upprätthåller det sekretariat som bereder forumets ärenden.

Alarmerings- och informationstjänster för kommunerna ordnas via räddningsverkets lägescentral. Stöd under en störningssituation kan ordnas antingen på initiativ av räddningsverket eller på begäran av kommunen. Utöver det som nämndes ovan har räddningsverket samarbetat med kommuner i beredskapsövningar genom att skicka kontaktpersoner eller delta i kommunernas egna övningar. Ett utlåtande om skyddsrum ges på begäran i bygglovsskedet.

Mål och bedömning av behov

Räddningsverkets mål är fortfarande att vara aktiv i förhållande till kommunerna. Genom samarbetet med kommunerna strävar man efter att främja samordningen av de beredskapsuppgifter som välfärdsområdets räddningsväsende ansvarar för.

Räddningsverket utför inte ibruktagningsinspektioner av skyddsrum, utan kräver ett intyg över inspektionen av fastighetsägaren. Om man beslutar sig för att utföra en inspektion på begäran, så är den avgiftsbelagd. Räddningsverket kan på eget initiativ förrätta beredskapsinspektioner, och då är det avgiftsfritt.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Räddningsverket deltar aktivt i Österbottens säkerhetsforum och leder sekretariatets verksamhet.
- Kommunernas prestationsförmåga för räddningsverksamhet i störningssituationer kartläggs.
- Man kommer överens om delningen av en gemensam lägesbild i praktiken.
- Alarmeringstjänsten för kommunernas ledningsgrupper upprätthålls och testas årligen.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Samarbetet utvecklas och för beredskapschefens och övriga tjänsteinnehavares arbetsinsats anvisas sammanlagt cirka 0,25 årsverken. Säkerhetsforumets arbete ingår i detta.

Genom övningar tar man i bruk en säkrare plattform för distansmöten och kontakt, som fungerar i säkerhetsnätverket.

4.5.8 Övriga tjänster (som inte omfattas av räddningslagstiftningen)

Prehospitala akutsjukvården och första insatsen

Enligt 27 § i räddningslagen producerar räddningsverket tjänster i anknytning till den prehospitala akutsjukvården i enlighet med vad välfärdsområdet beslutar om saken. Den prehospitala akutsjukvården och första insatsen definieras i servicenivåbeslutet för Österbottens välfärdsområdes prehospitala akutsjukvård. Räddningsverket ingår i den prehospitala akutsjukvårdens servicenivåbeslut och på det sätt som antecknats i ett separat internt avtal om den prehospitala akutsjukvården och första insatsen som produceras av sjukhus-tjänsterna.

Tjänsten omfattar prehospital akutsjukvård på basnivå, för vilka brandmannens grundutbildning ger behörighet tills vidare samt första insatsen vid 29 brandstationer. Till prehospitala akutsjukvårdstjänster har det anvisats en arbetsinsats på 13 årsverken för räddningspersonalen. Under de senaste fem (5) åren har man haft sammanlagt 2349 första insatsen-uppdrag. Avtalet har baserat sig på räddningsväsendets beredskap där man använt personer som genomfört kursen i första insatsen.

Arrangemanget har förbättrat rekryteringen av räddningspersonal till lugnare brandstationer och möjlighet att upprätthålla en kompetens för basnivå som fåtts i utbildningen. De ökade utbildningskraven kan dock i fortsättningen påverka räddningspersonalens användbarhet inom den prehospitala akutsjukvården.

Mål och bedömning av behov

På grund av bristerna i räddningsväsendets beredskap ska det bedömas om det genom samarbete med den prehospitala akutsjukvården är möjligt att förbättra beredskapen såväl inom räddningsverksamheten som inom den prehospitala akutsjukvården. Användning av en hybridenhet till exempel på Kaskö brandstation skulle vara värt ett försök, som bägge eventuellt kan dra nytta av. Om byggandet av skogsindustrin förverkligas, kan det medföra ökat servicebehov inom den prehospitala akutsjukvården, där bland annat användningen av en hybridenhet kan testas.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Räddningsverket fortsätter som producent av prehospitala akutsjukvården i samarbete med sjukhus tjänsterna i enlighet med den servicenivå för den prehospitala akutsjukvården som välfärdsområdesfullmäktige beslutar.
- Första insatsen grundar sig på planerad beredskap för räddningsverksamheten.

Utvecklingsbehov för servicenivån

Upprätthållandet av räddningspersonalens prestationsförmåga kräver i fortsättningen allt fler övningar och utbildningar för att beredskapen för olika uppgifter ska kunna säkerställas. Utvecklingen av kraven på prestationsförmågan och den samtidiga utmaningen att rekrytera personal till räddningsväsendet medför att en utvärdering om att samarbetet ska fortsätta. Är räddningspersonalens resurs på 13 årsverken i den prehospitala akutsjukvården tillgänglig för att förbättra räddningsverksamhetens tjänster.

Räddningsverkets kommunikation

Huvudvikten för räddningsverkets kommunikation i den egentliga verksamheten är information om olyckor och säkerhetskommunikation. Information om olyckor stöder räddningsverksamhetens framgång och lindring av konsekvenserna av olyckor genom förmedling av till exempel varningsmeddelanden i närheten av platsen. Pressmeddelanden om på förhand överenskomna brådskande uppdrag skickas samtidigt som räddningsverket får ett larm. Ett mer detaljerat

pressmeddelande skickas med hjälp av Nödcentralen inom en halvtimme efter det första pressmeddelandet, där man kort redogör situationen och tidpunkt för nästa meddelande och ansvarspersonens kontaktuppgifter. I mer omfattande situationer informerar man om när en presskonferens ordnas. Syftet med dessa åtgärder är att säkerställa en störningsfri räddningsverksamhet.

Huvudvikten i ledning av räddningsverksamheten är att uppgifterna kan skötas säkert. I initialskedet av räddningsverksamheten finns det inte alltid dygnet runt tilläggsresurs, utan verksamheten sker stegvis enligt situationen och resurserna. Under tjänstetid kan man genast rikta resurser till kommunikation. Inom välfärdsområdet har man ännu inte kommit överens om hur kommunikationen ska stödja olycksinformationen och interaktiv kommunikation under räddningsverksamheten, när det är möjligt (tjänstetid). Den heldygnsräddningsresurs som anvisats för ledning har inte haft möjlighet att använda sociala medieplattformar i information om olyckor, med undantag av några vardagar. Därför har det gjorts i mindre omfattning.

Säkerhetskommunikationens roll handlar främst om förebyggande av olyckor och egen beredskap, det vill säga de färdigheter som alla behöver för att klara av olika situationer så bra som möjligt. Man har kommit överens om att säkerhetskommunikation förmedlas på Facebook och Instagram. Räddningsverket har fördel av inlägg i samma plattformar om verksamheten då avtalsbrandkårer har varit aktiva på sina plattformar. En utmaning även i fortsättningen är att trygga resurser med kunskap i synnerhet utanför tjänstetid.

Det har förekommit utmaningar i samband med ibruktageandet av plattformen för intern kommunikation som valet av plattformen för extern kommunikation. Inrikesministeriets räddningsavdelning har hänvisat till användning av webbplatsen pelastustoimi.fi som plattform för tjänster och anvisningar. Samtidigt är välfärdsområdets egen webbplats en viktig lokal lösning för att hitta tjänster. I nuläget finns en länk på pelastustoimi.fi som styr till välfärdsområdets webbplats.

Mål och bedömning av behov

Förändringarna i kommunikationen i fråga om ökningen av sociala medier och interaktivitet samt snabb informationsförmedling ökar förväntningarna på räddningsverkets kommunikationsbehov och kompetens. Den snabba kommunikationen till allmänheten nuförtiden förutsätter att räddningsverket har bättre och snabbare beredskap för kommunikation. Olika digitala plattformar och publikationssystem som används i kommunikationen har förändrat arbetet. Kommunikationen har blivit interaktiv och allmänheten deltar aktivt. Det här gäller organisationernas egna arbetstagare. Betydelsen av kommunikation som leds på högre nivå minskar och det är allt viktigare att kunna agera i det förändrade kommunikationsfältet.

Det är viktigt att beakta tvåspråkigheten i välfärdsområdet, så att både finsk- och svenskspråkiga kunder får service på sitt modersmål. EU-direktivet förutsätter att alla människor ska ha tillgång till den offentliga sektorns nät- och mobiltjänster oberoende av personens funktionsbegränsningar eller egenskaper, såsom ålder, syn- eller hörselörmåga eller funktionsnedsättningar. God tillgänglighet förutsätter att olika användarbehov identifieras och beaktas.

För att uppnå detta mål för välfärdsområdets kommunikation förutsätter kunskap och möjlighet för räddningsverkets personal på olika nivåer att få utbildning. Behovet av intern kommunikation framhävs i förändringen. Välfärdsområdets kommunikation har utfört systematisk förändringskommunikation, och räddningsverkets personal har fått en helhetsbild av välfärdsområdet och den nya organiseringen av verksamheten. Utvecklingen av samarbetet mellan räddningsverket och välfärdsområdet stärker i fortsättningen såväl den externa som den interna kommunikationen. Räddningsverket ska med välfärdsområdets kommunikation förbättra kommunikationen i arbetsgemenskapen och för att framhäva räddningsväsendets tjänster i välfärdsområdet. Den interna kommunikationen ska i fortsättningen nå avtalspersonalen genom extranät för att säkerställa att informationen når aktörerna i områdets brandstationer.

Välfärdsområdesfullmäktiges beslut om servicenivån

- Räddningsverket ser till tjänsternas synlighet på den riksomfattande webbplatsen pelastustoimi.fi.
- Räddningsverkets resultatområden deltar i räddningsverkets externa kommunikation och uppdatering av tjänsten och anvisningarna.
- Organisering av den interna kommunikationen så att man når avtalspersonal och -brandkårer.

Utvecklingsbehov för servicenivån

I syfte att förbättra och utveckla informationsgången för brandstationer och personal utreds ett återinförande av info-TV tillsammans med kommunikationen. Personalens beredskap och kunskap att delta i genomförande av kommunikation i sociala medier ökas. Användningen av sociala medieplattformar utvärderas som verktyg för kommunikation

5 UTVECKLINGSPLAN

Utvecklingsplanen är en sammanställning över de punkter i servicenivåbeslutet som tar upp materiel-, personal- eller lokalbehov.

I välfärdsområdesreformen överfördes organiseringen av räddningsväsendets tjänster i tre kommuner till Österbottens välfärdsområde. Överföringen innebar 23 procents ökning av servicebehovet. I övergången flyttade inte en enda befälstjänsteinnehavare för räddningsverksamheten till Österbottens välfärdsområde. Dessutom övergick inga resurser för tillsyn och säkerhetskommunikation till välfärdsområdet.

Behovet av ökade resurser för tillsyn, säkerhetskommunikation och olycksutveckling/brandutredning uppgår under den kommande servicenivåbeslutsperioden till 3 årsverken. Detta minskar användningen av räddningsverksamhetens resurser vid tillsyn.

Räddningsverksamheten behöver mer arbetstid för att utveckla och upprätthålla kompetensen hos såväl heltidsanställda som avtalspersonal på grund av att uppgifterna blir allt mångsidigare och kraven ökar. En uppgift som utbildningsplanerare är nödvändig för upprätthållande och planmässig utveckling av kompetenshanteringen.

Ett centralt fokusområde för utveckling är en mer konkret användning av riskanalys, information om verksamhetsmiljön och analysdata från inträffade olyckor vid formulering av servicenivå och funktioner. Detta innebär bland annat dimensioneringskriterier för olycksförebyggande, räddningsinsatser samt beredskap och skydd av befolkningen, samt fortsatt verksamhet vid störningssituationer och undantagsförhållanden. Planeringen av räddningsverksamheten och befolkningsskyddet behöver utökas med 1 årsverke på befälsnivå.

Antalet räddare måste ökas för att förbättra och förenhetliga aktionsberedskapen, och det finns möjlighet att åtgärda detta med de som utexamineras från den lokala kursen. I annat fall är rekrytering svårt, eftersom det finns väldigt få utexaminerade räddare till förfogande. Organisering av arbetstiden har betydelse för hur rekryteringen lyckas. Situationen i Kaskö följs upp och korrigeringen av personalresursernas beredskap vid brandstationerna i Kristinestad, Kaskö och Närpes.

Materiel, båtar och fordon har inkluderats i investeringsplanerna för 2023–2026. Investeringsreserveringar för lokaler 2024–26 ingår redan den långvariga investeringsplanen.

De kända nya åtagandena, till exempel planering, övervakning, rapportering och egenkontroll av verksamheten, kommer att kräva resurser som tidigare inte har varit tillgängliga och vars tilldelning är svår, särskilt om det finns begränsade resurser för verksamheten. Räddningsverkets miniminivå för verksamhet och utveckling är att klara av de lagstadgade uppgifterna minst enligt lagstiftningen.

Utvecklingsmål	Tidtabell för genomförande (år)	Tillägg i uppskattning av drifts ekonomin (t €)	Investerings behov (t €)	Inverkan på årsverken	
[Tjänst], ([Hänvisning till den tidigare punkten i dokumentet om utvecklingsbehovet]) [Mål] [Hänvisning till den tidigare punkten i dokumentet om utvecklingsbehovet]	[Början] – [Slutet]	+ [€] ([år]) + [€] ([år])	[€] ([år]) [€] ([år])	[x] ([år])	
Införande av datasystemet för förebyggande av olyckor 4.1.	2024–2026	+ 10 (2024) + 20 (2025–)			
Utveckling av resurserna för förebyggande av olyckor – Tillsyn 4.1.6 – Uppföljning av olycksutvecklingen 4.1.4, brandutredning 4.1.2	2024 2024	+ 150 (2024–2025)		2 årsv. (2024-25) 0,5 årsv. (2024)	
Den planering som räddningsverksamheten och befolkningsskyddsberedskap förutsätter – Räddningsverksamhets planerare 4.5.1 – Befolkningsskydds palanerare 4.5.1	2025 2025	+ 60 (2025) + 60 (2025)		1 årsv. (2025) 1 årsv. (2025)	
Räddningsväsendets materielresurser enligt funktion i olika delar av området, 4.2.2.6. – Farkost för menföre (hydrokopter)	2025-2026		120 (2025- 2026)		
Investeringar och upphandling av investeringstyp/I investeringsplanen totalt: Räddningsverksamhet och beredskapen för den/materiel och fordon inom räddningsverks. Bekämpning av miljöskador (4.2.21)/Utrustning och båtar Räddningsväsendets materialresurser enligt funktion i olika delar av området - Räddningsverksamheten, fordonen och utrustning - Oljebekämpning, båtar och utrustning	2024–2026		4 640 räddn 1 290 oljeb 1 480 (2024) 1 650 (2025) 1 510 (2026) 530 (2024) 360 (2025) 400 (2026)		
Räddningsstationer, brandstationer samt övriga fastigheter och verksamhetspunkter, 4.2.2.7. - Utrymmessäkerhet	2024–2026		110 (2024) 110 (2025) 110 (2026)		
Personaladministration och system för uppföljning av utbildningar, 4.2.2.4 – HR-program (Numeron) – Utbildningsplanerare	2024–2026	+ 100 (2024–2026) + 60 (2024)		1 årsverke	

– Specialutbildning (inklusive vattendykning)		+ 40 (2024–2026)			
Investeringar och upphandling av investeringstyp/I investeringsplanen totalt: Räddningsstationer, brandstationer samt övriga fastigheter och verksamhetspunkter, 4.2.2.7. - Övermark - Vasa – huvudbrandstation / Liselund - Vasa – huvudbrandstation / Liselund	2024–2026	2 799 (2024–2026) 36 (2024) 1 236 (2025) 1 277 (2026)			
Räddningsstationer, brandstationer samt övriga fastigheter och verksamhetspunkter, 4.2.2.7. Renovering av brandstationer - Korsholm (Björkö, Smedsby-Böle, Kvevlax)		45 (2024) 102 (2025) 104 (2026)			

Tabell 9: Sammanställning av utvecklingsplanen